

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Niels Bjerregaard

Kirkebogs- registrering

Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>	Løbenr. <input type="text"/>	Navn <input type="text"/>
BETÆNDELSE		
Mødested <input type="text"/>	Dato <input type="text"/>	
Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>		
Løbenr. <input type="text"/>	Dato <input type="text"/>	
Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>		
Løbenr. <input type="text"/>	Dato <input type="text"/>	
UDTRÆDELSE		
Sted <input type="text"/>		
Dato <input type="text"/>		
UDTRÆDELSE I FOLKEKIRKEN		
Dato <input type="text"/>		
Sted <input type="text"/>		
Præstens navn <input type="text"/>		
UDTRÆDELSE AF FOLKEKIRKEN		
Dato <input type="text"/>		
Sted <input type="text"/>		
Anmærkning(er) fortsat <input type="text"/>		

Ar		
Nr. <input type="text"/>	BARNET	Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>
Fødselsdato <input type="text"/>		
Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>		
Efternavn <input type="text"/>		
Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>		
MODEREN		
Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>		
Efternavn <input type="text"/>		
Eget efternavn <input type="text"/>		
Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>		
Fødselsdato (og måned) <input type="text"/>		

Niels Bjerregaard

Kirkebogsregistrering

DEN DANSKE PRÆSTEFORENING

KØBENHAVN

»Kirkebogsregistrering«

3. udgave

© Copyright 1999

Den danske Præsteforening, København

Grafisk tilrettelæggelse, sats og tryk:

Strandbygaard Grafisk a/s, 6900 Skjern.

ISBN 87-87441-14-5

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1

Historisk indledning	13
1.1. Fremstillingens genstand	13
1.2. Kirkebøgernes historie	13
1.3. Gældende ordning for folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger	15

Kapitel 2

Registreringssted og registreringsmyndighed	17
2.1. Sognet som grundregistreringssted	17
2.2. Særlige registreringssteder og hemmeligfødende kvinder på Rigshospitalet	18
2.3. Registreringsmyndighed	19
2.3.1. Kirkebogsførende sognepræst og kordegn efter bemyndigelse	19
2.3.2. Biskoppens og provstens tilsyn	20
2.3.3. Kirkeministeriet	21

Kapitel 3

Kirkebøgernes indretning og opbevaring	22
3.1. Kirkebogsskemaerne og protokollernes indbinding	22
3.2. Opbevaring og brandbeskyttelse	23
3.3. Sikring af ministerialbøgerne mod uvedkommende	23
3.4. Aflevering til landsarkiverne	24
3.5. Arkivalier	24

Kapitel 4

Registreringens indhold	26
4.1. Folkekirkens ministerialbøger som civilregister	26
4.2. Registrering af kirkelige handlinger i ministerialbøgerne	26

Kapitel 5

Grundregistrering af fødsler i folkekirkens ministerialbøger	29
5.1. Fødsler, der finder sted i Danmark, registreres i folke- kirkens ministerialbøger uden for de sønderjysk landsdele	29
5.1.1. <i>Territorial afgrænsning til Danmark</i>	29
5.1.2. <i>Registreringssovn for fødslen</i>	29
5.1.3. <i>Pligt til at anmelde fødslen</i>	30
5.2. Fødselsregistreringen	31
5.2.1. <i>Moderen anmelder barnet som født i ægteskab</i>	31
5.2.2. <i>Moderen anmelder barnet som født uden for ægteskab</i>	32
5.3. Registrering af faderskab til barn uden for ægteskab	33
5.3.1. <i>Anerkendelse eller dom ved dansk myndighed</i>	33
5.3.2. <i>Faderskabet er fastslået i henhold til en afgørelse i udlandet</i>	34

Kapitel 6

Forældremyndighed	36
6.1. Indehavere af forældremyndighed	36
6.2. Aftale om fælles forældremyndighed	36
6.3. Ophør af fælles forældremyndighed	37
6.4. Dokumentation for forældremyndighed	37
6.5. Myndighedsregler	38

Kapitel 7

Registrering af navngivelse og navneændring i folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger	39
7.1. Navnerettens historie i Danmark	39
7.2. Fornavne	41
7.2.1. <i>Tillæggelse af fornavn</i>	41
7.2.2. <i>Ansøgning om godkendelse af et fornavn</i>	43
7.2.3. <i>Ændring af fornavn</i>	45
7.3. Mellemlavne	45
7.3.1. <i>Almindelige bestemmelser</i>	45

INDHOLDSFORTEGNELSE

7.3.2. Navnet kan både være 2. fornavn og mellemnavn	47
7.3.2.1. Navnet forekommer som efternavn	47
7.3.2.2. Navnet bæres som mellemnavn af samtlige søskende til en af forældrene	47
7.3.2.3. Navnet bæres kun af brødre eller søstre	48
7.3.2.4. Faders mellemnavn er tillige et pigefornavn eller moders mellemnavn er tillige et drengefornavn	48
7.3.3. Mellemnavne med efternavns karakter	49
7.3.4. Nydannede mellemnavne ved navnebevis	49
7.3.5. Bortkastelse og bortfald af mellemnavn	49
7.4. Eget efternavn	49
7.4.1. Forskellen mellem eget efternavn og efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab/giftenavn	49
7.4.2. Erhvervelse af eget efternavn	50
7.4.3. Ændring af eget efternavn	51
7.5. Giftenavn	54
7.5.1. Erhvervelse af efternavn på grundlag af ægteskab	54
7.5.2. Ændring af giftenavn	56
7.6. Navneforandring ved navnebevis og adoptionsbevilling	56

Kapitel 8

Registreringsændring af navn	58
8.1. Navngivning	58
8.2. Ændring af fødselsregistreringen	59
8.3. Særligt om Færøerne	60

Kapitel 9

Domicilprincippet og registrering af udlændinge, flygtninge	62
--	-----------

Kapitel 10

Grundregistrering af dødsfald i folkekirkens ministerialbøger	68
10.1. Dødsfald, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkens ministerialbøger uden for de sønderjyske landsdele	68
10.1.1. Territorial afgrænsning til Danmark	68
10.1.2. Registreringssogn for dødsfald	68
10.1.3. Pligt til at anmelde dødsfald	69
10.1.3.1. De anmeldelsespligtige	69
10.1.3.2. Anmeldelsens afgivelse og begravelsesmyndighedens afgørelse	70

INDHOLDSFORTEGNELSE

7.3.2. Navnet kan både være 2. fornavn og mellemnavn	47
7.3.2.1. Navnet forekommer som efternavn	47
7.3.2.2. Navnet bæres som mellemnavn af samtlige søskende til en af forældrene	47
7.3.2.3. Navnet bæres kun af brødre eller søstre	48
7.3.2.4. Faders mellemnavn er tillige et pigefornavn eller moders mellemnavn er tillige et drengefornavn	48
7.3.3. Mellemnavne med efternavns karakter	49
7.3.4. Nydannede mellemnavne ved navnebevis	49
7.3.5. Bortkastelse og bortfald af mellemnavn	49
7.4. Eget efternavn	49
7.4.1. Forskellen mellem eget efternavn og efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab/giftenavn	49
7.4.2. Erhvervelse af eget efternavn	50
7.4.3. Ændring af eget efternavn	51
7.5. Giftenavn	54
7.5.1. Erhvervelse af efternavn på grundlag af ægteskab	54
7.5.2. Ændring af giftenavn	56
7.6. Navneforandring ved navnebevis og adoptionsbevilling	56

Kapitel 8

Registreringsændring af navn	58
8.1. Navngivning	58
8.2. Ændring af fødselsregistreringen	59
8.3. Særligt om Færøerne	60

Kapitel 9

Domicilprincippet og registrering af udlændinge, flygtninge	62
--	-----------

Kapitel 10

Grundregistrering af dødsfald i folkekirkens ministerialbøger	68
10.1. Dødsfald, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkens ministerialbøger uden for de sønderjyske landsdele	68
10.1.1. Territorial afgrænsning til Danmark	68
10.1.2. Registreringssogn for dødsfald	68
10.1.3. Pligt til at anmelde dødsfald	69
10.1.3.1. De anmeldelsespligtige	69
10.1.3.2. Anmeldelsens afgivelse og begravelse-myndighedens afgørelse	70

INDHOLDSFORTEGNELSE

10.2. Begravelsesmyndighedens prøvelse af inhabilitet hos den dødsattestudstedende læge	72
10.3. Indsigelser mod begravelsesmyndighedens afgørelse	72

Kapitel 11

Registrering af kirkelige handlinger i folkekirken og i de

anerkendte trossamfund	73
11.1. Kirkelige handlinger med borgerlig gyldighed	73
11.1.1. <i>Dåb</i>	73
11.1.1.1. Historisk oversigt	73
11.1.1.2. Dåbshandlinger med borgerlig gyldighed	74
11.1.1.3. Dåbens registreringssted	74
11.1.1.4. Navngivelse ved dåb	75
11.1.2. <i>Vielse</i>	76
11.1.2.1. Betingelserne for kirkelig vielse	76
11.1.2.2. Vielsens registreringssted	76
11.2. Kirkelige handlinger i øvrigt	77
11.2.1. <i>Fremstilling af hjemmedøbt barn</i>	77
11.2.2. <i>Konfirmation</i>	77
11.2.3. <i>Lysning til ægteskab og kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab</i>	78
11.2.4. <i>Kirkelig begravelse</i>	78
11.2.4.1. Begravelsen foregår fra en kirke	78
11.2.4.2. Begravelse i øvrigt	79
11.2.4.3. Særligt om begravelse af dødfødte børn og aborter	80

Kapitel 12

Registrering af optagelse i/udtræden

af folkekirken	81
12.1. Optagelse i folkekirken, der ikke sker ved dåb	81
12.2. Udtrædelse af folkekirken	82
12.3. Attest for optagelse/udtræden af folkekirken	83

Kapitel 13

Registrering efter Kirkeministeriets resolution

13.1. Konferering og tilbagemelding	84
13.2. Berigtigelse og rettelse	85
13.3. Tilførsel om begivenheder i udlandet m.m.	87

Kapitel 14

Attester efter og oplysning fra ministerialbøgerne	89
14.1. Attester og disses udfyldelse	89
14.1.1. <i>Attester og legalisering</i>	<i>89</i>
14.1.2. <i>Udfyldelse af navne- og forælderubrikken i dåbs- og navneattester</i>	<i>92</i>
14.2. Attester og oplysninger fra ministerialbøgerne	93
14.2.1. <i>Adgang til at rekvirere oplysninger og attester fra ministerialbøgerne</i>	<i>94</i>
14.2.1.1. En offentlig myndighed	94
14.2.1.2. Begæring fra den, hvem tilførslen angår	95
14.2.1.3. Begæring ifølge fuldmagt	95
14.2.1.4. Advokater ifølge beskikkelse eller bevilling	95
14.2.1.5. Retlig interesse	96
14.2.1.6. Tilladelse fra Kirkeministeriet	96
14.2.2. <i>Ministerialbøger på landsarkivet</i>	<i>97</i>

Kapitel 15

Ministerialbogsførere og andre borgerlige myndigheder	98
15.1. Indberetninger til andre borgerlige myndigheder	98
15.1.1. <i>Embedslægeinstitutionerne</i>	<i>98</i>
15.1.2. <i>Folkeregistrene</i>	<i>98</i>
15.1.3. <i>Skifteretten og det sociale udvalg</i>	<i>101</i>
15.2. Rigsarkivet	101
15.3. Særkende for den kirkelige registrering	101

Litteraturhenvisninger	103
-------------------------------------	------------

Stikordsregister	105
-------------------------------	------------

Forkortelser

Kirkebogsreformcirkulæret: Kirkeministeriets cirkulære nr. 123 af 14. august 1987 om folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger.

Kirkebogsreformcirkulærskrivelsen: Kirkeministeriets cirkulærskrivelse nr. 219 af 14. december 1987 om folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger.

Personnavnelovscirkulæret: Kirkeministeriets cirkulære nr. 24 af 1. marts 1982 om ændring af lovgivningen om personnavne.

Forord

Kirkeministeriet varetog i forbindelse med personnavneloven af 1982 og ved kirkebogsreformen af 1988 en omfattende kursusvirksomhed om de nye regler for folkekirkens ministerialbogsførere, provster, sognepræster og kordegne.

Nogen samlet systematisk fremstilling har ikke foreligget, og når hertil kommer, at der i den forløbne periode er kommet nye bestemmelser og nye ministerialbogsførere, må det antages, at der er behov for den foreliggende fremstilling. For velvillig gennemlæsning af manuskriptet og værdifulde forslag til ændringer og tilføjelser takker jeg Kirkeministeriets departementschef, dr. jur. Preben Espersen, biskop Henrik Christiansen, Ålborg, stiftskontorchef Kai Winther, Helsingør, samt kirkebogslærerne under Kordegneuddannelsen.

Ansvar for mangler og eventuelle fejl påhviler naturligvis alene mig.

København, november 1993.

Niels Bjerregaard

2. udgave er suppleret og ajourført til november 1995.

København, januar 1996.

Niels Bjerregaard

3. udgave er suppleret og ajourført til 1. juni 1999. Meddelelserne Kirkebogsjura I-VI fra Præsteforeningens Blad er medtaget.

Når DKN, Den Ny Kirkebog, er gennemført, vil fremstillingen blive udvidet hermed.

DKN rettes til *DNK*.

København, juni 1999

Niels Bjerregaard

KAPITEL 1

Historisk indledning

1.1. Fremstillingens genstand

Den grundlæggende civilregistrering i Danmark, bortset fra Sønderjylland, sker ved anmeldelse til folkekirkens ministerialbøger.

Efter dansk retsopfattelse anses tilførsler til folkekirkens ministerialbøger om fødsler, navngivelse og dødsfald som gyldigt bevis for, at de tilførte begivenheder har fundet sted.

Attester efter ministerialbøgerne anses derfor som retsgyldig dokumentation for fødsel, forældreforhold, navn og dødsfald.

Folkekirkens ministerialbøger varetager således civilregistreringen i Danmark i henhold til gældende lovgivning.

Folkekirkens ministerialbøger er samtidig et kirkeligt register, hvilket tilsvarende gælder for de anerkendte trossamfunds ministerialbøger.

Vielser, der finder sted i folkekirken (herunder i folkekirken i Sønderjylland) eller i de anerkendte trossamfund har borgerlig retsvirkning, og registrering derom i ministerialbøgerne er retsgyldigt bevis for stedfundne handlinger.

Ved dåb i folkekirken eller i de anerkendte trossamfund uden for Sønderjylland sker den borgerlige navngivelse ved dåben, forudsat at navngivelse ikke i forvejen har fundet sted ved anmeldelse.

Desuden foretages registrering af folkekirkelige handlinger i øvrigt, som fx konfirmation og begravelse, i kirkebøgerne. Kirkelige handlinger foretages for medlemmer af folkekirken efter disses ønske.

En fremstilling af kirkebogsregistreringen må derfor omfatte både den borgerlige civilregistrering og registreringen af kirkelige handlinger.

1.2. Kirkebøgernes historie

En form for registrering har fundet sted allerede tidligt i oldkirken. I middelalderen udviklede klostre og sognepræster yderligere registreringer, og de første dåbsmatrikler kan verificeres fra 1300-tallet.

Indtil reformationens indførelse i Danmark i 1536 havde sognepræsterne ført en bog henholdsvis over døpte med dåbsvidner og en for vielser med vidner.

Efter reformationen indskærpede de enkelte biskopper på landemoderne præsterne, at de burde føre embedsbøger, der kunne gå i arv til deres efterfølgere.

Ved kongeligt brev – missiv – af 20. maj 1645 til Sjællands Biskop blev det pålagt præsterne at »holde rigtig kirkebog med dag og dato for, hvor mange der fødes i sognet og fadderne, samt hvor mange der årligt vies og dør«.

Herved fastsatte kongen eller statsmagten bestemmelser for kirkebøgerne, der foruden kristelige handlinger som dåb, vielse og begravelser herefter også skulle have civilregistrering af fødsler og dødsfald.

Året efter blev ved kongeligt missiv af 17. maj 1646 samme pålæg sendt til de øvrige biskopper.

Bestemmelser om præsternes kirkebøger blev gentaget i 2-8-7 i Danske Lov af 1683 og Kirkeritualet af 1685, som dog udelod påbudet om registrering af fødsler, som alligevel blev registreret i forbindelse med den forældrene under tvang pålagte dåb af de fødte børn.

Ved kongelig befaling – reskript – af 1. december 1812 indførtes den i princippet stadigt gældende ordning, hvorefter kirkebøgerne skal føres i 2 eksemplarer og på dertil anordnede skemaer. Den civile retlige status stadfæstedes ved indførelsen af betegnelsen ministerialbøger. Registrering af fødsler blev påbudt.

Hovedministerialbogen føres af den kirkebogsførende sognepræst og duplikatet, kontraministerialbogen, føres af en dertil beskikket kontraministerialbogsfører, i større sogne kordegnen.

Ved forordning af 30. maj 1828 blev det pålagt forældrene at anmelde barnets fødsel til præsten.

Ved forordning af 4. marts 1857 blev den hidtil gældende dåbstvang ophævet, og forældrene fik adgang til i stedet at lade barnet navngive indenfor en frist af 1 år fra barnets fødsel.

I cirkulære af 31. oktober 1891 blev der givet forskrifter om kirkebøgernes førelse, herunder skemaer og opbevaring m.m., hvilke bestemmelser blev ændret ved cirkulære af 14. juli 1926.

Bestemmelserne om førelse af kirkebøger var også gældende for førelse af ministerialbøgerne for de anerkendte trossamfund, og tilsynet hermed påhvilede overøvrigheden, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 8. marts 1939.

De 9 trossamfund, som Kirkeministeriet har meddelt anerkendelse, er: Reformerte menigheder, Det romersk-katolske trossamfund, Det mosaiske trossamfund, Det metodistiske trossamfund, Svenska Gustavsforsamling i København, Den ortodokse russiske menighed i København, St. Albans English Church i

København, Det danske Baptistsamfund og den norske menighed ved Kong Haakon Kirken i København.

Om begrebet »anerkendt trossamfund«, der blev indført i dansk lovgivning ved grundloven af 1849 § 82, henvises til kapitel 16 Anerkendte trossamfund og trossamfund med vielsesbemyndigelse i Preben Espersen: Kirkeret, Almindelig del, 1993.(Kirkeretten). Om baggrunden for at der ikke længere søges udvirket anerkendelse af trossamfund ved kongelig resolution, henvises til Kirkerettens afsnit 16.2.

1.3. Gældende ordning for folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger

Som led i indførelsen af Det Centrale Personregister (CPR) i 1968 blev det ved lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald pålagt, at alle fødsler og dødsfald, der finder sted i Danmark uden for de sønderjyske landsdele, skal anmeldes til folkekirkens ministerialbøger.

Grundlæggende persondata tilgik herefter CPR gennem ministerialbogsførernes indberetninger til folkeregistrene.

Ved bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald er den gældende bopælsregistrering indført, således at fødsler registreres i moderens bopæls sogn og dødsfald i afdødes bopæls sogn, uanset hvor i Danmark fødslen eller dødsfaldet finder sted. Herved afskaffedes den hidtidige dobbeltregistrering af fødslen i både hændessognet og navngivelsessognet, samt af dødsfaldet i både sognet, hvor dødsfaldet finder sted, og i afdødes bopæls sogn, hvor den kirkelige begravelsehandling normalt finder sted.

I overensstemmelse hermed indførtes betegnelsen fødselsregistrerings sogn og dødsregistrerings sogn såvel i ministerialbogsskemaerne som i henholdsvis dåbs-/navneattesterne og i døds- og begravelsesattesterne. Hændelsesstedet er registreret i ministerialbogen.

Lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald er sat i kraft på Færøerne den 1. juli 1989 ved Kongelig Anordning nr. 115 af 20. februar 1989, således at fødsler og dødsfald, der finder sted på Færøerne, skal anmeldes til folkekirkens ministerialbøger. Bopælsregistreringen er sat i kraft på Færøerne ved bekendtgørelse nr. 76 af 17. juli 1989. Såfremt en kvinde, der er bopælsregistreret i Danmark, føder et barn på Færøerne, eller en person, der er bopælsregistreret i Danmark, afgår ved døden på Færøerne, skal fødslen anmeldes til moderens bopæls sogn, eller dødsfaldet anmeldes til afdødes bopæls sogn.

For Grønland vil regler om kirkebøgernes førelse og om anmeldelse af

fødsler, navngivning og dødsfald til kirkebøgerne samt om pligt til at afgive indberetninger blive fastsat ved landstingsforordning af Grønlands hjemmestyre svarende til de af kirkeministeren fastsatte regler herom, jf. § 6 i lov nr. 264 af 6. maj 1993 om kirken på Grønland.

Lovhjemmel til at foretage ændring af fornavne i ministerialbøgerne samt til at gennemføre de mere almindelige sager om ændring af efternavne og mellemnavne blev med virkning fra den 1. april 1982 overført fra statsamterne til ministerialbogsførerne ved lov nr. 193 af 29. april 1981 om personnavne.

Antallet af sager blev ved lovens forelæggelse vurderet til at være ca. 12-14.000 årligt.

Kirkeministeriet udsendte cirkulære nr. 24 af 1. marts 1982 til ministerialbogsførerne vedrørende den udvidede kompetence som følge af ændringerne af lovgivningen om personnavne (personnavnelovscirkulæret).

Personnavneloven blev sat i kraft for Grønland den 1. januar 1986 ved Kongelig Anordning nr. 549 af 21. august 1986. På Færøerne indførte lagtingslov af 8. oktober 1992 personnavneloven med særlige færøske regler, bl. a. vedrørende efternavne.

Som følge af denne udvikling blev reglerne om ministerialbogsførelse samlet i cirkulære nr. 123 af 14. august 1987 (kirkebogsreformcirkulæret) og cirkulæreskrivelse nr. 219 af 14. december 1987 om folkekirkens (herunder valgmenighedens og døvemenighedens ministerialbog) og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger (kirkebogsreformcirkulæreskrivelsen). Disse bestemmelser gælder også for Færøerne og Grønland.

Med de nye bestemmelser skete der tillige en forenkling af ministerialbogsførelsen, og der blev samtidig indført nye og færre ministerialbogsskemaer med fortrykte rubrikker og tilsvarende attester.

Til brug for Indenrigsministeriets moderniserede CPR-system blev der ved Kirkeministeriets meddelelse af 12. juni 1991 til ministerialbogsførerne i folkekirken og de anerkendte trossamfund indført forenklede blanketter med vejledning til brug for ministerialbogsførernes indberetning af fødsel, navngivelse, navneændring, vielse, optagelse i/udtræden af folkekirken og dødsfald til folkeregistrene, for de anerkendte trossamfund alene navngivelse, navneændring og vielse.

Jordemødrenes pligt til at anmelde fødsler til folkekirkens ministerialbøger er præciseret ved lov nr. 235 af 2. april 1997 om ændring af lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Et udvalg under Kirkeministeriet arbejder med at indføre elektronisk kirkebog, DNK, efter århundredeskiftet.

KAPITEL 2

Registreringssted og registreringsmyndighed

2.1. Grundregistreringen sker til et sogns ministerialbøger

Alle fødsler og dødsfald, der finder sted i Danmark uden for de sønderjyske landsdele, skal registreres i folkekirkens ministerialbøger. Tilførsel skal ske uanset den registreredes nationalitet, bopæl i udlandet, eller trosmæssige tilhørsforhold. Det afgørende er, om fødslen eller dødsfaldet har fundet sted i Danmark, uanset om moderen eller afdøde er danske statsborgere eller ej. Har fødslen eller dødsfaldet derimod fundet sted i udlandet skal begivenheden registreres i vedkommende udenlandske register og ikke i ministerialbøgerne i Danmark, se i øvrigt 13.3.

Finder begivenheden sted om bord på et skib eller i et luftfartøj, skal begivenheden registreres i folkekirkens ministerialbøger, såfremt skibets eller luftfartøjets første ankomsthavn er i Danmark.

Der henvises til § 1 i lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald. Denne offentligretlige opgave varetager folkekirken som et statsligt forvaltningsvæsen.

Registreringen skal altid ske til ministerialbøgerne for et sogn i folkekirken, og den kan ikke erstattes af registrering i ministerialbøgerne for et anerkendt trossamfund eller i de tidligere anvendte ministerialbøger for Righospitalet eller Fødselsanstalten i Jylland.

Der henvises til §§ 1 og 4 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald, samt cirkulærskrivelse af 1. december 1977 om bortfald af førelsen af særlige ministerialbøger ved Righospitalet i København og ved Fødselsanstalten i Århus, Jylland.

Fødsler registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor moderen er tilmeldt folkeregistret, og dødsfald registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor afdøde var tilmeldt folkeregistret.

Såfremt moderen eller afdøde ikke har dansk personnummer og dermed ikke har været tilmeldt folkeregistret, registreres fødslen eller dødsfaldet til ministerialbøgerne for det sogn, hvor fødslen eller dødsfaldet har fundet sted.

Hvert af de i alt 2.125 sogne i Danmark har en myndighedskode, der er fastsat af Indenrigsministeriet, CPR-kontoret, og som danner grundlaget for indberetningen til folkeregistret og CPR.

Såfremt en person er tilført flere sognes ministerialbøger, fx ved dåb i et andet sogn end i fødselsregistreringssognet, skal ministerialbogsføreren tilbagemelde registreringen i sit sogns ministerialbøger til den anden ministerialbogsfører, således at der er overensstemmelse mellem ministerialbøgerne, se 13.1.

2.2. Særlige registreringssteder og hemmeligfødende kvinder på Rigshospitalet

Indtil indførelse af bopælsregistreringen pr. 1. januar 1978 blev der ført særlige ministerialbøger for Rigshospitalet i København og Fødselsanstalten i Jylland, Århus. Efter 1. januar 1978 blev der ikke foretaget registrering i disse særlige ministerialbøger, men attester for tiden indtil 1. januar 1978 efter disse særlige ministerialbøger har fortsat gyldighed.

Fødsler og dødsfald samt kirkelige handlinger i de nævnte institutioner blev fra 1. januar 1978 registreret efter de almindeligt gældende regler, d.v.s. i et sogns ministerialbøger, jf. Kirkeministeriets skrivelser af 1. december 1977.

Kirkeministeriet meddelte samtidig i skrivelse af 1. december 1978 biskopperne, at sognet i sin helhed udgør et ministerialbogsdistrikt, og at der herefter ikke kan føres ministerialbøger for dele af et sogn (kirke-distrikter).

Særregler om hemmeligfødende kvinder på Rigshospitalet (tidligere Den kgl. Fødselsstiftelse) blev indført ved reskripter af 13. marts 1750 og af 6. januar 1764, hvorefter enhver ugift kvinde, der før 1. januar 1938 fødte på Den kgl. Fødselsstiftelse, senere Rigshospitalet, var hemmeligfødende, og hospitalet skulle iagttage absolut tavshed angående svangerskabet og fødslen, såfremt kvinden ikke selv ønskede at opgive sin hemmeligholdelsesret. Formålet var at modarbejde barnemord og fødsel i dølgsmål.

Hvis moderen gav afkald på hemmeligholdelsen, fx ved at lade barnet døbe uden for Rigshospitalet, havde hun ophævet anonymiteten.

Ved lov nr. 130 af 27. maj 1908 indeholdende bestemmelser om børn uden for ægteskab og disses forældre § 12, stk. 1, blev det bestemt, at »de særlige regler om hemmeligholdelse af navnet på mødre, der føder på Den kgl. Fødselsstiftelse, ikke skulle være til hinder for, at barnet eller dets værge på forlangende får meddelt bevis fra stiftelsen om, hvem moderen er.« Indskrænkningen i hospitalets hemmeligholdelsespligt gælder ifølge 1908-lovens § 21 kun, hvis fødslen fandt sted efter 1. juli 1908.

Når der er forløbet 110 år efter en persons fødsel, er hemmeligholdelsen ophævet, se 14.2.1. og kongelig resolution af 27. februar 1939.

Der henvises til Svend Danielsens artikel: Hemmeligfødende kvinder, kuldlysning og legitimation i Ugeskrift for Retsvæsen 2. februar 1980 (nr. 5).

2.3. Registreringsmyndighed

2.3.1. Kirkebogsførende sognepræst og kordegn efter bemyndigelse

Ansvaret for sognets ministerialbøger påhviler sognets kirkebogsførende sognepræst, som underskriver attester og udskrifter efter sognets ministerialbøger og forsyner dem med embedsstempel, jf. § 5, stk. 1, og 4 og § 6, stk. 1, i kirkebogsreformcirkulæret.

I pastorater med flere sognepræster har en af præsterne ansvaret for kirkebøgerne som kirkebogsførende sognepræst og underskriver attesterne, jf. § 25 i samme cirkulære.

Om præsternes funktioner i øvrigt henvises til Preben Espersen: Folkekirkens Styrelse 1990, kapitel 9, Præster.

Det er afgørende for attestens gyldighed, at den er forsynet med ministerialbogsførers underskrift som dokumentation for, at attestens indhold er i overensstemmelse med ministerialbogen, som alene ministerialbogsføreren har adgang til, jf. 3.3.

Enhver attest/udskrift skal derfor under underskriften påstemples præstens navn og stilling. Folkekirkens kirkebogsførende sognepræster skal anvende stillingsbetegnelsen »sognepræst«, medens alle andre kirkebogsførende præster skal anvende stillingsbetegnelsen »præst«, jf. § 25 i kirkebogsreformcirkulærskrivelserne. Oplysning om hvilken præst, der har udført den kirkelige handling, er tilført ministerialbøgerne.

Attesterne skal endvidere være påført embedsstempel med sognekaldets navn og navn på alle sogne i pastoratet. Ønskes der et ændret embedsstempel, skal biskoppens tilladelse indhentes. Biskoppen kan forelægge ministeriet særlige heraldiske spørgsmål, jf. ministeriets skrivelse af 23. juli 1968. CPR stempel må ikke benyttes i stedet for embedsstempel, se § 25 i kirkebogsreformcirkulærskrivelserne.

Hovedministerialbøgerne føres af den kirkebogsførende sognepræst, og kontramministerialbøgerne føres af en dertil egnet person, der er ansvarlig overfor den kirkebogsførende sognepræst. I pastorater med flere sogne kan der beskikkes en fælles kontramministerialbogsfører.

I sogne, hvor der er ansat en kordegn, fører denne kontraminiſterialbøgerne. Den kirkebogsførende sognepræſt kan bemyndige kordegnen til på ſine vegne at føre begge sæt miniſterialbøger og underskrive attester efter diſſe under ansvar overfor den kirkebogsførende sognepræſt, jf. § 25, stk. 2, i kirkebogsreformcirkulæret. En kordegn med bemyndigelse anfører over underskriften bogſtaverne e.b. (efter bemyndigelse). Under underskriften påſtemples kordegnens navn og ſtilling.

Den kirkebogsførende sognepræſt og den underskriftsbemyndigede kordegn ſkal indſende et underskriftskort til Kirkeminifteriet, ſå miniſteriet kan kontrollere, at attester, der ſkal godkendes af Kirkeminifteriet til brug i udlandet (legaliſationspåtegnes), er underskrevet af en dertil bemyndiget miniſterialbogsfører, ſe cirkulærſkrivelse af 23. januar 1998. Ved legaliſeringen bekræftes underskriftens rigtighed og attestens borgerlige gyldighed. Kirkeminifteriet ſkal ligeledes underrettes, når den underskriftsbemyndigede kordegn fratræder ſtillingen, eller underskriftsbemyndigelsen tilbagetages.

2.3.2. Biſkoppens og provstens tiſyn

Provſten ſkal foretage eftersyn af sognemenighedernes miniſterialbøger mindſt hvert andet år og valgmenighedernes og døvemenighedernes miniſterialbøger mindſt hvert femte år, jf. herved § 16 i kirkebogsreformcirkulæret.

Provstens tiſyn med kirkebogsførelsen omfatter både et tiſyn af, hvorledes bøgerne opbevares m.m., og hvorvidt tilførlerne er i overensſtemmelse med de herom faſtsatte beſtemmelſer i lovgivning, bekendtgørelſe m.m., jf. § 18 i kirkebogsreformcirkulæret. Provstens påbud ſkal efterkommes af provſtiets miniſterialbogsførere ſom tjenſtepligt.

Sager vedrørende kirkebogsførelsen forelægger provſten for biſkoppen.

Hvert år i januar måned afgiver provſten indberetning til biſkoppen om de eftersyn, der er foretaget i det foregående år. I tilfælde, hvor omſtændighederne taler derfor, ſkal indberetning dog afgives ſtraks.

Biſkopperne ſkal ikke videresende indberetningerne til Kirkeminifteriet.

Hvervet ſom miniſterialbogsfører i de anerkendte trossamfund ſtår under tiſyn af landsarkivet og under overtilſyn af Rigsarkivet, jf. § 17 i kirkebogsreformcirkulæret. Landsarkiverne foretager eftersyn af miniſterialbøgerne og afgiver indberetning herom til Rigsarkivet.

Provſterne autoriſerer folkekirken, herunder døvemenighedernes og valgmenighedernes, miniſterialbøger, inden diſſe tages i brug, jf. § 8 i kirkebogsreformcirkulæret.

For de anerkendte trossamfunds miniſterialbøger meddeler landsarkiverne autoriſationen.

2.3.3. Kirkeministeriet

Kirkeministeriets organisation og opgaver er udførligt beskrevet i Preben Espersen: Folkekirkens styrelse, afsnit 5.2.2.

Ministerialbogssystemet og navnesager er henlagt til ministeriets konsulent i registreringssager.

Foruden udkast til udarbejdelse af lovforslag og generelle forvaltningsforskrifter varetager konsulentten også en række registreringsopgaver, der har karakter af enkeltsagsbehandling.

Således kan rettelser af fejl i ministerialbøgerne alene ske med tilladelse fra Kirkeministeriet, jf. § 12 i kirkebogsreformcirkulæret, medmindre der er tale om tydeliggørelse eller supplerings, der kan ske efter den kirkebogsførende sognepræsts afgørelse.

Kirkeministeriet administrerer dele af personnavneloven, jf. 1.3., der henhører under Justitsministeriet, Civilrettsdirektoratets forretningsområde, hvorfor den endelige afgørelse vedrørende personnavneloven henhører under Civilrettsdirektoratet.

KAPITEL 3

Kirkebøgernes indretning og opbevaring

3.1. Kirkebogsskemaer

Der skal føres ministerialbøger i folkekirken for hvert sogn i Danmark, jf. § 2, stk. 1, i kirkebogsreformcirkulæret.

Som ministerialbøger skal anvendes protokoller dannet af skemaer, der er godkendt af Kirkeministeriet, jf. § 7 i kirkebogsreformcirkulæret.

Ministeriet har godkendt skemaer til fødsler, dødsfald, ægtevielser, optagelser i/udtrædelser af folkekirken, konfirmationer samt særlige tilførsler.

Skemaerne er indrettet med fortrykte rubrikker, der foreskriver tilførsels indhold, og som derfor ikke må ændres. Der må ikke indføres andre end de foreskrevne oplysninger, medmindre Kirkeministeriet meddeler tilladelse hertil. Bladene i hoved- og kontramaterialbogen skal have samme fortløbende nummerering og være gennemtrukket med snor. Tilførslerne begynder hvert år med nr. 1.

Indbindingen skal være af solid kvalitet, og bindet være forsynet med påtrykt (ikke påklæbet) rygtitel. Kirkeministeriet har efter forhandling med Rigsarkivet og Indkøbs Service fastsat retningslinier for indbindingen i vejledning af 1. februar 1993. I små sogne kan alle seks skemaer samles i et sæt protokoller. I større sogne må antallet af protokolsæt indrettes efter, at ministerialbøgerne skal kunne udskrives indenfor en rimelig tidsperiode.

Der skal anvendes fyldepen eller kuglepen til førelse af ministerialbøgerne, og der må kun benyttes kuglepennene, der er godkendt af Kirkeministeriet, jf. § 9 i kirkebogsreformcirkulæret. Ministeriet har efter forhandling med Indkøbs Service godkendt kuglepennene Uni-ball 155 de luxe, og Rahmqvist New Roller (betegnelse svenskt arkiv SPA 606 og 607), der alle er lysægte og vandfaste.

Ændringer og rettelser i ministerialbogstilsørslerne skal ske ved overstregning og anmærkninger, således at den oprindelige tilførsel fortsat kan læses. Der må ikke raderes eller anvendes kemiske midler.

Udgifterne til ministerialbøgerne afholdes af kirkekassen, jf. § 13, stk. 1, i kirkebogsreformcirkulæret.

3.2. Opbevaring og brandbeskyttelse

Alle hovedministerialbøger, herunder valgmenighedernes og døvemenighedernes ministerialbøger, der kun føres i et eksemplar, skal opbevares i en muret brandsikker boks eller et brandsikkert skab, jf. § 14, stk. 1, i kirkebogsreformcirkulæret.

Fra gammel tid har der været forbud mod, at hoved- og kontramministerialbogen natten over opbevares under samme tag af hensyn til faren for begge bøgernes ødelæggelse ved ildebrand.

Moderne brandsikre bokse og skabe giver en sådan beskyttelse mod ødelæggelse ved ildebrand, at begge sæt ministerialbøger kan opbevares under samme tag i hver sin brandsektion, såfremt provsten finder sikkerheden tilstrækkelig og derfor tillader dette, jf. § 14, stk. 2, i kirkebogsreformcirkulæret. For at vurdere sikkerheden bør provsten indhente en godkendelse fra Dansk Brandteknisk Institut af de bygningsmæssige foranstaltninger og af de særskilte brandsikre bokse og skabe til opbevaring af hvert sæt ministerialbøger.

Ødelægges en ministerialbog, må ministerialbogsføreren omgående indberette dette til provsten og sørge for, at ministerialbogen snarest muligt rekonstrueres, jf. § 15 i kirkebogsreformcirkulæret. Udgiften afholdes af kirkekassen.

For de anerkendte trossamfunds ministerialbogsførere udøves tilsynet af vedkommende landsarkiv, jf. § 17, stk. 2, i kirkebogsreformcirkulæret.

3.3. Sikring af ministerialbøgerne mod uvedkommende

Ministerialbogsføreren skal opbevare ministerialbøgerne under sådanne sikkerhedsforanstaltninger (aflåst skab), så kun ministerialbogsføreren og dennes medhjælp har adgang til dem. Så længe ministerialbøgerne opbevares hos ministerialbogsføreren, er de ikke offentligt tilgængelige, jf. § 26 i kirkebogsreformcirkulæret, og dette gælder også for ministerialbøger, der er udskrevet, og hvor fristen ifølge § 19 i samme cirkulære for bøgernes aflevering til landsarkivet er overskredet.

Ministerialbøgerne indeholder oplysninger af rent personlige forhold som fx faderskab, adoption, trosforhold og kønsskifte, så ministerialbogsføreren og dennes dertil bemyndigede medhjælp har tavshedspligt med hensyn til indholdet af tilførslerne, jf. herved § 152 i den borgerlige straffelov.

Der er derfor ikke adgang til for private at gøre sig bekendt med indholdet af de hos ministerialbogsføreren beroende kirkebøger, og det er ministerialbogs-

førernes ansvar, at dette ikke sker. Private kan under særlige betingelser rekvirere oplysninger eller attester fra ministerialbøgerne. Der henvises herom til 15.2.

Bortkommer en ministerialbog, må ministerialbogsføreren omgående indbette dette til provsten eller for de anerkendte trossamfunds vedkommende til landsarkivet og sørge for, at ministerialbogen snarest muligt rekonstrueres, jf. § 15 i kirkebogsreformcirkulæret.

3.4. Aflevering til landsarkiverne

Folkekirkens hovedministerialbøger, herunder valgmenighedernes og døvemeninghedernes ministerialbøger og de anerkendte trossamfunds hovedministerialbøger skal afleveres til landsarkivet, når der er forløbet 100 år, efter at de er udskrevet.

Folkekirkens kontramministerialbøger, samt valgmenighedernes og døvemeninghedernes kontramministerialbøger over konfirmationer, afleveres til landsarkivet, når der er forløbet 30 år, efter at de er udskrevet.

De anerkendte trossamfunds kontramministerialbøger afleveres til landsarkivet, så snart de er udskrevet.

Kontramministerialbøgerne skal inden afleveringen til landsarkivet omhyggeligt konfereres med hovedministerialbøgerne for så vidt angår alle rettelser og supplerende tilførsler, der er foretaget i tiden efter den almindelige konferering, jf. 13.1. Når denne afsluttende konferering har fundet sted, forsyner den kirkebogsførende sognepræst begge eksemplarer af ministerialbøgerne med påtegning herom.

Opløses en menighed inden for et anerkendt trossamfund, afleveres hoved- og kontramministerialbøgerne tillige med de kirkebogsarkivalier, der ikke må kasseres, straks til landsarkivet, se 3.5.

Der er 4 landsarkiver, henholdsvis landsarkivet for Sjælland, Lolland-Falster og Bornholm, der ligger i København, landsarkivet for Fyn, der ligger i Odense, landsarkivet for Nørrejylland, der ligger i Viborg, og landsarkivet for de sønderjyske landsdele, der ligger i Åbenrå.

Ministerialbøger for en valgmenighed, hvis anerkendelse tilbagekaldes, afleveres tillige med arkivmateriale til den kirkebogsførende sognepræst i det sogn, hvor menigheden har haft sit hjemsted. Aflevering til landsarkivet finder herefter sted efter almindelige regler.

De nævnte bestemmelser findes i kapitel 5 i kirkebogsreformcirkulæret.

3.5. Arkivalier

Kirkebogsarkivalier, dvs. alle dokumenter, der er lagt til grund ved en registrering, opbevares sikkert i en periode af 5 år, regnet fra udgangen af vedkommen-

KAPITEL 3

de kalenderår og kasseres derefter. De kasserede kirkebogsarkivalier skal destrueres på en sådan måde, at uvedkommende ikke kan få adgang til dem, fx ved makulering, brænding eller formaling i papir-/papfabrik.

Anmeldelse om ændring af efternavn, jf. § 2 i personnavneloven, og anmeldelse om ændring af for- og mellemløse navne jf. §§ 10 og 11 i personnavneloven, skal dog opbevares i 30 år, før de kasseres. Resolutioner fra Kirkeministeriet om rettelse i ministerialbøgerne, jf. 13.1., opbevares på tilsvarende måde i 30 år.

Såfremt der i embedsarkivet skulle findes kirkebogsarkivalier fra tiden før 1. januar 1937, paternitets, eller fælleserklæringer vedrørende børn født uden for ægteskab før 1. januar 1938, samt anmeldelse om ændring af slægtsnavn i henhold til § 11 i lov af 27. maj 1908, § 2, stk. 3, i lov af 7. maj 1937 og §§ 1, 2 og 4 i lov af 17. maj 1961 skal disse arkivalier snarest afleveres til landsarkivet, som der må træffes aftale med.

Der henvises til § 21 i kirkebogsreformcirkulæret, samt cirkulære nr. 227 af 5. december 1975 om aflevering og kassation af kirkebogsarkivalier, som ændret ved cirkulære af 25. juni 1982.

KAPITEL 4

Registreringens indhold

4.1. Folkekirkens ministerialbøger som civilregister

Folkekirkens ministerialbøger omfatter både en registrering af kirkelige handlinger, hvoraf dåb og vielse tillige har borgerlig gyldighed, og en civilregistrering af fødsel, navngivelse og død, der har borgerlig gyldighed.

Alle fødsler, herunder dødfødsler, og dødsfald, der finder sted i Danmark, skal registreres i folkekirkens ministerialbøger i henhold til lovgivningen om anmeldelse af fødsler og dødsfald. Fødsler og dødsfald registreres med løbenummer i folkekirkens ministerialbøger begyndende hvert år med nr. 1. Dette gælder dog ikke i de sønderjyske landsdele.

Aborter registreres ikke i kirkebøgerne.

Endvidere skal forældreforhold registreres i henhold til lovgivningen om børns retsstilling og om adoption, samt navngivelse og navneændring i henhold til lovgivningen om personnavne.

Der er ifølge lovgivningen pligt for borgeren til at anmelde fødsel, navngivelse og dødsfald til folkekirkens ministerialbøger, der har civilregistreringen i Danmark uden for de sønderjyske landsdele. Folkekirkens ministerialbogsføre har derfor som offentlig myndighed ret til at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder til brug ved registreringen, fx fra folkeregistrene.

Denne ret har de anerkendte trossamfunds ministerialbogsførere ikke.

4.2. Registrering af kirkelige handlinger i ministerialbøgerne for folkekirken og de anerkendte trossamfund

Når der udføres en kirkelig handling indenfor folkekirken, registreres denne i folkekirkens ministerialbøger for det sogn, hvor den kirkelige handling er udført. Kirkelige handlinger indenfor de anerkendte trossamfund registreres i ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, i hvis område handlingen er foretaget.

Kirkelige handlinger registreres i folkekirkens og de anerkendte trossamfunds

ministerialbøger uden nummer bortset fra ægtevielser, der registreres med løbenummer begyndende hvert år med nr. 1.

Det er alene kirkelige handlinger i folkekirken, der registreres i folkekirkens ministerialbøger i det sogn, hvor den folkekirkelige handling er foretaget.

Såfremt en præst for et anerkendt trossamfund, fx en romersk-katolsk præst, låner en folkekirke for at foretage en dåb, foretages der ikke notering om dåben i ministerialbøgerne for den folkekirke, hvori den romerske-katolske dåb har fundet sted. Dåben bliver tilført ministerialbøgerne for den romersk-katolske præsts menighed, der tilbagemelder dåben og navngivelsen til ministerialbøgerne for det sogn, hvori barnet er fødselsregistreret.

Såfremt en præst for et ikke anerkendt trossamfund, fx præsten for den islandske menighed, låner en folkekirke og foretager en dåb i denne, foretages der ikke notering om dåben i ministerialbøgerne for den folkekirke, hvori dåben har fundet sted. Barnet skal navngives til folkekirkens ministerialbøger i fødselsregistreringssognet efter de gældende regler.

I begge tilfælde vil dåben kunne danne grundlag for optagelse i folkekirken ved en præst i folkekirken eventuelt efter forelæggelse for provsten og biskoppen.

Såfremt den døbte herefter optages i folkekirken, udstedes der en dåbsattest efter folkekirkens ministerialbøger fra fødselsregistreringssognet, og dåben anføres i dåbsattestens dåbsrubrik.

Dåb og kirkelig begravelse, der under sognekirkens midlertidige lukning foretages af kirkens præster i andre kirker for sognets beboere, registreres uden nummer i ministerialbøgerne for den kirke, hvori dåben eller den kirkelige begravelse finder sted, og tilbagemeldes til ministerialbøgerne for fødselsregistreringssognet eller dødsregistreringssognet, hvori fødslen/dødsfaldet er registreret med nummer. Der foretages tilbagemelding mellem begge sognes ministerialbøger om ændring af registreringen, og fødsels- og dåbsattest eller døds- og begravelsesattest kan udstedes efter begge sognes ministerialbøger.

Kirkelig vielse tilføres alene ministerialbøgerne for den kirke, hvori vielsen er foretaget, og registreres med nummer. Ændring af giftenavn efter personnavneloven af 1982 og indberetning til CPR foretages af vielsesmyndigheden, der udsteder vielsesattest.

Vielsen kan ikke registreres uden nummer i andre ministerialbøger, da der erved sker en dobbeltregistrering af samme kirkelige handling. Der henvises til Kirkeministeriets skrivelse af 8. juni 1994, der træder i stedet for ministeriets afgørelse af 29. oktober 1954 angående kirkebogstilførsler i tilfælde af en kirkes midlertidige lukning.

Ifølge personnavneloven har dåb i folkekirken og i et anerkendt trossamfund gyldighed som navngivelse ved dåben.

I ikke anerkendte trossamfund har dåb alene kirkelig gyldighed, og barnet skal fortsat navngives ved anmeldelse til fødselsregistreringssognets ministerialbøger. Dåb i ikke anerkendte trossamfund og dåb i udlandet har ikke funktion som navngivelse. Dåben kan senere danne grundlag for optagelse i folkekirken, se nærmere 12.1. Om dåb i frimenigheder, se 8.1.

Kirkelig vielse i folkekirken og i et anerkendt trossamfund har efter ægteskabsloven gyldighed som lovlig vielse under visse betingelser, se 11.1.2.1.

Kirkeministeriet kan meddele tilladelse til, at der foretages kirkelig vielse i et ikke anerkendt trossamfund med borgerlig gyldighed, og denne vielse, der ikke registreres i folkekirkens ministerialbøger, registreres i den borgerlige ægteskabsbog i den kommune, hvori vielsen er foretaget. Den kommunale ægteskabsbog indeholder herefter oplysning om ministeriets tilladelse, tid og sted for vielsen, samt navnet på den præst, der er meddelt vielsesbemyndigelse og trossamfundets navn. En borgerlig gyldig vielsesattest udstedes af den kommunale myndighed på grundlag af tilførslerne til den borgerlige ægteskabsbog.

Foretages en vielse uden at vielsesmyndigheden har bemyndigelse efter ægteskabsloven til at foretage en vielse (fx udenlandsk repræsentation i Danmark eller en præst uden vielsesbemyndigelse), er vielsen ikke gyldig. I sjældne tilfælde kan Justitsministeriet efterfølgende godkende en sådan vielse, såfremt særlige grunde taler herfor, jf. § 21 i ægteskabsloven. En vielse på Den jugoslaviske Ambassade i København af jugoslaviske statsborgere blev efterfølgende godkendt af Justitsministeriet, Kirkeministeriets skrivelse af 16. oktober 1991.

Når kirkeministeren i medfør af § 22 i ægteskabsloven bemyndiger en præst for en dansk evangelisk luthersk menighed i udlandet og præster i folkekirken til at foretage en vielse i udlandet, skal vielsen indberettes til en særlig ministerialbog ved Københavns Domkirke. Kordegnen ved Københavns Domkirke udsteder herefter en vielsesattest til parterne. Vielsen er gyldig efter dansk lov.

Begravelse af dødfødte, se 11.2.4.3.

KAPITEL 5

Grundregistrering af fødsler i folkekirkens ministerialbøger

5.1. Fødsler, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkens ministerialbøger uden for de sønderjyske landsdele

5.1.1. Territorial afgrænsning til Danmark

I følge § 1 i lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald skal alle fødsler, der finder sted her i landet eller om bord i skibe eller luftfartøjer, hvis første ankomststed derefter er en dansk havn eller lufthavn, anmeldes til folkekirkens ministerialbøger. Jordemoderen anmelder fødslen på blanket SU2 (11-90) til ministerialbogsføreren.

Frist for anmeldelsen er senest 2 hverdage efter fødslen eller efter skibets eller luftfartøjets ankomst til dansk område, jf. § 1, stk. 1, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Det følger modsætningsvis af loven, at en fødsel, der finder sted i udlandet, ikke registreres i folkekirkens ministerialbøger, men derimod i vedkommende udenlandske register. Barnet skal navngives til det udenlandske fødselsregister og have en udenlandsk navneattest. Hvis barnet døbes i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund i Danmark, bliver det registreret i danske ministerialbøger.

For de sønderjyske landsdele gælder særlige regler, idet fødslen skal anmeldes til det borgerlige personregister, jf. § 7 i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald, samt Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 572 af 22. november 1977 om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele.

Fødsler, der finder sted på Færøerne og i Grønland, anmeldes til folkekirkens ministerialbøger. På Færøerne gælder bopælsregistreringen, jf. 1.3. og 5.1.2.

5.1.2. Registreringsogn for fødslen

Fra den 1. januar 1978 skal fødslen registreres i ministerialbøgerne for det sogn,

hvor moderen har bopæl, jf. § 1 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Den kirkebogsførende sognepræst kan til brug for registreringen få oplyst fra et hvert folkeregister, om moderen har dansk personnummer og dermed oplysning om moderens adresse og bopælsogn.

Såfremt moderen har bopæl i de sønderjyske landsdele, skal fødslen anmeldes til personregisterføreren i den kommune, hvor hun bor, jf. § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen.

Såfremt moderen ikke er tilmeldt folkeregistret og dermed ikke har bopæl, skal fødslen registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor fødslen har fundet sted, eller hvor første ankomsthavn eller lufthavn efter fødslen er beliggende, jf. § 1, stk. 3, i bekendtgørelsen. Såfremt moderen føder på vej til klinik eller sygehus, skal fødslen registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor kliniken eller sygehuset er beliggende.

Såfremt en kvinde, der er bopælsregistret i Danmark, føder et barn på Færøerne, anmeldes fødslen til bopælsministerialbogsføreren i Danmark. I Grønland registreres fødslen på hændelsesstedet.

5.1.3. Pligt til at anmelde fødslen

Det er under bødeansvar pålagt forældrene, for barn født uden for ægteskab moderen, senest 2 hverdage efter fødslen at anmelde denne til ministerialbøgerne, jf. §§ 2, stk. 1. og 5, stk. 1, i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Anmeldelsen kan også foretages af en person, der er bemyndiget dertil af forældrene eller en af disse.

Er forældrene (moderen) ikke i stand til at foretage anmeldelsen, skal den foretages af tilstedeværende personer over 18 år, der hører til moderens husstand, eller hos hvem moderen har ophold. Har moderen ophold på en fødeklinik eller en fødeafdeling på et hospital, kan det hertil knyttede personale i givet fald anmelde fødslen.

Har fødslen fundet sted om bord i skib eller luftfartøj, og er ingen anmeldelsespligtig til stede eller i stand til at foretage anmeldelsen, skal den foretages af skibets eller luftfartøjets fører eller dennes stedfortræder, jf. § 2, stk. 3 og 4, i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Ministerialbogsføreren kan pålægge den anmeldelsespligtige under bødeansvar at afgive personlig forklaring, hvis anmeldelsen er ufyldstgørende, jf. lovens § 3.

Anmeldelsen skal foretages på Kirkeministeriets gule fødselsanmeldelse, KI 11, der uden betaling udleveres af jordmoderen (lægen) eller af ministerial-

bogsføreren. For dødfødte børn skal dog anvendes blanketsættet Dødsanmeldelse og anmodning om begravelse/ligbrænding, KI 16. Se 10.1.3.

Anmeldelsen vedlægges moderens dåbs- eller navneattest, for barn født i ægteskab tillige faderens dåbs- eller navneattest, samt forældrenes vielsesattest. Der skal endvidere vedlægges vielsesattest til dokumentation af et efternavn, der er erhvervet på grundlag af ægteskab.

Er moderen separeret, fraskilt eller enke vedlægges tillige dokumentation herfor (bevilling, domsudskrift, skifteudskrift, eller dødsattest).

Vedrører anmeldelsen et dødfødt barn skal jordemoderens fødselsanmeldelse, blanket SU 1, og en af en læge udstedt dødsattest vedlægges.

Der henvises til § 3 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald, samt til afsnit I i ministeriets cirkulære nr. 241 af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Moderens registrerede partnerskab noteres ikke under »Civilstand« i ministerialbogsskema »Fødsler«, da moderens registrerede partnerskab er uden betydning ved fastsættelse af barnets status i henhold til børnelovens §§ 1-4, men oplysning herom anføres i anmærkningsrubrikken, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 11. april 1994. Der vedlægges partnerskabsattest til dokumentation af efternavn, der er erhvervet på grundlag af registreret partnerskab.

5.2. Fødselsregistreringen

Ved anmeldelsen af fødslen skal det registreres, om barnet er født i eller uden for ægteskab.

Der henvises herved til lovbekendtgørelse nr. 293 af 2. maj 1995 om børns retstilling og Kirkeministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 om registrering af fødselsanmeldelser m.m. uden for de sønderjyske landsdele.

5.2.1. Moderen anmelder barnet som født i ægteskab

Såfremt moderen i avlingstiden eller senest på fødselstidspunktet var gift, skal anmeldelsen tages til følge, og barnet registreres som ægtemandens barn.

For sådanne børn, der avles med en gift kvinde, gælder i dansk ret sætningen »Pater est, quem nuptiæ demonstrant«, d.v.s. at ægtemanden anses for fader til barnet, indtil det modsatte bevises.

Såfremt moderen således i avlingstiden var gift, men separeret, fraskilt, eller enke på fødselstidspunktet, tages anmeldelsen til følge, og den fraseparerede/fraskilte ægtefælle, eller afdøde ægtefælle registreres som barnets fader.

Såfremt moderen i avlingstiden var ugift, men senere inden fødslen har indgået ægteskab, tages anmeldelsen til følge, og ægtefællen registreres som barnets fader.

Det mest sandsynlige avlingstidspunkt findes ved at regne 270 dage tilbage fra fødslen. Avlingstiden angives herefter ved at lægge en måned til på hver side af dette tidspunkt, d.v.s. normalt som en tomåneders periode.

I følge § 1 i lov om børns retsstilling er ægtebørn børn af forældre, som på avlingstiden levede i eller senere har indgået ægteskab med hinanden.

Såfremt moderen ikke i nogen del af avlingstiden samlevede ægteskabeligt med en mand og ikke efter avlingstidens udløb har indgået ægteskab, skal barnet herefter noteres som født uden for ægteskab, og moderen kan ikke anmelde barnet som født i ægteskab.

5.2.2. Moderen anmelder barnet som født uden for ægteskab

Som børn uden for ægteskab anses fra fødslen de børn, hvis moder for det første i ingen del af avlingstiden samlevede ægteskabeligt med en mand og for det andet ikke efter avlingstidens udløb har indgået ægteskab. Barnet skal anmeldes som født uden for ægteskab. Der henvises til J. K. Dinesen: Faderskabsproceduren, Juristen nr. 1. 1993.

Såfremt moderen anmelder barnet som født uden for ægteskab i et tilfælde, hvor barnet kan være avlet under ægteskabet, skal en sådan anmeldelse tages til følge, når moderen oplyser, at hun og hendes ægtefælle har levet separeret eller faktisk adskilt i hele avlingstiden.

I ministerialbogens anmærkningsrubrik noteres det af moderen oplyste.

Er barnet i fødselsanmeldelsen fra jordemoderen (lægen) anført som født i ægteskab, skal statsamtet, eller hvis fødslen er registreret i københavnske ministerialbøger, Københavns Overpræsidium, underrettes om, at barnet er registreret som født uden for ægteskab.

Der henvises til afsnit I i ministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 om registrering af fødselsanmeldelser m.m. uden for de sønderjyske landsdele.

Når barnet er registreret som født uden for ægteskab, skal det offentlige søge faderskabet fastslået, jf. § 7, stk. 1, i lov om børns retsstilling.

En ministerialbogsfører kan derfor kun foretage notering om faderskab til barn født uden for ægteskab, når faderskabet er fastslået i overensstemmelse med de derom fastsatte regler i lov om børns retsstilling, jf. lovens § 7 stk. 1.

En ministerialbogsfører kan derfor ikke foretage notering om faderen til barn uden for ægteskab alene på grundlag af moderens oplysning om, hvem der er fader til barnet, idet der hertil kræves en afgørelse fra det offentlige jf. 5.3. Ministerialbogsføreren kan alene registrere på grundlag af en dansk myndigheds afgørelse, se 5.3.

5.3. Registrering af faderskab til barn uden for ægteskab

5.3.1. Anerkendelse eller dom ved dansk myndighed

Faderskab til barn uden for ægteskab skal søges fastslået af det offentlige i overensstemmelse med reglerne i §§ 8 , 12, jf. dog § 10, stk. 2, i lov om børns retsstilling.

Ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet må derfor afvente afgørelse fra overøvrigheden (dvs. i København, Københavns Overpræsidium og uden for København, statsamtet), eller en dansk domstols afgørelse om faderskab, før rubrikken til faderen kan udfyldes, og barnet tillægges navn efter faderen.

Det er det offentlige, der afgør, om der skal rejses faderskabssag, når barnet ikke er levende født, eller om der ikke skal foretages videre i en faderskabssag, når barnet kun har levet kort tid efter fødslen.

Moderen har pligt til at oplyse det offentlige om, hvem der er eller kan være fader til barnet, jf. § 10, stk. 1.

Overøvrigheden kan fritage moderen for denne oplysningspligt, medmindre det anses for stridende mod barnets tarv, at faderskabet ikke oplyses, jf. § 10, stk. 2. I disse tilfælde vil ministerialbogsføreren i barnets fødselsregistreringssogn ligeledes modtage meddelelse fra den overøvrighed, der behandler faderskabssagen, om at der er meddelt moderen fritagelse for at oplyse faderens navn, eller at faderskabssagen er henlagt som uoplyst. Dette noteres i anmærkningsrubrikken. Der henvises i øvrigt til Kirkeministeriets cirkulærskrivelse nr. 63 af 31. marts 1987.

Langt den største del af faderskabssagerne (omkring 90%) afsluttes dog ved, at den af moderen opgivne fader anerkender faderskabet overfor overøvrigheden.

Som meddelt i Kirkeministeriets vejledning nr. 202 af 18. oktober 1990 kan overøvrigheden anse faderskabet for fastslået, når den modtager en skriftlig anerkendelse heraf fra den opgivne fader. Forinden har han modtaget en skriftlig vejledning om retsvirkningerne af anerkendelsen og om, at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene. I erklæringen til overøvrigheden bekræfter faderen, at han har modtaget denne vejledning. Faderens underskrift skal være bekræftet af en advokat eller af to vitterlighedsvidner, der udtrykkeligt skal bevidne underskriftens ægthed, dateringens rigtighed og underskriverens myndighed, jf. § 11, stk. 1, i lov om børns retsstilling.

Endvidere kan faderskabet fastslås ved, at den opgivne fader under personligt møde for overøvrigheden anerkender at være fader til barnet. Inden anerkendelsen skal han ligeledes gøres bekendt med retsvirkningerne af denne, samt med at han kan kræve sagen afgjort ved domstolene, jf. lov om børns retsstilling § 11, stk. 2.

I tilfælde hvor det skønnes betænkeligt at modtage en anerkendelse af faderskabet, som fx hvis moderen opgiver en anden end ægtemanden som barnefader, eller hvor den opgivne fader ikke vil anerkende faderskabet, sender overøvrigheden sagen til retten med henblik på at anlægge retssag.

Faderskabet fastslås herefter ved dom eller ved retsforlig, og ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet modtager meddelelse om udfaldet af dommen eller retsforliget og foretager notering herom i ministerialbogen.

Notering i ministerialbogen om fastslåelse af faderskab skal indeholde angivelse af faderens fulde navn, fødselsdag og -år, fødested, stilling og bopæl.

Endvidere skal der foretages notering om, på hvilken måde faderskabet er fastslået, samt den myndighed, der har meddelt afgørelsen med dato og journalnummer.

Faderens navn, fødselsdag og -år samt fødested anføres på grundlag af hans fødsels- og dåbs(navne-)attest. Ifølge § 11, stk. 1, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 650 af 18. september 1990 om behandling af faderskabssager, skal overøvrigheden vedlægge en dåbs- eller navneattest for faderen og oplysning om hans personnummer, når den sender meddelelse om faderskabsanerkendelsen til ministerialbogsføreren i barnets fødselsregistreringssogn.

Hvis der ikke er vedlagt meddelelsen om faderskabets fastslåelse en attest, og de fornødne oplysninger ikke fremgår af ministerialbogsføreren ministerialbøger, skal ministerialbogsføreren rekvirere en dåbs- eller navneattest for faderen. Ministerialbogsføreren kan fra ethvert folkeregister indhente oplysning om faderens fødselsregistreringssogn, og fra fødselsregistreringssognet indhente en dåbs- eller navneattest til brug ved notering om faderskabet. Derimod er ministerialbogsføreren ikke pligtig at søge oplysning om faderens borgerlige stilling og bopæl, når disse oplysninger ikke fremgår af den modtagne meddelelse om faderskabets fastslåelse.

Der henvises herved til afsnit II i Kirkeministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 om registrering af fødselsanmeldelser m.m. uden for de sønderjyske landsdele.

Såfremt faderen er født i udlandet, må der indhentes tilsvarende dokumentation i form af en fødselsattest fra det pågældende lands civilregister.

5.3.2. Faderskabet er fastslået i henhold til en afgørelse i udlandet

Såfremt faderskabet er fastslået i udlandet, må ministerialbogsføreren ikke foretage notering herom i ministerialbogen uden tilladelse fra Kirkeministeriet, jf. afsnit IX, pkt. 3, i personnavnelovscirkulæret. Kirkeministeriet sender den uden-

landske faderskabsafgørelse til Civilretsdirektoratet for at få fastslået, om retsvirkningerne af den udenlandske afgørelse om faderskab i almindelighed svarer til den danske. (J. K. Dinesen, Faderskabsproceduren afsnit 9, Juristen nr. 1 1993). Nordiske og engelske faderskabsafgørelser godkendes af Kirkeministeriet.

I medfør af § 11, stk. 5, i lov om børns retsstilling kan Civilretsdirektoratet bestemme, at en i udlandet afgivet anerkendelse af faderskab sidestilles med en her i landet truffen afgørelse.

Når et i udlandet uden for ægteskab født barn, hvortil faderskabet er anerkendt i udlandet, skal døbes i Danmark i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund, kan faderen ikke indføres i forældrerubrikken, og barnet ikke tillægges navn efter faderen, før ministeriets tilladelse foreligger, jf. ovenfor. Der må påregnes en ekspeditionstid på et par måneder, når sagen skal forelægges Civilretsdirektoratet.

Når forældrene i forbindelse med dåben er i Danmark, bør det undersøges, om der kan ske anerkendelse af faderskabet overfor overøvrigheden, således at der foreligger en dansk afgørelse inden dåben.

Da moder og barn har tilknytning til Danmark, og faderen opholder sig midlertidigt i Danmark, kan statsamtet modtage en faderskabsanerkendelse (Faderskab i international privat- og procesretligt perspektiv, lic.jur. Anette Kronborg, Juristen nr. 2, 1997, pagina 58, afsnit 2.3.)

KAPITEL 6

Forældremyndighed

Der foretages ikke notering i ministerialbøgerne om forældremyndighed, men det er nødvendigt for ministerialbogsføreren at kende bestemmelserne om forældremyndighed f.eks. ved navngivelse og navneændring eller ved begæring om dåb.

Reglerne om forældremyndighed findes i kap. 1. i lov om forældremyndighed og samvær af 14. juni 1995. Ifølge lovens §1 er børn under 18 år under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

Kirkeministeriet har i cirkulæreskrivelse nr. 42 af 15. april 1986 redegjort for forældremyndighed.

6.1. Indehavere af forældremyndighed

Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed.

Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen forældremyndigheden alene. Genoptages samlivet mellem forældrene har de fælles forældremyndighed.

De almindelige regler om forældremyndighed gælder også for adoptivbørn, jf. § 16, stk. 1 og 2 i lovebekendtgørelse nr. 629 af 15. september 1986 af adoptionsloven. Et ægtepar, der har adopteret et barn, har således fælles forældremyndighed.

Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene.

6.2. Aftale om fælles forældremyndighed

Forældre, der ikke er gift med hinanden eller er separeret, kan aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til statsamtet.

Det er ikke nogen betingelse, at de ugifte forældre bor sammen, men af de ugifte forældre, der har indgået aftale om fælles forældremyndighed, bor over 90% sammen.

Ved separation og skilsmisse kan forældrene aftale, at de fortsat skal have fælles forældremyndighed. Aftalen er kun gyldig, når den er anmeldt til statsamtet, eventuelt for retten.

6.3. Ophør af fælles forældremyndighed

Lever forældre, der har fælles forældremyndighed ikke sammen, eller agter de at opgive samlivet, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre. Dette gælder både forældre, der er gift med hinanden, samt ugifte eller fraskilte forældre, der har aftalt fælles forældremyndighed.

Ved separation eller skilsmisse kan forældrene med statsamtet, overpræsidiat eller rettens godkendelse aftale, at en af dem skal have forældremyndigheden alene.

Er forældrene uenige, træffer retten afgørelse om, hvem der skal have forældremyndigheden alene.

Dør en af forældrene, der har fælles forældremyndighed, forbliver forældremyndigheden hos den efterlevende. Bor barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan statsamtet dog efter anmodning derom bestemme, at en anden/andre skal have forældremyndigheden.

6.4. Dokumentation for forældremyndighed

Forudsættes der ved behandling af en sag kendskab til, hvem der er indehaver af forældremyndigheden, er ministerialbogsføreren berettiget til at kræve de nødvendige oplysninger herom.

Er det oplyst, at der foreligger en aftale eller en afgørelse, hvorefter en af forældrene har forældremyndigheden alene, kan ministerialbogsføreren begære aftalen/afgørelsen eller en kopi af denne forevist.

Er forældrene separeret eller skilt, indeholder bevilling eller dom om separation eller skilsmisse bestemmelse om, hvem forældremyndigheden er tillagt.

Såfremt forældrene ikke er gift med hinanden, tilkommer forældremyndigheden moderen alene, medmindre forældrene har indgået aftale om fælles forældremyndighed. Det er i disse tilfælde tilstrækkeligt, at moderen oplyser overfor ministerialbogsføreren som offentlig myndighed, at hun alene har forældremyndigheden. Ministerialbogsføreren noterer det af moderen oplyste i sagens akter.

Justitsministeriet har udarbejdet en særlig blanket til brug for forældre, der indgår aftale om fælles forældremyndighed.

Såfremt det oplyses, at der er aftalt fælles forældremyndighed, skal anmeldelsen vedrørende barnet underskrives af begge forældre, og dokumentation er ikke påkrævet.

Aftale om fælles forældremyndighed skal ikke noteres i ministerialbogens

anmærkningsrubrik ved tilførslerne om børn uden for ægteskab, men det er tilstrækkeligt, at oplysning herom noteres i sagens akter, der beror hos ministerialbogsføreren. Ved behandling af senere sager om navngivelse/navneændring for barnet, kan aftalen om fælles forældremyndighed være ophævet, jf. 6.3., og ministerialbogsføreren skal derfor på ny søge oplyst, hvem der har forældremyndigheden. Oplysning herom noteres i sagens akter. (Skr. af 19. november 1990 til Biskoppen over Ålborg Stift).

6.5. Myndighedsregler

Når en person fylder 18 år, eller inden denne alder indgår ægteskab, er personen myndig, medmindre der er iværksat værgemål.

Ministerialbogsføreren kan fra ethvert folkeregister til brug ved behandlingen af en sag få oplyst, om en i CPR registreret person har indgået ægteskab, og om vedkommende er under værgemål.

Ved stiftelse af medlemskab af folkekirken for personer mellem 15 og 18 år, skal der indhentes samtykke hertil fra de pågældende (se Preben Espersen, Kirkeret afsnit 11.2.5. Mindreårige).

Når et barn er fyldt 12 år, skal det selv samtykke i forandring af sit navn, jf. § 14, stk. 1, i personnavneloven.

Er barnet under 12 år, skal der foreligge oplysning om dets holdning til den påtænkte navneforandring i det omfang, barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det. Ved afgørelsen skal der i videst muligt omfang tages hensyn til barnets holdning til den påtænkte navneændring, jf. § 14, stk. 2, i personnavneloven.

Ad pagina 38

Som nyt sidste afsnit tilføjes:

Den for ministerialbøgerne ansvarlige sognepræst må ved afgørelsen tilvejebringe oplysning om barnets holdning til navneforandringen på en måde, der er afpasset barnets alder, modenhed og sagens omstændigheder. Der er ikke tale om en ubetinget høringspligt, idet barnet ikke skal sættes i en situation, som det ikke kan overskue eller har forudsætninger for at tage stilling til, jf. herved Civilretsdirektoratets cirkulæreskrivelse af 29. oktober 1997 og Kirkeministeriets skrivelser af 1. december 1997 og 3. december 1999.

KAPITEL 7

Registrering af navngivelse og navneændring i folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger

7.1. Navnerettens historie i Danmark

I samfund med begrænset udvikling af retsregler har navnet en ringe retlig betydning, mens samfund, der har en videre udvikling af retsregler, også fastsætter regler til beskyttelse af navne.

De ældste navnedannelser, der blandt andet kendes fra runestenene, viser, at hvert menneske har haft et enkelt navn, og at der har været skelnet mellem drenge- og pigenavne. Som drengenavne kan nævnes Harald, Ivær og Gorm, og som pigenavne Thyre og Astrid.

Til dette personnavn føjedes ofte et tilnavn dannet af faderens eller moderens fornavn med endelsen -datter eller -søn for at angive slægtskabet som fx Harald Gormssøn (efter faderen Gorm den Gamle) eller Svend Estridssøn (efter moderen Estrid, søster til Knud den Store). Dronning Margrethe den Første kaldte sig selv Margrethe Valdemarsdatter efter sin far Valdemar Atterdag. Tilnavne dannet på denne måde som efternavne findes i dag i den færøske og den islandske personnavnelov, men er afskaffet i Danmark siden 1829. Tilnavnet kunne også være en karakteristik som fx Frode Fredegod eller Harald Blåtand.

Fra omkring 1200-årene fik børnene tillagt apostles eller helgeners navne som døbenavne som fx Peter og Nicolaus og for kvinder som Maria eller Margareta. Da kredsen af navne var begrænset, begyndte der at danne sig danske former af navnet med dels en drengenavnform og dels en pigenavnform som fx Nicolaus (Nikolai, Niels og Klaus samt Nicoline og Nielsine) eller Paulus (Poul og Pauline).

Barnet blev ved dåben ofte opkaldt efter slægtens ypperste, afdøde medlem. Hensynet til opkald findes fortsat i personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 8.

Med adelens stigende magt blev betydningen af faste, arvelige slægtsnavne stadfæstet ved Frederik den Førstes Kongebrev af 1526, hvorefter mandlige adelige, som ikke havde fast tilnavn, skulle tage et sådant. Det faste tilnavn kunne herefter alene tillægges medlemmer af den adelsslægt, der havde taget det faste tilnavn. Beskyttede adelsnavne, der ofte tillige er historisk kendte efternavne,

kan heller ikke godkendes som fornavne, og Kirkeministeriet afslår ifølge fast praksis at godkende navnet Bille (rigsmarsk Anders Bille), Brahe (astronomen Tycho Brahe) og Trolle, (rigsadmiral Herluf Trolle) som fornavne.

Fra omkring 1700-årene blev det almindeligt i middelstanden at bruge faste familienavne, oftest dannet af stednavne i latiniseret form som Scavenius af Ska-gen, eller stednavne som Husum og erhvervsnavne som Bager. Alene hos landbefolkningen var det fremdeles almindeligt at danne tilnavn af faderens fornavn med tilføjelsen -sen, og således at efternavnet, med deraf følgende ulemper, skiftede for hver generation.

Af alle blev det Struensee, der i reskript af 1. november 1771 for hertugdømmet Slesvig fastsatte, at præsterne altid ved dåben skulle nævne barnets slægtsnavn, og at dette slægtsnavn, der var overladt til forældrenes valg, ikke måtte ændres egenmægtigt.

Hovedbestemmelsen om navngivelse i Danmark kom i forordning om dåben af 30. maj 1828, § 18, sidste pkt.: »I øvrigt bør ethvert barn ved dåben benævnes ej alene med fornavn, men og med det familie, eller stamnavn, som det i fremtiden bør bære.«

Da dåbsforordningen af 1828 indførte faste slægtsnavne, kan der ikke foretages tilbageføring af efternavne for ascendens født før 1828, se ministeriets skrivelse af 11. oktober 1955.

Præsten skulle også påse, at intet upassende navn blev givet noget barn.

Kancelliet ønskede at indføre arvelige, faste efternavne i form af eget tilnavn eller stedets navn, og ved kancelliskrivelse af 22. oktober 1829 blev det meddelt, at pigers tilnavn ikke kan gives med datternavn, men at pigers tilnavn skulle være det samme, som blev givet hendes brødre.

Det vakte modstand hos landbefolkningen, at børnene med faderens sen-familienavn blev døbt som børn af deres farfader i stedet for at få et nyt sen-efternavn dannet af egen fars fornavn.

Ved cirkulære af 6. august 1856 måtte det indskærpes, at det faste slægtsnavn skulle tillægges descendensen.

Efter mange forhandlinger stadfæstedes den 22. april 1904 lov om navneforandring, hvorved man overlod forældrene valget af egnede navne (stednavne, slægtskendingsnavne og gårdsnavne) som arvelige efternavne med den indskrænkning, at bestående slægtsnavne blev beskyttet.

Ved lov nr. 131 af 7. maj 1937 om børn uden for ægteskab fik barnet ret til at få tillagt faderens familienavn, når faderskabet var fastslået. Før loven skulle faderen give samtykke hertil.

Regler om erhvervelse og fortabelse af slægtsnavne, samt om beskyttelse af

slægtsnavne, herunder at der som fornavn ikke kunne vælges beskyttede slægtsnavne, blev fastlagt i lov nr. 140 af 17. maj 1961 om personnavne.

Som følge af ønske om at ligestille mænd og kvinder ved erhvervelse af giftenavn og for at overføre en række sager om navneændringer fra overøvrigheden til ministerialbogsførerne (personregisterførerne) kom der allerede en ny navnelov nr. 193 af 29. april 1981, som trådte i kraft den 1. april 1982.

Personnavneloven er med enkelte afvigelser sat i kraft for Grønland fra 1. januar 1987 ved Anordning nr. 549 af 21. august 1986.

På Færøerne blev 1904-loven om navneforandring afløst af en lagtingslov om personnavne af 8. oktober 1992, der delvis svarer til 1982 personnavneloven, men samtidig indfører efternavnsdannelsen af faderens eller moderens fornavn i ejefald med tilføjelse af -son eller -dottir i overensstemmelse med barnets køn.

I Danmark er der alene adgang til som yderligere pigefornavn – efter et godkendt pigefornavn – at tillægge en pige et navn dannet af faderens eller moderens fornavn i ejefald med tilføjelsen -datter – jf. Civilretsdirektoratets skrivelse af 10. februar 1994. Døtre af færøske og islandske forældre kan få tillagt pigenavnet med stavemåden -dottir, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 20. marts 1995. Navne med endelsen -sen, der efter 1828 udelukkende er efternavne, kan derimod kun tillægges efter reglerne for mellemnavne og efternavne, jf. 7.3. og 7.4.

7.2. Fornavne

7.2.1. Tillæggelse af fornavn

Fornavnet står først i navnerækken, og en person skal have mindst et fornavn.

Der skal tillægges et barn et eller flere fornavne inden 6 måneder efter barnets fødsel, jf. personnavnelovens § 10, stk. 1 og 2. Fornavn skal anmeldes til ministerialbogen på fødselsregistreringsstedet ved borgerlig navngivelse. Ved dåb i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund tillægges både fornavn og efternavn ved dåben, se 11.1.1.2. I de sønderjyske landsdele anmeldes fornavnet til personregisteret.

I Grønland er navngivningsfristen dog 1 år, jf. § 3 i ikrafttrædelsesanordningen af 21. august 1986.

Som fornavn må der ifølge personnavnelovens § 10, stk. 1, ikke vælges et navn, der ikke er et egentligt fornavn.

Ifølge betænkning nr. 254 af 1960 om en ny lovgivning om personnavne fandt udvalget det ønskeligt, at adgangen til at tillægge børn forbeholdte familienavne som fornavne blev indskrænket og foreslog derfor en regel om, at der som fornavn ikke må vælges slægtsnavne, der ikke efter deres oprindelse er fornavne, jf. betænkning afsnit IV, pkt. 4, fornavn. Den nugældende bestemmelse herom fin-

des i personnavnelovens § 10, stk. 1, hvorefter der som fornavn ikke må vælges et navn, der ikke er et egentligt fornavn.

Et fornavn skal derfor have fornavns karakter. Særkende for et fornavn er, at det angiver bærerens køn ved enten at være et dreng- eller et pigefornavn. Der må ifølge bestemmelsen i afsnit II, pkt. 1, i personnavnelovscirkulæret ikke tillægges dreng- eller pigefornavne eller omvendt, jf. herved bestemmelsen i personnavnelovens § 10, stk. 1, hvorefter der som fornavn ikke må vælges et navn, der kan blive til ulempe for bæreren.

Kirkeministeriet har godkendt over 4.000 drengefornavne og over 5.000 pigefornavne, og der er senest ved cirkulære af 1. november 1990 med tillæg I af 1. november 1997 udsendt fortegnelse med i alt over 7.000 dreng- og pigefornavne. Denne fortegnelse er udarbejdet efter forhandling med Københavns Universitets Institut for Navneforskning og Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet.

Se i øvrigt pjecer fra Københavns Universitets Institut for Navneforskning (Eva Villarsen Meldgaard): »Det drejer sig om Barnets fornavn« og »- Efternavnets historie«.)

Enkelte navne, som fx Chris, Ellis, Kari, Kim og Leslie er godkendt som fornavn både til drenge og piger. Der er tale om to forskellige fornavne, der er blevet forkortet, fx Christian og Christina er blevet til Chris, Kimberley til Kim.

Personnavneloven indeholder ingen udtrykkelig begrænsning af det antal af godkendte fornavne, som en person kan føre, men der må efter forholdets natur være en grænse for antallet.

Ifølge den færøske personnavnelov kan der kun tillægges to fornavne.

På Færøerne har landsstyret udfærdiget en liste over færøske navne, jf. § 15 i lagtingslov af 8. oktober 1992 om personnavne. Færinger, der midlertidigt opholder sig i Danmark, kan kun tillægges deres børn fornavne i overensstemmelse med den færøske personnavnelov.

I Grønland har hjemmestyret nedsat et sagkyndigt udvalg, der afgør, om et fornavn af grønlandsk oprindelse er et egentligt fornavn, der ikke er til ulempe for bæreren. Grønlandere på midlertidigt ophold i Danmark skal ligeledes respektere den grønlandske personnavnelov ved navngivning af deres børn.

Et fornavn er ikke et efternavn, og erhvervelse af fornavn er undergivet andre regler end de, der gælder for efternavn, jf. 7.4. En mand, der har efternavnet Bjørn, kan efter personnavneloven antage drengenavnet Bjørn som fornavn.

Der er således ikke hjemmel til at beskytte nydannede fornavne i modsætning til nydannede efternavne, der optages på Civilretsdirektoratets fortegnelse over forbeholdte efternavne.

Selvom et fornavn er godkendt, må det ikke tillægges et barn, såfremt navnet

bæres af en af barnets ældre levende søskende, medmindre der tillige tillægges barnet et yderligere fornavn. Der må heller ikke tillægges et barn to ens fornavne, og det gør ingen forskel, at de to ens fornavne forbindes med en bindestreg. Derimod kan forskellige fornavne til samme køn godt forbindes med en bindestreg, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 3 og 7. Denne regel gælder ikke på Færøerne.

I Sønderjylland godkender Justitsministeriet, Civilretsdirektoratet nye fornavne i overensstemmelse med Kirkeministeriets praksis.

7.2.2. Ansøgning om godkendelse af et fornavn

Da tillæggelse af fornavn og forandring af fornavn skal anmeldes til ministerialbogen, jf. herved personnavnelovens § 10, stk. 1 og 3, har Kirkeministeriet i overensstemmelse med den kirkelige tradition, jf. 7.1, uden for de sønderjyske landsdele kompetencen til at godkende nye fornavne.

Kirkeministeriet har den endelige administrative afgørelse i sager om fornavne.

Såfremt et fornavn ikke er optaget i Kirkeministeriets seneste cirkulære over godkendte fornavne, må navnet kun tillægges et barn eller en ansøger, såfremt Kirkeministeriet har meddelt godkendelse hertil. Godkendelse kan dog indhentes telefonisk af ministerialbogsføreren, idet der mellem udsendelse af hvert cirkulære godkendes en række fornavne.

Det er ministerialbogsføreren, og ikke borgeren, der skal indsende sagen om godkendelse af fornavn med begrundelse til ministeriet, jf. afsnit II, pkt. 8, i personnavnelovscirkulæret.

Ansøgning med ministerialbogsføreren indstilling sendes til Kirkeministeriet vedlagt ansøgerens dåbs- eller navneattest og for børn fødselsattest med oplysning om forældremyndighed samt for så vidt angår navneændringer anmeldelsen. Ministerialbogsføreren skal oplyse, om der er en særlig begrundelse for det ansøgte fornavn. Påberåbes der således opkald, må der vedlægges dåbs- eller navneattest for den person, efter hvem barnet eller ansøgeren ønskes opkaldt, eller tilsvarende dokumentation samt dokumentation for eventuel slægtmæssig tilknytning. Påberåbes der en lokal navneskik, må der vedlægges dokumentation for denne.

Kirkeministeriet indhenter udtalelse om det ansøgte navn fra Københavns Universitets Institut for Navneforskning, der foretager en etymologisk undersøgelse af navnet.

Ved behandling af ansøgning om fornavne skal ministerialbogsføreren gøre ansøgeren bekendt med, at almindelige kendte titler (som fx baron), titulaturer (som fx fru), stillingsbetegnelser (som fx konsulent) o.l., samt betegnelsen junior, talangivelser (som fx III) og præfikser (som fx de, du, van og von) ikke kan godkendes som fornavne, og der er derfor ikke grund til at forelægge sagen for

Kirkeministeriet, da ansøgningen ikke kan imødekommes ved dispensation. Der kan heller ikke tillægges piger godkendte drengefornavne eller omvendt, jf. personnavnelovens § 10, stk. 1.

Som der er redegjort for i 7.1. kan forbeholdte og almindeligt kendte historiske navne (som fx Rømer og Trolle), navne der ligner disse meget, udenlandske efternavne, der er kendt her i landet (som fx Bournonville), navne, der ved udtale eller skrivemåde strider mod dansk sprogbrug, retskrivning (som fx DorrThé) eller navne, der er upassende eller kan vække anstød (som fx Bandit) ikke godkendes som fornavn, jf. herved tilsvarende principper for meddelelse af navnebevis til efternavn i personnavnelovens § 6.

Forbeholdte efternavne, dvs. efternavne, der er optaget i Civilretsdirektoratets fortegnelse over beskyttede efternavne, indregistrerede firmanavne, varemærkenavne eller foreningsnavne, samt kunstnernavne og pseudonymer vil Kirkeministeriet ikke godkende som fornavn, forinden der er indhentet tilladelse hertil fra Civilretsdirektoratet, under hvem lovgivningen om forbeholdte efternavne hører. Ekspeditionstiden i disse sager må forventes at være af en vis længere varighed.

Uberettiget benyttelse af et navn som slægtsnavn straffes med bøde. Påtale finder kun sted, når en forurettet begærer det, eller hvis almene hensyn kræver det, jf. § 16 i personnavneloven.

Navne, der er hentet fra fjernerestående samfund, vil normalt ikke kunne forventes godkendt, medmindre barnets forældre eller en af disse eller ansøgeren selv har tilknytning til et land, hvor navnet er i brug som fornavn. Ved tilknytning til et land forstås ophold gennem længere tid og familiemæssige forbindelser, (som fx bedsteforældres nationalitet), hvorimod en tilslutning til den i det pågældende land herskende religion ikke er en tilknytning i navnelovens forstand, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 8.

Såfremt forældrene eller en af dem har eller har haft fremmed statsborgerskab, og på tilsvarende måde en ansøger selv er eller har været fremmed statsborger, kan et ansøgt fornavn uden forelæggelse for Kirkeministeriet tillægges barnet eller ansøgeren, selvom navnet ikke er godkendt, såfremt forældrene eller ansøgeren erklærer, at navnet er i brug som fornavn i det land, hvori de eller en af dem, eller ansøgeren selv, har eller har haft statsborgerret, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit II, pkt. 8 og 9. Der henvises til redegørelse i kapitel 9 om anvendelse af denne bestemmelse.

Der stilles ikke krav om, at der skal tillægges barnet eller ansøgeren et godkendt dansk fornavn i forbindelse med udenlandske fornavne. Dette krav blev frafaldet i forbindelse med navneloven af 1982, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit IX, pkt. 1, samt kapitel 9.

7.2.3. Ændring af fornavn

Ifølge personnavnelovens § 10, stk. 3, kan forandring af fornavn ske ved anmeldelse til ministerialbogen. Der kan foretages anmeldelse om følgende forandringer:

- 1) antagelse af nyt fornavn
- 2) bortkastelse af fornavn
- 3) ændring af fornavns stavemåde
- 4) en kombination af 1-3.

Bestemmelserne i personnavnelovens § 10, stk. 1, gælder også ved forandring af fornavn, jf. 7.2.1. En person skal altid have mindst et fornavn, der står først i navnerækken. Bortkastelse af eneste fornavn kan således kun ske, såfremt anmelderen erhverver et nyt fornavn, og en anmeldelse om antagelse af et nyt fornavn, der ikke findes i fortegnelsen over godkendte fornavn, jf. 7.2.2., må kun tages til følge efter forud indhentet tilladelse fra Kirkeministeriet.

En anmeldelse efter § 10, stk. 3, afgives på blanket (formular 3). For den, anmeldelsen angår, skal dåbsattest/navneattest medfølge.

For ugift barn under 18 år afgives anmeldelse om navneforandring af dem eller den, der har forældremyndigheden over barnet. De herom gældende regler er omtalt under 8.1.

Angår anmeldelsen et barn, der er fyldt 12 år, skal barnet samtykke i navneforandringen, jf. § 14, stk. 1. Såfremt barnets samtykke af særlige grunde ikke kan indhentes, skal anmelderen henvises til at gennemføre navneforandringen ved navnebevis, se 7.6.

Tages anmeldelsen til følge, noteres navneændringen i ministerialbogen med oplysning om, under hvilken dato og af hvem anmeldelsen er foretaget, jf. afsnit VI, B, i personnavnelovscirkulæret. Henvisning til § 10 er uforuden.

Der er ikke fastsat begrænsning i personnavneloven for antallet af anmeldelser om ændring af fornavn, der opfylder personnavnelovens krav, men der må efter forholdets natur være en grænse for antallet.

7.3. Mellemlnavne

7.3.1. Almindelige bestemmelser

Et mellemnavn kan betegnes som et fornavn med efternavns karakter. Mellemnavnet står mellem fornavnet og efternavnet, mens et egentligt fornavn kan stå som første og eneste fornavn. Bærer en person 2 eller 3 fornavne opstår spørgsmålet, om 2. eller 3. fornavn er et mellemnavn. Pigenavne dannet af en af forældrenes fornavne i genitiv med tilføjelsen, -datter er altid 2. pigefornavn, se 7.1.

Før ikrafttræden af navneloven af 17. maj 1961 (nu ophævet) var der fri

adgang til at tillægge børn slægtsnavne, (familienavne/efternavne) som mellemnavne. Det var utilfredsstillende for familier med beskyttede familienavne, at disse efternavne blev brugt som mellemnavne i familier, der ikke havde slægtsmæssig tilknytning til navnet. Denne ordning blev ophævet ved § 14, stk. 1, i lov af 17. maj 1961 om personnavne, hvorefter der som fornavn ikke må vælges navne, der ikke efter deres karakter er egentlige fornavne. Hermed bortfaldt den hidtil bestående adgang til frit at tillægge børn slægtsnavne som 2. fornavn (mellemnavn). Der henvises til 7.2.1.

Retstilstanden er opretholdt i den nugældende personnavnelov af 29. april 1981, hvorefter der ifølge lovens § 10, stk. 1, som fornavn ikke må vælges et navn, der ikke er et egentligt fornavn.

Personer, der før 1. januar 1962 har fået tillagt et efternavn (slægtsnavn) som mellemnavn, må antages at bære navnet med rette.

Navneloven har fastlagt de tilfælde, hvor der ved anmeldelse til ministerialbogen kan tillægges en person et mellemnavn.

I følge navnelovens § 11, stk. 1, 1. pkt., kan et barn ved dåben eller til enhver tid ved anmeldelse til ministerialbogen få tillagt et eller flere mellemnavne.

Som mellemnavn ifølge § 11, stk. 1, 2. pkt., kan vælges faders eller moders mellemnavn, eller et navn, som kan erhverves som efternavn ved anmeldelse i medfør af navnelovens §§ 1-2, og som efternavn ved navnebevis i medfør af navnelovens § 8 nr. 1. Hvis navnet ved anmeldelse kan erhverves som eget efternavn, se 7.4.2 og 3, kan navnet i stedet erhverves som mellemnavn ved anmeldelse.

Det følger heraf, at et barn ved dåben eller navngivelsen som mellemnavn kan få tillagt sine forældres aktuelle efternavn, selvom navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab.

Ved anmeldelse om navneændring kan man som mellemnavn antage sine forældres, bedsteforældres, oldeforældres og med disses samtykke stedforældres efternavn, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, eller et navn man selv tidligere har båret med rette som eget efternavn.

Tilknytning til navnet må behørigt dokumenteres ved dåbs-/navneattester for den mellemliggende generation (slægtstavle), ligesom dåbs-/navneattest eller eventuelt fuldstændig udskrift for den person, der bærer eller har båret det pågældende navn, må forevises.

Der er ikke fastsat begrænsning i personnavneloven for antallet af mellemnavne eller antallet af ændringer, der opfylder lovens krav, men der må efter forholdets natur være en grænse for antallet.

Ifølge den færøske personnavnelov kan der kun tillægges et mellemnavn.

Anmeldelse om erhvervelse af mellemnavn, der ikke sker i forbindelse med

navngivningen, og om bortkastelse af mellemnavn afgives på blanket (formular 3), bilagt den foreskrevne dokumentation. For den, anmeldelsen angår, skal tilføje medfølgende dåbs-/navneattest.

For ugift barn under 18 år afgives anmeldelse om navneforandring af dem eller den, der har forældremyndigheden over barnet. De herom gældende regler er omtalt under 8.1.

Angår anmeldelsen et barn, der er fyldt 12 år, skal barnet samtykke i navneforandringen, jf. § 14, stk. 1. Såfremt barnets samtykke af særlige grunde ikke kan indhentes, skal anmelderen henvises til at gennemføre navneforandringen ved navnebevis, se 7.6.

Tages anmeldelsen til følge, noteres navneændringen i ministerialbogen med oplysning om, under hvilken dato og af hvem anmeldelsen er foretaget. Henvisning til § 11 er uformoden.

Der henvises til afsnit VII i personnavnelovscirkulæret.

7.3.2. Navnet kan både være 2. fornavn og mellemnavn

Der er, som anført i indledningen, et problem, når faders mellemnavn tillige forekommer som drengefornavn, som fx Bjørn, eller moders mellemnavn tillige forekommer som pigefornavn, som fx Lykke, idet navnet enten kan være et 2. fornavn eller et mellemnavn.

7.3.2.1. Navnet forekommer som efternavn

Sådanne navne kan uden tilladelse fra Kirkeministeriet tillægges til et barn af modsat køn som mellemnavn, såfremt det dokumenteres, at navnet tillige forekommer som efternavn i nærmeste slægt, jf. bestemmelsen i afsnit VII, pkt. 1, i personnavnelovscirkulæret. Nærmeste slægt må udover bedsteforældre eller oldeforældre, der er nævnt i navnelovens § 8, nr. 1, også omfatte en videre kreds, som fx tipoldeforældre eller i sidelinien forældres eller bedsteforældres søskende, når navnet desuden bæres af vedkommende forældre.

7.3.2.2. Navnet bæres som mellemnavn af samtlige søskende til en af forældrene

Såfremt navnet ikke forekommer som efternavn i nærmeste slægt, må det til brug ved ansøgning til Kirkeministeriet dokumenteres, at navnet har vundet indpas som mellemnavn i familien ved, at samtlige søskende (mænd og kvinder) til vedkommende forældre bærer det pågældende navn som mellemnavn, og at ældre søskende til barnet bærer navnet som mellemnavn. Det er især vigtigt, at et drenge- eller pigefornavn, der ønskes tillagt en pige som mellemnavn, bæres, med rette, som

mellemdavn af kvindelige medlemmer af slægten eller omvendt, at et pigenavn, der ønskes tillagt en dreng som mellemdavn, bæres, med rette, som mellemdavn af mandlige medlemmer af slægten.

Er disse betingelser opfyldt, indsendes ansøgning til ministeriet vedlagt dåbs-/navneattester til dokumentation for, at familien bærer navnet som mellemdavn. Der skal udarbejdes en slægtstavle.

7.3.2.3. Navnet bæres kun af brødre elle søstre

Drengenavnne, der både er fornavne og efternavne, er ikke at anse som mellemdavnne, hvis navnet alene bæres af faderen og hans brødre, mens navnet ikke bæres af faderens søstre. Tilsvarende gælder for pigenavnne, der både er fornavne og efternavne, og som alene bæres af moderen og hendes søstre, mens navnet ikke bæres af hendes brødre.

Navnet kan herefter ikke tillægges barn af modsat køn som mellemdavn, da der ikke kan tillægges piger drengefornavnne eller drengne pigefornavnne, jf. 7.2.1.

Såfremt faderen kun har brødre, eller moderen kun har søstre, må det afgørende være, om mellemdavnet har efternavns karakter, jf. 7.3.3, og om andet taler for at anse navnet som mellemdavn.

Folketingets ombudsmand har i sin beretning for 1988 (9-9) udtalt, at navnet Bjørn kunne tillægges en datter som mellemdavn i medfør af § 11, stk.1, i personnavneloven, idet ombudsmanden herved lagde til grund, at faderen og dennes søskende, to brødre havde fået tillagt navnet Bjørn før personnavneloven af 1. januar 1962, at navnet Bjørn er relativt almindeligt som mellemdavn, og at Bjørn faktisk var brugt som mellemdavn for piger i faderens nærmeste familie.

7.3.2.4. Faders mellemdavn er tillige et pigefornavn eller moders mellemdavn er tillige et drengefornavn

Man skal være opmærksom på, at situationen er en anden, når faders mellemdavn tillige forekommer som pigefornavn eller moders mellemdavn som drengefornavn, idet navnet i disse tilfælde kun kan være et mellemdavn og ikke et 2. fornavn, da mænd ikke kan bære et pigenavn som fornavn og omvendt. Navnet kan som mellemdavn derfor tillægges både døtre og sønner af den pågældende.

7.3.3. Mellemdavnne med efternavns karakter

Herudover vil sjældent forekommende fornavne, især drengefornavnne, der i den almindelige bevidsthed opfattes mere som et efternavn end et fornavn, fx Asp,

Bonde, Falk, Harding, Holm, Just, Lyng og lignende almindeligvis kunne tillades tillagt en pige som mellemnavn, selvom den eneste tilknytning til navnet er, at det bæres af faderen som mellemnavn.

7.3.4. Nydannede mellemnavne ved navnebevis

Nydannede eller fremmedartede navne, som ikke er forbeholdte efternavne, og som ikke kan godkendes som fornavne, som fx Happy og Tennis eller som fx Ruvimbo, kan alene søges erhvervet som mellemnavn ved navnebevis. Ønsker man som mellemnavn et særligt navn, der ikke er et egentligt fornavn, må der indsendes ansøgning til statsamtet/overpræsiediet, hvor ansøgeren har bopæl, om navnebevis til navnet. Bortkastes et sådant mellemnavn, kan det kun genantages ved navnebevis.

Der kan i medfør af personnavnelovens § 11, stk. 2, meddeles navnebevis til at antage et navn som mellemnavn, hvor der er en særlig tilknytning til navnet, når fx ansøgerens søskende, stedfar/stedmor, eller plejeforældre bærer navnet som mellemnavn.

7.3.5. Bortkastelse og bortfald af mellemnavne

Et mellemnavn kan bortkastes ved anmeldelse til ministerialbogen, jf. § 11, stk. 3, i personnavneloven, og det gælder uanset, om mellemnavnet er erhvervet ved navnebevis eller ved anmeldelse.

Et mellemnavn bortfalder, hvis det erhverves som efternavn, jf. § 11, stk. 4, i personnavneloven. Dette indebærer, at et navn, som hidtil er båret som mellemnavn, men som ved anmeldelse eller navnebevis erhverves som efternavn, bortfalder som mellemnavn. Heraf følger, at et navn, der i forvejen bæres som efternavn, ikke kan erhverves som mellemnavn, medmindre vedkommende samtidig får et nyt efternavn. Ved anmeldelse af nyt efternavn kan det hidtidige efternavn bevares som mellemnavn, jf. § 11, stk. 1, i personnavneloven, se 7.3.1.

Et mellemnavn har karakter af efternavn, og der kan ikke føres samme navn som mellemnavn og efternavn.

7.4. Eget efternavn

7.4.1. Forskellen mellem eget efternavn og efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab, giftenavn

En af begrundelserne for 1982 personnavneloven var, at hver ægtefælle, både mand og kvinde, som udgangspunkt skulle beholde sit efternavn ved indgåelse af ægteskab. Man indførte i stedet den bestemmelse, at såfremt ægtefællerne ønskede samme efternavn, kan den ene ægtefælle, og det gælder ligeledes både

mand og kvinde, ved anmeldelse til vielsesmyndigheden med den anden ægtefælles samtykke som efternavn/giftenavn antage denne ægtefælles efternavn, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab.

Man kan ikke videregive et efternavn, som er erhvervet på grundlag af et tidligere ægteskab, til en ny ægtefælle i et nyt ægteskab.

En persons eget efternavn er efter personnavneloven det efternavn, som en person har erhvervet i forbindelse med fødslen eller senere har erhvervet på andet grundlag end ægteskab, fx navnebevis.

Såfremt en person i forbindelse med ægteskab antager sin ægtefælles eget efternavn som sit efternavn (giftenavn), er dette efternavn erhvervet på grundlag af ægteskab, og det efternavn, som personen senest inden ægteskabet har båret, som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, er personens eget efternavn.

I praksis fremgår personens eget efternavn af dåbs- eller navneattesten, medens efternavn erhvervet ved ægteskab (giftenavn) fremgår af vielsesattesten.

Det er vigtigt ved registreringen at skelne mellem eget efternavn og giftenavn med deraf følgende navneretlige konsekvenser.

Som allerede nævnt er det kun en ægtefælles eget efternavn, som i forbindelse med ægteskab kan erhverves som giftenavn, medens en ægtefælles efternavn, der er erhvervet på grundlag af et tidligere ægteskab, ikke kan antages af en ny ægtefælle som efternavn/giftenavn.

Det er ligeledes kun eget efternavn, som en person tidligere har båret med rette, som personen ved anmeldelse til ministerialbogen kan genantage som sit eget efternavn, og det er også kun eget efternavn for forældre, bedsteforældre og oldeforældre og med disses samtykke stedforældre, som personen ved anmeldelse til ministerialbogen kan antage som mellemnavn, jf. 7.3.1. og kun eget efternavn for forældre og for stedforældre med disses samtykke, som personen ved anmeldelse om navneændring kan erhverve som eget efternavn, jf. 7.4.3.

7.4.2. Erhvervelse af eget efternavn

Bestemmelserne herom findes i personnavnelovens § 1, der indebærer ens regler for børn i og uden for ægteskab. Endvidere giver bestemmelserne som udgangspunkt ikke den ene af forældrene navnemæssig fortrinsret for den anden.

a) Et barn får ved fødslen forældrenes efternavn, hvis forældrene har samme efternavn, jf. § 1, stk. 1, og skal ved tilførslen om fødslen anføres med dette navn i ministerialbogens navnerubrik. Der stilles ikke krav om, at forældrene er gift. Navnet skal også anføres i fødselsindberetningen til folkeregistret, se 15.1.2.a.

Det er en forudsætning, at forældrene ved barnets fødsel har samme efternavn. Får forældrene først samme efternavn efter barnets fødsel, gælder reglen i stk. 1

ikke, men der skal foretages valg af efternavn for barnet efter stk. 2, også selv om forældrene får samme efternavn, inden navngivningsfristen er udløbet.

b) Har forældrene ikke samme efternavn, får barnet ikke noget efternavn straks ved fødslen, men de eller den, der har forældremyndigheden, kan vælge, om barnet skal have det efternavn, faderen eller moderen bar ved barnets fødsel. Dette gælder, selv om navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab (giftenavn), jf. § 1, stk. 2, 1. pkt. Er barnet født uden for ægteskab, er det en forudsætning for valg af faderens efternavn, at faderskabet er fastslået, se 5.3.

Er det efternavn, faderen eller moderen bar ved barnets fødsel, erhvervet på grundlag af ægteskab (giftenavn), kan i stedet vælges det efternavn, en af forældrene senest inden barnets fødsel har båret, som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab (eget efternavn), jf. § 1, stk. 2, 2. pkt.

Kan barnet efter reglerne i lovens § 2, jf. 7.4.3., tillægges et andet efternavn, fx et nyt efternavn, som en af forældrene har erhvervet efter barnets fødsel, jf. § 2, nr. 2, eller det efternavn, stedfaderen eller stedmoderen bærer, jf. § 2, nr. 4, kan et sådant navn vælges for barnet i stedet for et af de i § 1, stk. 2, nævnte navne.

7.4.3. Ændring af eget efternavn

Lovens § 2 omhandler adgangen til ved anmeldelse til ministerialbogen at ændre det efternavn en person har erhvervet i forbindelse med fødslen eller senere har opnået på andet grundlag end ægteskab.

Eget efternavn kan ved anmeldelse til ministerialbogen ændres til et af følgende navne:

1. Det efternavn, faderen eller moderen bar ved barnets fødsel, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, eller det efternavn, faderen eller moderen senest inden barnets fødsel har båret – ikke et andet tidligere båret efternavn – og som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 1. Der kan således ikke ved anmeldelse antages et giftenavn, som en af forældrene bar ved barnets fødsel, jf. 7.4.1.

En anmeldelse efter § 2, nr. 1, skal så vidt muligt ekspederes på grundlag af de i ministerialbogens forælderubrik anførte oplysninger vedrørende forældrenes navne. For den, anmeldelsen angår, skal dåbsattest/navneattest medfølge.

2. Et efternavn, som en af forældrene har erhvervet efter barnets fødsel, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 2, 1. pkt.

Er faderens eller moderens efternavn erhvervet ved navnebevis efter § 6, der vedrører helt nye navne, skal den pågældende af forældrene samtykke i anmeldelsen, jf. § 2, nr. 2, 2. pkt. Er navnet derimod antaget ved anmeldelse efter § 2

eller erhvervet ved navnebevis efter § 8, hvor der i familien er en tilknytning til navnet, kræves der ikke samtykke til anmeldelsen.

En anmeldelse efter § 2, nr. 2, skal vedlægges dokumentation for det af faderen eller moderen erhvervede efternavn (navnebevis eller navneændringsattest) tillige med dåbsattest/navneattest for faderen eller moderen og for den, anmeldelsen angår.

3. Et efternavn, som den pågældende tidligere har båret, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 3.

Konstateres det ved eftersyn af ministerialbogen, at det anmeldte navn tidligere har været båret som efternavn, foretages der uden yderligere dokumentation notering om navneændringen. Det er dog en forudsætning, at navnet ikke er blevet slettet som båret med urette. Såfremt efternavnet har været båret forud for en adoption, kan anmeldelsen kun imødekommes, såfremt adoptivforholdet er ophævet, og anmelderen er genindtrådt i retsforholdet til sin oprindelige biologiske slægt, hvorfra det ønskede efternavn stammer. Ellers må anmelderen henvises til navnebevis, se 7.6. For den, anmeldelsen angår, skal dåbsattest/navneattest medfølge.

4. Det efternavn, stedfaderen eller stedmoderen bærer, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, eller et efternavn, som stedfaderen eller stedmoderen senest har båret – ikke et andet tidligere båret efternavn – og som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 2, nr. 4, 1. pkt. Såfremt ægteskabet mellem stedfaderen/stedmoderen og den biologiske moder/fader er ophørt på grund af skilsmisse eller en af ægtefællernes død, kan anmeldelsen ikke imødekommes. Bestemmelsen skal anvendes tilsvarende, hvor den biologiske moder/fader har indgået registreret partnerskab, jf. § 3 i lov nr. 372 af 7. juni 1989 om registreret partnerskab.

Stedfaderen eller stedmoderen, eller ved registreret partnerskab den registrerede partner, skal samtykke i anmeldelsen, jf. § 2, nr. 4, 2. pkt. Som dokumentation vedlægges dåbsattest/navneattest for stedfaderen eller stedmoderen samt vielsesattest. Ved registreret partnerskab vedlægges den registrerede partners dåbs/navneattest samt partnerskabsattest. Endvidere skal medfølge dåbsattest/navneattest for den, anmeldelsen angår.

Bestemmelserne i § 2, nr. 1-4, kommer også til anvendelse på personer, der er født før lovens ikrafttræden. Adoptivforhold er sidestillet med naturligt slægtskab.

Ved ændring af efternavnet i medfør af § 2 kan det hidtidige efternavn bevarer som mellemnavn, jf. § 11, stk. 1. Bæres det nye efternavn allerede som mellemnavn, bortfalder dette ved navneændringen, jf. § 11, stk. 4, og 7.3.5.

Antagelse af nyt eget efternavn ved anmeldelse efter § 2 er ikke til hinder for, at anmelderen bevarer et hidtil båret giftenavn, og der foretages ikke indberetning herom til folkeregistret, jf. 15.1.2. pkt. b.

For ugift barn under 18 år afgives anmeldelse om navneforandring af dem eller den, der har forældremyndigheden over barnet. De herom gældende regler er omtalt under 8.1.

Angår anmeldelsen et barn, der er fyldt 12 år, skal barnet samtykke i navneforandringen, jf. § 14, stk. 1. Såfremt barnets samtykke af særlige grunde ikke kan indhentes, skal anmelderen henvises til at gennemføre navneforandringen ved navnebevis, se 7.6.

Antager en af forældrene et nyt efternavn ved anmeldelse efter § 2, må det oplyses, om anmeldelsen tillige skal omfatte den pågældendes børn, jf. herved § 2, nr. 2. Børn, der er over 18 år eller har indgået ægteskab, skal dog afgive selvstændig anmeldelse.

Er anmelderen gift, og ønsker ægtefællen at antage anmelderens nye efternavn som giftenavn, må der efterfølgende sendes anmeldelse herom til vielsesmyndigheden, jf. 7.5.1.

En anmeldelse efter § 2 afgives på blanket (formular 3), bilagt den foreskrevne dokumentation. Omfatter anmeldelsen ugifte børn under 18 år, skal tillige medfølge dåbs-/navneattester for disse. Fører anmelderen et giftenavn, skal også vielsesattest vedlægges.

Fyldestgør anmeldelsen de i loven fastsatte betingelser, foretages der notering i ministerialbogen om den stedfundne navneændring, herunder oplysning om, i medfør af hvilken bestemmelse i navneloven, under hvilken dato og af hvem anmeldelsen er foretaget. For anmelderen selv noteres kun hjemmel til navneændringen og anmeldelsesdato. Har anmeldelsen virkning for børn, der ikke er registreret på anmeldelsesstedet, sendes tillige meddelelse om navneændringen til det registreringssted, hvor barnets dåb eller navngivning er registreret, bilagt dåbs-/navneattest for det pågældende barn.

Der sendes indberetning til folkeregistret om navneændringen særskilt for hver person, der er omfattet af anmeldelsen. Indberetningen foretages af registreringsmyndigheden på det sted, hvor tilførsel om navneændringen sker, se 15.1.2. pkt. b.

Om foretagne navneændringer i medfør af § 2 meddeles der på begæring attest (navneændringsattest).

I andre tilfælde end de i § 2 nævnte kan antagelse af nyt eget efternavn kun ske ved udfærdigelse af navnebevis, jf. § 5 i personnavneloven.

Der henvises til afsnit I og VI, A, i personnavnelovscirkulæret.

7.5. Giftenavn

7.5.1. Erhvervelse af efternavn på grundlag af ægteskab

Ved indgåelse af ægteskab sker der ikke en automatisk navneændring for nogen af parterne, idet hver ægtefælle som udgangspunkt beholder sit efternavn. Ønsker ægtefæller samme efternavn, kan den ene ægtefælle ved anmeldelse til vielsesmyndigheden med den anden ægtefælles samtykke som giftenavn antage dennes efternavn, medmindre navnet er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. lovens § 4, stk. 1.

Adgangen til ved anmeldelse til vielsesmyndigheden at antage den anden ægtefælles efternavn gælder såvel for manden som for kvinden. Bestemmelsen finder også anvendelse for ægtefæller, der har indgået ægteskab før lovens ikrafttræden.

§ 4, stk. 1, giver kun adgang til at antage den anden ægtefælles efternavn som giftenavn. Dette indebærer, at navnet i tilfælde af nyt ægteskab ikke kan videregives til den nye ægtefælle, se 7.4.1.

Anmeldelse om antagelse af den anden ægtefælles efternavn kan ske inden ægteskabets indgåelse eller senere under ægteskabet. Sker anmeldelse inden ægteskabets indgåelse, får navneændringen virkning fra vielsen. Antagelse af den anden ægtefælles navn kræver dennes samtykke.

Som nævnt gælder adgangen til at antage den anden ægtefælles efternavn ikke, såfremt dette navn er erhvervet på grundlag af ægteskab. I denne situation har ægtefællerne følgende muligheder for ved anmeldelse til vielsesmyndigheden at opnå et fælles efternavn:

a) den ægtefælle, der fører et giftenavn, antager den anden ægtefælles efternavn som nyt giftenavn (det er herved forudsat, at dette navn ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab), eller b) den ægtefælle, der fører et giftenavn, genantager i medfør af § 4, stk. 2, sit eget efternavn, hvorefter den anden ægtefælle antager dette navn som giftenavn.

Har en ægtefælle efter ægteskabets indgåelse fået et nyt efternavn, som ikke er et giftenavn, kan med dennes samtykke den anden ægtefælle ved anmeldelse til vielsesmyndigheden antage det nye navn som giftenavn. Det er ingen betingelse, at ægtefællerne i forvejen havde fælles efternavn.

En ægtefælle, der bærer den andens efternavn, kan beholde dette navn, uanset om den anden ægtefælle tager navneforandring.

Adgangen til ved anmeldelse til vielsesmyndigheden at antage den anden ægtefælles efternavn ophører, når ægteskabet er opløst ved skilsmisse eller på grund af en af ægtefællernes død.

Er ægtefællerne viet i folkekirken eller et anerkendt trossamfund, afgives anmeldelsen til ministerialbogsføreren på vielsesstedet. Ønsker parterne straks fra vielsen at føre samme efternavn, kan anmeldelse ske såvel til ministerial-

bogsføreren på vielsesstedet som til den myndighed, der prøver ægteskabsbetingelserne (borgmesterkontoret). Sker anmeldelsen til borgmesterkontoret, vil den anmeldte navneændring fremgå af prøvelsesattesten, se 11.1.2.1.

Som dokumentation til brug ved tilførslen om en vielse skal fremlægges parternes dåbs- eller navneattester. En tidligere gift person, der fører et giftenavn, skal tillige fremlægge vielsesattest vedrørende det tidligere ægteskab. En tidligere gift person, der fører sit eget efternavn, skal som dokumentation herfor ikke afkræves vielsesattest, men kan nøjes med at forevise sit personnummerbevis/ eventuelt kan der indhentes oplysning fra folkeregistret.

Ved tilførslen om en vielse anføres hver part med det efternavn, den pågældende bærer ved ægteskabets indgåelse. For en part, der fører et giftenavn ved ægteskabets indgåelse, anføres tillige eget efternavn. Antager en ægtefælle den andens efternavn som giftenavn, overstreges det hidtidige efternavn og i stedet anføres det antagne giftenavn, efterfulgt af eget efternavn. Er det hidtidige efternavn et giftenavn, overstreges alene dette navn, og i stedet anføres det nye giftenavn.

En anmeldelse efter § 4, stk. 1, afgives på blanket (formular 2). Sker anmeldelsen under ægteskabet, skal den så vidt muligt ekspederes på grundlag af de i vielsestillførslen anførte oplysninger vedrørende ægtefællernes navne. Vielsesattest skal medfølge anmeldelsen.

Fyldestgør anmeldelsen de i loven fastsatte betingelser, foretages der notering i ministerialbogen om den stedfundne navneændring med henvisning til den pågældende lovbestemmelse og med oplysning om datoen for anmeldelsen.

I forbindelse med lovens gennemførelse har Justitsministeriet truffet bestemmelse om, at en ægtefælle, der har anmeldt overfor vielsesmyndigheden, at vedkommende anvender eget efternavn foran giftenavnet, til enhver tid på begæring kan få udstedt vielsesattest med oplysning om denne faktiske navnebrug. Navnebrugen noteres ved tilførslen om vielsen og indberettes til folkeregistret sammen med vielsen, såfremt begæringen foreligger ved ægteskabets indgåelse. Fremsættes begæringen på et senere tidspunkt, sker indberetning til folkeregistret ved almindeligt brev, der påstemples med ministerialbogsføreren myndighedskode, jf. 2.1. Navnebrugen indberettes som adresseringsnavn. Navnebrugen kan på begæring anføres i forælderubrikken i dåbs-/navneattester, se 14.1.2., men eget efternavn anført foran giftenavnet er ikke et mellemnavn efter personnavneloven.

Der kan ikke i andre tilfælde (fx brug af ægtefælles mellemnavn) udstedes vielsesattest med oplysning om adresseringsnavn.

Der henvises til afsnit V i personnavnelovscirkulæret.

Indenrigsministeriet, CPR-kontoret, har fremsat lovforslag om at afskaffe registrering af de andre former for adresseringsnavne i folkeregistrene.

7.5.2. Ændring af giftenavn

Den, der har antaget et efternavn på grundlag af ægteskab, kan ved anmeldelse til vielsemyndigheden genantage det efternavn, vedkommende bar ved ægteskabets indgåelse, eller såfremt dette navn var et giftenavn, det efternavn, vedkommende senest har båret, som ikke er erhvervet på grundlag af ægteskab, jf. § 4, stk. 2. Anmeldelse kan ske såvel under ægteskabet som efter dets ophør på grund af skilsmisse eller død, når anmelderen fører et giftenavn. I tilfælde, hvor en person har været gift flere gange, kan anmeldelse ske til den seneste vielsemyndighed.

Ønsker en person, der har været gift flere gange, at generhverve et tidligere giftenavn, som vedkommende ikke bar ved indgåelsen af det seneste ægteskab, kan navneændringen ikke ske ved anmeldelse til vielsemyndigheden, men den pågældende må henvises til at søge navnebevis, se 7.6.

En anmeldelse i medfør af § 4, stk. 2, afgives på blanket (formular 2). Anmeldelsen skal så vidt muligt ekspederes på grundlag af de i vielsestillførslen anførte oplysninger vedrørende anmelderens navn. Vielsesattest skal medfølge anmeldelsen.

Fyldestgør anmeldelsen lovens betingelser, foretages der notering i ministerialbogen om den stedfundne navneændring med henvisning til den pågældende lovbestemmelse og med oplysning om datoen for anmeldelsen. Navneændringen må anføres klart og tydeligt, jf. herved de i 7.5.1. givne anvisninger.

7.6. Navneforandring ved navnebevis og adoptionsbevilling

Om navneforandring, der sker ved navnebevis, vil overøvrigheden sende meddelelse til førerne af de ministerialbøger, hvori personer, der er omfattet af navnebeviset, er indført som døbt eller navngivet. Umiddelbart efter meddelelsens modtagelse foretages der notering om navneforandringen, herunder oplysning om, hvilken overøvrighed der har udfærdiget navnebeviset, samt om dets dato og journalnummer. Fremgår det af anmeldelsen, at faderen eller moderen er omfattet af navneforandringen, foretages der tillige notering herom i forældrerubriken.

Ved lov nr. 845 af 20. december 1989 har Justitsministeriet indført bestemmelse i personnavnelovens § 17, a, om gebyr på 3.000 kr. for udfærdigelse af navnebevis. Betaling sker samtidig med indgivelsen af ansøgning om navnebevis. Udfærdiges navnebevis ikke, tilbagebetales beløbet.

Der skal ikke ske betaling for udfærdigelse af navnebevis til navngivelse af et barn, hvis ansøgning indgives inden 6 måneder efter barnets fødsel eller inden 6 måneder efter adoption af barnet, og for navnebeviser i medfør af lovens § 15,

stk. 2. (Navneændring for personer, der ikke er tilført dansk ministerialbog, se 9. og 13.3.).

Ministerialbogsføreren bør gøre forældrene bekendt med fristen på 6 måneder, hvis der ønskes udfærdiget navnebevis for barnet.

Der kræves ikke navnebevis til ændring fra aa til å eller omvendt af skrivemåden af et fornavn, mellemnavn eller efternavn i ministerialbogen, idet ændringen kan ske ved anmeldelse – efter de almindelige regler – til ministerialbogsføreren, jf. Kirkeministeriets cirkulære af 12. oktober 1993 om skrivemåden aa eller å i et navn.

Navneforandring kan endvidere ske ved adoptionsbevilling, jf. § 3, stk. 1. Fra overøvrigheden vil vedkommende ministerialbogsfører modtage sædvanlig adoptionsmeddelelse, og på grundlag heraf foretages der notering om adoptionen og den stedfundne navneændring, herunder oplysning om, hvilken overøvrighed der har udfærdiget bevillingen, samt om bevillingens dato og journalnummer.

Opmærksomheden henledes på bestemmelsen i § 3, stk. 2, hvorefter et adoptivbarn ved adoptivforholdets ophævelse bevarer retten til et efternavn, der er erhvervet på grundlag af adoptionen. I medfør af § 2, nr. 3, vil barnet således senere kunne genantage et efternavn, det har båret, medens adoptivforholdet bestod.

Ønskes barnet ved adoptivforholdets ophævelse eller senere tillagt navn efter sin virkelige slægt, må det ske ved anmeldelse til ministerialbogen eller ved navnebevis efter lovens almindelige regler. Det er herved en forudsætning, at barnet er genindtrådt i retsforholdet til sin virkelige slægt, se 7.4.3, pkt. 3. I forbindelse med notering i ministerialbogen om et adoptivforholds ophævelse må det udtrykkeligt anføres, hvorvidt barnet genindtræder eller ikke genindtræder i retsforholdet til sin virkelige slægt. For så vidt ophævelsen sker administrativt, vil oplysning herom fremgå af den meddelelse, som Justitsministeriet sender vedkommende ministerialbogsfører til brug ved notering om ophævelsen.

Er barnet tilført flere sognes ministerialbøger, påhviler det ministerialbogsføreren at foretage tilbagemelding om navneforandring, adoptionen til ministerialbogsførerne for disse sogne.

Notering om navneforandring og adoption, der har fundet sted i udlandet, kan kun ske i henhold til Kirkeministeriets resolution i hvert enkelt tilfælde, se 13.3.

Der henvises til afsnit VIII i personnavnelovscirkulæret.

KAPITEL 8

Registreringsændring af navn

8.1. Navngivningen

Navngivning skal foretages af forældremyndighedens indehaver senest 6 måneder efter barnets fødsel enten ved anmeldelse til ministerialbogen eller ved dåb, jf. personnavnelovens § 1, stk. 3, 1. pkt., og § 10, stk. 2. Der henvises til kapitel 6 om forældremyndigheden.

Navngivning ved dåb kan ifølge lovens § 13 ske med borgerlig gyldighed i folkekirken eller et anerkendt trossamfund uden for de sønderjyske landsdele. Der henvises herom til Kirkeministeriets cirkulære nr. 26 af 1. marts 1982 om navngivning ved dåb i folkekirken og de anerkendte trossamfund, jf. 11.1.1.2. Det er som hidtil en forudsætning for navngivning ved dåb, at barnet nævnes med såvel fornavn som efternavn i dåben. Dåb i udlandet har ikke gyldighed som navngivelse.

Navngivning ved anmeldelse sker for børn, der har bopæl uden for de sønderjyske landsdele, normalt til folkekirkens ministerialbogsfører i fødselsregistrerings-sognet. Der henvises herom til Kirkeministeriets cirkulære af 1. marts 1982 om navngivning ved anmeldelse til ministerialbogen, jf. 11.1.1.1. Anmeldelse afgives på blanket (formular 1). En indberetning fra en frimenighedspræst om en foretaget barnedåb betragtes som en med forældrenes samtykke afgivet anmeldelse om barnets navngivning. Navngivelsesdatoen er dato for modtagelsen af anmeldelsen.

Anmeldelse af efternavn skal ikke finde sted, såfremt der inden udløbet af 6 måneders fristen er udfærdiget navnebevis for barnet til at føre et efternavn, som ikke kan tillægges efter reglerne i personnavnelovens § 1 og 2, fx et navn bestående af forældrenes efternavne forbundet med bindestreg. Tilsvarende gælder, såfremt barnet har fået tillagt et efternavn ved en adoptionsbevilling, der er udfærdiget inden 6 måneders fristens udløb, se 7.6.

Ved fødsel af drengebørn af færøske eller islandske kvinder, der fører et daterefternavn, bør de pågældende henvises til at søge navnebevis til et passende efternavn for sønnen inden 6 måneder efter fødslen.

Anmeldelse af efternavn skal så vidt muligt ekspederes på grundlag af oplysningerne i ministerialbogen eller fødselsanmeldelsen og uden, at der stilles krav om for-

nyet dokumentation vedrørende forældrenes navne. Dette gælder også i tilfælde, hvor navngivning sker ved dåb i et andet sogn end det, hvor fødslen er registreret. Det er derfor vigtigt, at der i forbindelse med fødselsanmeldelsen tilvejebringes den foreskrevne dokumentation, og at fødselstilførslen udføres omhyggeligt og nøjagtigt. For så vidt angår udfyldelsen af forælderubrikken henledes opmærksomheden på, at såfremt faderen eller moderen fører et efternavn, der er erhvervet på grundlag af ægteskab (giftenavn), skal tillige anføres eget efternavn. På begæring kan en ægtefælle, der overfor vielsesmyndigheden har anmeldt anvendelse af eget efternavn foran giftenavn (adresseringsnavn, jf. 7.5.1.), i forælderubrikken i dåbs- eller navneattesten for et fællesbarn anføres med dette navn foran giftenavn, efterfulgt af født: eget efternavn.

Kontrollen med, at navngivning sker rettidigt, påhviler folkekirkens ministerialbogsfører på fødselsregistreringsstedet. Det kan anbefales ministerialbogsførerne i større sogne (pastorater) at føre en erindringsliste over stedfundne fødselsregistreringer. Navngivelsesdatoen er dato for modtagelsen af anmeldelsen.

Er barnet ikke døbt eller navngivet inden 6 måneder fristens udløb, får barnet ifølge loven det efternavn, moderen bar ved barnets fødsel, jf. § 1, stk. 3, 2. pkt.

Der foretages straks notering om det efternavn, barnet herefter fører, og i anmærkningsrubrikken indføres der en bemærkning om, at barnet har fået tillagt navnet i medfør af lovens § 1, stk. 3, 2. pkt. eller ved navnebevis. Samtidig sendes der en meddelelse til forældrene (moderen) om det passede tillige med oplysning om, at der i medfør af lovens § 2 er mulighed for ved anmeldelse til ministerialbogen at foretage ændring af det tillagte efternavn. Endvidere påmindes forældrene om, at de under bødeansvar, jf. § 16, stk. 3, er pligtige at tillægge barnet et fornavn, og at der vil blive afgivet indberetning til overøvrigheden, såfremt tillæggelse af fornavn ikke har fundet sted inden udløbet af en frist af 4 uger.

Såfremt ministerialbogsføreren fra det sociale udvalg modtager meddelelse om, at der er rejst sag om bortadoption af det unavngivne barn, undlades henvendelse til moderen, forældrene, om navngivning af barnet, se cirkulærskrivelse af 7. januar 1983.

Er der gået 6 uger, uden at forældrene har ladet høre fra sig, afgives der indberetning til overøvrigheden om den manglende navngivning.

Navngives barnet herefter, underrettes overøvrigheden omgående, se cirkulærskrivelse af 22. juli 1985.

Sker tillæggelse af efternavn og fornavn ikke samtidig, må der i 2 omgange afgives indberetning til folkeregistret om navngivningen, se 15.1.2.b.

8.2. Ændring af fødselsregistreringen

Med hensyn til registrering af fødselsanmeldelser og notering om faderskabs fastslåelse henvises til 5.1.4. Fødselsregistreringen.

Sidste linie 5.1.4 rettes til 5.2.

Medfører faderskabssagens udfald, at der må foretages ændring af den skete fødselsregistrering, forholdes som følger:

a) Er barnet registreret som ægtebarn, men fremgår det af faderskabsmeddelelsen, at barnet ikke kan anses som født i ægteskab, foretages der slettelse i forældrerubrikken af ægtemandens navn. Er en anden mand anset som fader til barnet, foretages der endvidere notering herom som foreskrevet i afsnit II i Kirkeministeriets cirkulære nr. 258 af 12. december 1960 og 5.3.1. En eventuelt tidligere udstedt fødselsattest bør afleveres til ministerialbogsføreren, og en korrekt attest udleveres i stedet.

Har barnet fået tillagt et efternavn, som det efter reglerne i § 1 ikke er berettiget til at bære, slettes det pågældende navn. Såfremt 6 måneders fristen er udløbet, hvilket normalt vil være tilfældet, anføres i stedet det efternavn, moderen bar ved barnets fødsel, og der afgives indberetning til folkeregistret om navneændringen. Samtidig sendes der en meddelelse til moderen om det passede tillige med oplysning om, at der i medfør af lovens § 2 er mulighed for ved anmeldelse til ministerialbogen at foretage ændring af det tillagte efternavn.

b) Er barnet registreret som født uden for ægteskab, men fremgår det af faderskabsanmeldelsen, at barnet må anses som født i ægteskab, foretages der notering i forældrerubrikken om faderens navn og forældrenes vielse.

Har barnet fået tillagt et efternavn, sker der ingen slettelse af navnet, men forældrene gøres bekendt med deres adgang til at vælge et nyt efternavn for barnet efter reglerne i § 2.

Der henvises til afsnit III og IV i personnavnelovscirkulæret.

8.3. Særligt om Færøerne

Civilretsdirektoratet har i cirkulæreskrivelse af 13. oktober 1998 meddelt, at folkekirkens sognepræster på Færøerne kan modtage en anmeldelse om navneændring efter lov nr. 193 af 29. april 1981 om personnavne §§ 2, 10 og 11 for personer, der er registreret i ministerialbøgerne på Færøerne, men som har bopæl (domicil) i Danmark.

Når navneændringen er noteret i de færøske ministerialbøger, hvor der i anmærkningsrubrikken henvises til Kirkeministeriets skrivelse af 23. oktober 1998 (Reg. 97-61043-9), sendes en ny dåbs-/navneattest til anmelderen til brug for meddelelse til folkeregistret.

Civilretsdirektoratet har i skrivelse af 18. september 1997 udtalt, at personer, der har domicil i Danmark, og som under et midlertidigt ophold på Færøerne indgår ægteskab i folkekirken, kan antage fælles giftenavn med virkning i Danmark. Meddelelse sker til folkeregistret.

KAPITEL 8

Færøske ministerialbøger anses for danske i navnelovens forstand, hvilket betyder, at personer, som er domicileret her i landet, men er tilført ministerialbogen på Færøerne, kan ændre navn ved anmeldelse til ministerialbogen på Færøerne, idet de dog skal følge dansk navnelovgivning ved anmeldelsen.

Ministerialbogsføreren i Danmark skal underrette ministerialbogsføreren på Færøerne om, at navneændringen er sket efter den danske personnavnelov.

KAPITEL 9

Domicilprincippet og registrering af udlændinge, flygtninge

Domicilprincippet indebærer, at en udlænding, der bor i Danmark, har samme retsstilling som danske statsborgere og derfor er omfattet af opholdslandets retlige regler bl. a. person-, familie- og arveret.

Udlændinges børn skal således navngives i overensstemmelse med navnelovens bestemmelser. Det er dansk (og ikke udenlandsk) person-, familie- og arve-lovgivning, der anvendes på alle her i landet bosatte personer uden hensyn til deres nationalitet. Ifølge sædvanlig praksis godkender Civilretsdirektoratet ikke en adoption foretaget i udlandet, hvis den er foretaget på et tidspunkt, hvor adoptivforældrene var domicileret i Danmark. Der kræves en dansk adoption, og en eventuel udenlandsk adoption har ikke gyldighed i Danmark. Såfremt en person er domicileret i Danmark og får navneændring i udlandet, kan navneændringen ikke noteres i ministerialbøgerne, før den er godkendt ved en dansk afgørelse.

En flygtning i relation til udlændingeloven er i medfør af dennes § 7 en udlænding, der er omfattet af flygtningekonventionen af 28. juli 1951, de såkaldte »konventionsflygtninge«. Flygtning defineres her som en person, der på grund af race, religion, nationalitet, tilhørsforhold til sociale grupper eller politiske anskuelser befinder sig uden for landet. Man kan altså ikke bruge flygtningekonventionen, hvis man fortsat befinder sig i det land, som man vil flygte fra, og flygtningekonventionen omfatter heller ikke helbredsforhold eller familiemæssige forhold. Herudover defineres en flygtning som en person, for hvem der er væsentlige hensyn af humanitær karakter, der taler imod, at den pågældende vender tilbage til sit land. De såkaldte »de facto flygtninge«.

I relation til registrering i kirkebøgerne er der intet behov for at definere en flygtning i relation til udlændingeloven, idet en flygtning registreres ganske på samme måde som andre udlændinge, fx turister.

Ved fødsler, hvor moderen ikke er tilmeldt folkeregistret, og ved dødsfald, hvor afdøde ikke var tilmeldt folkeregistret, registreres fødslen/dødsfaldet i ministerialbøgerne for det sogn, hvori fødslen eller dødsfaldet har fundet sted. Der foretages

ikke indberetning til folkeregistret, når moderen eller afdøde ikke har dansk personnummer. Dette gælder også det udenlandske diplomati og NATO-personalet.

Ved fødsler anvendes pkt. 9 i ministeriets cirkulære af 1. marts 1982, afsnit II om fornavne til børn af udenlandske forældre. Det skal understreges, at baggrunden for indførslen af bestemmelsen i 1982 var, at man ikke ville påtvinge gæstearbejdernes børn danske navne, hvis de pågældende alligevel ønskede at vende tilbage til deres hjemland.

Bestemmelsen i pkt. 9 har følgende ordlyd: »Forældre, hvoraf den ene eller begge har eller har haft fremmed statsborgerret, kan uden forelæggelse for Kirkeministeriet tillægge deres barn et ikke tidligere godkendt navn, såfremt de erklærer, at navnet er i brug som fornavn i det land, hvori de eller en af dem har eller har haft statsborgerret«. Man kan nok rejse spørgsmål om, hvorvidt det ikke i dag er praktisk at have nogle dansk klingende navne, så man af navnet kan se, om det er en dreng eller pige, når forældrene senere søger om opholdstilladelse og i sidste ende om dansk statsborgerskab. Dette til overvejelse for ministerialbogsføreren som vejleder og sagsbehandler.

Man skal være opmærksom på, at pkt. 9 ikke hjemler adgang til at bryde personnavnelovens beskyttelse af forbeholdte efternavne. Man kan således ikke med henvisning til pkt. 9 tillægge et beskyttet efternavn, som fx »Trolle«, som fornavn.

Pkt. 9 må også respektere bestemmelsen om, at der ikke må tillægges piger drengefornavne eller omvendt, jf. personnavnelovens § 10, stk. 1. og afsnit II, pkt. 1 i personnavnelovscirkulæret. Der kan således ikke tillægges en pige et godkendt drengefornavn eller omvendt, jf. ministeriets cirkulære af 1. november 1990. Pkt. 9 omhandler alene udenlandske dreng- og pigefornavne, som ikke er godkendte og ikke skal godkendes af Kirkeministeriet.

Efter dansk ret kan der ikke tillægges piger drengefornavne, se 7.2.1. Imidlertid kan en pige efter dansk ret, se sidste afsnit i 7.1., få tillagt sin faders fornavn i ejefald med tilføjelsen – datter efter pigefornavnet.

For visse udlændinge, fx somaliere, er det imidlertid meget væsentligt, at faderskabet til døtrene dokumenteres ved, at døtrene foruden et pigefornavn får tillagt faderens fornavn.

Spørgsmålet har været behandlet i Justitsministeriets Retsudvalg, og iflg. Civilretsdirektoratets skrivelse af 2. juli 1998, jf. Kirkeministeriets meddelelse af 10. juli 1998, kan de piger, hvis forældre har tilknytning (statsborgerskab) til et land med den nævnte navneskik ved navngivning tillægges et pigefornavn efterfulgt af faderens, farfaderens og eventuelt oldefaderens fornavn. Ansøgning herom behandles af ministerialbogsføreren efter bestemmelsen i afsnit II, pkt. 9 i

Kirkeministeriets cirkulære nr. 24 af 1. marts 1982 om ændring af lovgivningen om personnavne. Bestemmelsen kan derfor ikke anvendes, når forældrene ikke har den nævnte tilknytning til et land med denne særlige navneskik, jf. Civilretsdirektoratets brev af 5. november 1998. Se også 7.2.2.

Adgang til ved navnebevis at tillægge barn af islandske statsborgere, der midlertidigt opholder sig i Danmark, et tilnavn efter den islandske lov om personnavne (svarende til navnedannelsen før dåbsforordning af 1828), er hjemlet i § 1, stk. 1, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 96 af 24. februar 1988 om anvendelse af islandske regler om personnavne. Ifølge denne bestemmelse kan islandske statsborgere, der midlertidigt opholder sig i Danmark, vælge, om deres barn skal navngives efter den danske eller efter den islandske navnelov. Ministerialbogsføreren må derfor henvise de islandske forældre til at søge navnebevis på tilnavnet efter islandsk personnavnelov. Spørgsmål om midlertidigt ophold afgøres af overøvrigheden, se Kirkeministeriets cirkulærskrivelse af 31. august 1988.

Udenlandske navne kan have former, der normalt ikke vil kunne opnås ved dansk navnebevis, som fx flerleddede efternavne, som uden bindestreg udgør et efternavn. Det kendes i spanske og portugisiske dobbelte efternavne (Flores Orthez) og i arabiske treleddede efternavne (Yahar Valed Hamar). Hele navnet skal anføres i efternavnsrubrikken, og deling af det flerleddede efternavn må ske ved navnebevis.

Et andet særligt forhold for flygtninge er, at de kan savne den nødvendige dokumentation for navne m.m. Det er oplysningerne i opholdstilladelsen, der lægges til grund ved registreringen, og er der ikke udstedt en opholdstilladelse, skal oplysningerne i det blå legitimationskort eller paskvitteringen anvendes. Udlændingestyrelsen har givet tilsagn om, at hvor det er muligt, vil opholdstilladelsen tillige indeholde hustruens eget efternavn; men det må accepteres, at der kan være huller i oplysningerne, som fx manglende eget efternavn for en hustru, der fører giftenavn, eller manglende præcise oplysninger om vielsessted og vielsesdato. I disse tilfælde må ministerialbogsføreren undlade at udfylde disse rubrikker og skal naturligvis lade dokumentationsrubrikken stå tom. Såfremt den manglende oplysning senere tilvejebringes, kan den indføres i ministerialbogen.

Stavemåden af navnene i opholdstilladelsen skal lægges til grund ved grundregistreringen i ministerialbøgerne af fødsler og dødsfald blandt udlændinge, og hvis der fremsættes begæring om rettelse til en anden stavemåde, skal den pågældende først henvises til at få rettet stavemåden i opholdstilladelsen. Navneændringen kan ske ved navnebevis, eventuelt ved henvendelse til statsamtet.

Fra den 1. oktober 1995 er kompetencen til at træffe afgørelse i sager om udstedelse, forlængelse, bortfald og inddragelse af EF/EØS- opholdsbevis og

opholdstilladelse efter EF-bekendtgørelsen overført til statsamtene. Afgørelsen træffes af statsamtet på det sted i landet, hvor ansøgeren opholder sig. Statsamtets afgørelse kan påklages til Udlændingestyrelsen, se meddelelse af 27. september 1995.

Ved fødselsregistrering af børn af flygtninge, hvis asylsag behandles af Udlændingestyrelsen, sender ministerialbogsføreren på fødselsregistreringsstedet folkeregisterbladene i fødselsanmeldelsen CPR-T1 og navngivelse CPR-N2 til Udlændingestyrelsen, se 15.1.2.a.

Ved dåb i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund af flygtninge, der ikke er fødselsregistreret og navngivet i Danmark, skal dåben ske med navnene i opholdstilladelsen. Eventuel navneændring meddeles Udlændingestyrelsen, se 11.1.1.4.

Det nytter derfor ikke, at man fx bare retter i ministerialbogen ved barn nr. 2 og derefter lader forældrerubrikken forblive uændret for barn nr. 1, der er fødselsregistreret og navngivet i et andet sogn. Denne forældrerubrik skal også ændres. Ellers bliver der uoverensstemmelse, og det vil senere give ubehageligheder, rettelser m.m., når de omhandlede børn bliver voksne og bliver gjort bekendt med uoverensstemmelserne af stavemåden af forældrenavne i de forskellige ministerialbøger. Der skal være overensstemmelse mellem stavemåden af samme persons navne i forskellige ministerialbøger lige fra starten.

Problemet er ikke nyt. Det var nøjagtig det samme i Lolland-Falsters Stift med registrering af børn af de polske roearbejdere. En urimelig arbejdsbyrde blev pålagt sognepræsterne med senere af få bragt stavemåden i folkekirken ministerialbøger i overensstemmelse med hinanden og med stavemåden i de romersk-katolske ministerialbøger. Denne polske tragedie er der ingen grund til at gentage.

Hvis udlændingen eller flygtningen ønsker sin navneattest legaliseret i Kirkeministeriet, skal ministerialbogsføreren snarest efter anmodningen sende attesten til Kirkeministeriet. Ministerialbogsføreren skal undersøge rekvirentens adkomst til attesten og oplyse, om attesten skal legaliseres på dansk, engelsk, tysk, fransk, spansk, italiensk eller portugisisk. Attesten må ikke være over 3 måneder gammel.

Der henvises herved til Kirkeministeriets meddelelse af 23. januar 1998, se afsnit 14.1.1. om legalisering af attester til brug i udlandet.

Dernæst skal det understreges, at på dansk område gælder dansk ret for personer bosiddende i landet. Det såkaldte domicilprincip. Dansk ret gælder også for udlændinge bosiddende i Danmark. Der er ikke grundlag for at anvende udenlandsk navneret, fordi man er flygtning fra et land, hvor der gælder andre regler om navngivelse af børn.

På mange måder svarer navngivelsestraditionen for flere flygtninges hjemland til den retstilstand, som vi havde her i landet før dåbsforordningen af 1828, og vi kan ikke skruе vores egen udvikling tilbage med ca. 200 år. Derimod kan man eventuelt henvise de pågældende til at søge det ønskede navn, som ikke kan tillægges ved anmeldelsen efter navneloven, erhvervet ved navnebevis, der ved fødsler er gebyrfrit indtil 6 måneder efter barnets fødsel. Ansøgningen sendes til statsamtet, hvor rekvirenten har bopæl.

Situationen er en anden, hvis navngivningen er sket i udlandet, medens personen var bosiddende der (domicilet). Når fx forældrene boede i Sri Lanka og indgik ægteskab i Sri Lanka, fik hustruen i Sri Lanka mandens fornavn som giftenavn. Det respekterer vi, når forældrene efter vielsen i Sri Lanka rejser til Danmark og får et barn her.

Et yderligere eksempel. I mange slavisksprogede lande har mandens efternavn en maskulin endelse på »skij«, og kvindens efternavn en feminin endelse på »ska«. Når fx en i Poznan, Polen, bosiddende Andrej Kovalskij gifter sig med sin Elena i Poznan, får hustruen hans efternavn som gifteefternavn stavet Kovalska. Hvis ægteparret senere kommer til Danmark, fører manden efternavnet Kovalskij og hustruen gifteefternavnet Kovalska. Dette sidste respekterer vi som hendes gifteefternavn, fordi ægteparret var bosiddende i Polen, da de indgik ægteskab i Polen. Det helt specielle i denne situation er, at hvis ægteparret får en dreng i Danmark, vil de kunne tillægge ham efternavnet Kovalskij efter faderen, og hvis de får en datter, vil de kunne tillægge hende efternavnet Kovalska efter moderens gifteefternavn, jf. personnavnelovens § 1, stk. 2.

Man kan af ovenstående se, at der i andre lande gælder andre bestemmelser om gifteefternavn end i Danmark, hvor personnavnelovens § 4 understreger, at ønsker ægtefællerne samme efternavn, kan den ene ægtefælle med den andens samtykke overfor vielsesmyndigheden anmelde, at man antager dennes eget efternavn som gifteefternavn.

Personnavnelovens § 4 gælder for vielser i Danmark. Når fx en polak indgår ægteskab i Danmark, vil hustruen ifølge personnavnelovens § 4 kunne få ægtemandens eget efternavn, Kovalskij, som gifteefternavn. Ønsker hun at hedde Kovalska, må hun henvises til at søge navnebevis.

Hvis et i Danmark bosiddende polsk par rejser til Polen og bliver viet i Poznan, kan hustruen efter hjemkomsten til Danmark ikke engang anmelde mandens eget efternavn, Kovalskij, som gifteefternavn, idet vielsen ikke er tilført danske ministerialbøger, og anmeldelse om gifteefternavn derfor ikke kan registreres i ministerialbøgerne. Notering om gifteefternavn kræver en afgørelse fra en dansk myndighed i form af et navnebevis, jf. personnavnelovens § 15, stk. 2.

Personer, der bor i Danmark, og det gælder for udlændinge som for danske statsborgere, beholder hver deres efternavn, når de indgår ægteskab i udlandet uanset hvilke regler, der gælder i det pågældende udland. Ønsker ægteparret her i Danmark fælles efternavn, gifteeftersnavn, kan det kun ske ved navnebevis.

På tilsvarende måde skal et i Danmark født og fødselsregistreret barn navngives i overensstemmelse med den danske personnavnelov. Det nytter således ikke, at forældrene fx rejser til Polen eller Sverige og døber barnet der.

For det første skal registreringen af navngivelsen af det i Danmark fødte barn ske i overensstemmelse med personnavneloven.

For det andet er det kun en dåb i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund i Danmark, på Færøerne og i Grønland, der har gyldighed som navngivelse ved dåben. En kristen dåb i udlandet har alene den betydning, at barnet kan optages i folkekirken på grundlag af dåben. Barnet skal således fortsat navngives til fødselsregistreringssognets ministerialbøger efter personnavnelovens regler.

I denne situation skal barnet inden udrejsen fra Danmark navngives til fødselsregistreringssognets ministerialbøger, og navneattesten legaliseres i overensstemmelse med ministeriets meddelelse af 1. september 1994. Barnet døbes herefter i udlandet med samme fulde navn som i den danske navneattest, og dåben registreres herefter i fødselsregistreringssognet.

Såfremt forældremyndighedens indehaver(e) ønsker barnet optaget i folkekirken på grundlag af den udenlandske kristne dåb, udstedes der en dåbsattest efter folkekirkens ministerialbøger. Spørgsmål om, hvorvidt den udenlandske dåb er en kristen dåb, afgøres af den kirkebogsførende sognepræst eventuelt efter forelæggelse for stiftets biskop, se 12.1.

Personer, der er fødselsregistreret og navngivet i udlandet, skal ved dåben i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund ved dåben benævnes med de samme navne, som fremgår af den udenlandske navneattest. Ønsker man herefter at få foretaget navneændring ved anmeldelse til ministerialbogen, skal ansøgning herom forelægges Kirkeministeriet, når personen ikke har bopæl her i landet, jf. herved afsnit IX, pkt. 2, i personnavnelovscirkulæret.

Personer, som er bosiddende i Island, Norge eller Sverige, skal ansøge opholdslandets myndighed om navneforandring, forinden anmeldelsen om navneforandringen, bilagt henholdsvis et islandsk, norsk eller svensk navneændringsbevis sendes til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor den pågældendes fødsel og dåb/navngivelse er registreret, jf. vejledning af 24. november 1992 om navneforandring for personer bosiddende i Island, Norge eller Sverige. Tilsvarende gælder for personer bosiddende i England. Disse lande følger domicil-princippet.

KAPITEL 10

Grundregistrering af dødsfald i folkekirkenes ministerialbøger

10.1. Dødsfald, der finder sted i Danmark, registreres i folkekirkenes ministerialbøger uden for de sønderjyske landsdele

10.1.1. Territorial afgrænsning til Danmark

Ifølge § 1 i lov nr. 225 af 31. maj 1968 om anmeldelse af fødsler og dødsfald skal alle dødsfald, der finder sted her i landet eller om bord i skibe eller luftfartøjer, hvis første ankomststed derefter er en dansk havn eller lufthavn, anmeldes til folkekirkenes ministerialbøger.

Det følger modsætningsvis af loven, at et dødsfald, der finder sted i udlandet, ikke registreres i folkekirkenes ministerialbøger. Dødsfaldet registreres i vedkommende udenlandske register.

For de sønderjyske landsdele gælder særlige regler, jf. § 7 i lov om anmeldelse af fødsler og dødsfald, samt Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 572 af 22. november 1977 om anmeldelse af fødsel, navn og dødsfald i de sønderjyske landsdele. Dødsfaldet skal anmeldes til begravelsesmyndigheden, dvs. den kirkebogsførende sognepræst på afdødes bopælssted, eller på dødsstedet, hvis afdøde ikke havde bopæl, jf. § 7 i Justitsministeriets nævnte bekendtgørelse. Begravelsesmyndigheden videresender dødsanmeldelsen til vedkommende sønderjyske kommune, hvor personregisterføreren herefter foretager registrering af dødsfaldet, jf. § 10 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 562 og § 4, stk. 2, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15 november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Dødsfald, der finder sted på Færøerne og i Grønland, anmeldes til folkekirkenes ministerialbøger. På Færøerne gælder bopælsregistreringen.

10.1.2. Registreringsogn for dødsfald

Fra den 1. januar 1978 skal dødsfald registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor afdøde havde bopæl, jf. § 4 i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

Ministerialbogsføreren kan til brug for registreringen få oplyst af ethvert folkerregister, om afdøde har dansk personnummer og dermed oplysning om afdødes adresse og bopælsogn.

Dødsfald af personer med dansk personnummer, der er registreret i en kommune uden fast bopæl (hjemløse), registreres i det sogn, hvor kommunens folkerregister er beliggende jf. Kirkeministeriets skrivelse af 19. december 1994. Såfremt afdøde havde bopæl i de sønderjyske landsdele, videresendes dødsanmeldelsen til personregisterføreren i den kommune, hvor afdøde havde bopæl, jf. § 4, stk. 1, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 562 af 15. november 1977.

Såfremt afdøde ikke er tilmeldt folkerregistret og dermed ikke havde bopæl, skal dødsfaldet registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor dødsfaldet har fundet sted, eller hvor første ankomsthavn eller lufthavn efter dødsfaldet er beliggende. Finder dødsfaldet sted på vej til sygehus, skal dødsfaldet registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor sygehuset er beliggende. Er dødsstedet ikke fastslået, skal anmeldelsen ske til ministerialbogsføreren for det sogn, hvor liget er fundet, jf. § 4, stk. 2, i Kirkeministeriets bekendtgørelse af 15. november 1977.

Ved dødfundne personer kan det nøjagtige dødstidspunkt være usikkert. Efter aftale med Indenrigsministeriet, CPR-kontoret, anføres i disse tilfælde findedata som dødsdato, og i anmærkningsrubrikken noteres, at afdøde er dødfunden, Kirkeministeriets skrivelse af 24. juli 1996.

Såfremt en person, der er bopælsregistreret i Danmark, afgår ved døden på Færøerne, skal dødsfaldet anmeldes til bopæls sognets ministerialbogsfører i Danmark, idet bopælsregistreringen er indført på Færøerne, se 1.3. Den kirkebogsførende sognepræst i afdødes bopælsogn er begravelsesmyndighed, se 10.1.3.2. I Grønland registreres dødsfaldet i hændelsessognet.

10.1.3. Pligt til at anmelde dødsfald

Dødsfald skal anmeldes senest 2 hverdage efter dødsfaldet eller efter skibets eller luftfartøjets ankomst til dansk område, jf. § 4, stk. 1. Fristen regnes fra udgangen af dødsdagen eller skibets eller luftfartøjets ankomstdag.

10.1.3.1. De anmeldelsespligtige

a) Anmeldelsen skal foretages af afdødes ægtefælle, hvis samlivet bestod. Tilsvarende gælder for afdødes partner i et registreret partnerskab, jf. vejledning nr. 148 af 6. juli 1990 om konsekvenser af lov om registreret partnerskab. Ellers af afdødes børn over 18 år eller af afdødes forældre i den nævnte rækkefølge, jf. § 5, stk. 1. I tilfælde, hvor anmeldelsespligten påhviler afdødes børn over 18 år eller afdødes forældre, er det tilstrækkeligt, at anmeldelsen foretages af en af disse.

Anmeldelsen kan ikke foretages af en af de anmeldelsespligtige dertil bemyndiget person, da der i forbindelse med anmeldelse af dødsfald skal fremsættes anmodning om begravelse eller ligbrænding, og det forudsætter kendskab til afdødes kirkelige forhold.

b) Findes der ikke anmeldelsespligtige efter § 5, stk. 1 (se foran under pkt. a), eller disse ikke er i stand til at foretage anmeldelsen, skal anmeldelsen foretages af tilstedeværende personer over 18 år, der hørte til afdødes husstand, eller hos hvem afdøde havde ophold, jf. § 5, stk. 2, (fx plejehjemforstander). Til personer, hos hvem afdøde havde ophold, kan ikke henregnes sygehuspersonale, der dog kan være i besiddelse af relevante oplysninger (se a).

c) Har dødsfaldet fundet sted ombord i skib eller luftfartøj, og findes ingen anmeldelsespligtig efter § 5, stk. 1-2 (se foran under pkt. a og b), skal anmeldelsen foretages af skibets eller luftfartøjets fører eller dennes stedfortræder, jf. § 5, stk. 3.

d) Findes der ingen anmeldelsespligtige efter § 5 og i øvrigt ingen person eller institution, der drager omsorg for afdødes begravelse, herunder afgivelse af dødsanmeldelse, påhviler det afdødes bopælskommune eller – hvis afdøde ikke havde bopæl her i landet – kommunen på dødsstedet at fremsætte anmodning om begravelse eller ligbrænding og dermed at afgive anmeldelse om dødsfaldet, jf. herved § 5, stk. 2, i lov om begravelse og ligbrænding.

Overtrædelse af anmeldelsespligten straffes med bøde, jf. lovens § 9.

10.1.3.2. Anmeldelsens afgivelse og begravelsesmyndighedens afgørelse

Anmeldelsen skal afgives på den af Kirkeministeriet til dødsanmeldelse og anmodning om begravelse eller ligbrænding udarbejdede blanket, KI 16, der udleveres af den dødsattestudstedende læge eller af begravelsesmyndigheden (ministerialbogsføreren på anmeldelsesstedet).

Blanketten indgår i et blanketsæt, der omfatter formularer til anmeldelse af dødsfaldet til skifteretten, folkeregistret, det sociale udvalg, blanketanmelderen (til brug for kirkegården/krematoriet) og til præsten, der skal medvirke ved begravelsehandlingen.

Den kirkebogsførende sognepræst kan bemyndige kordegnen til på begravelsesmyndighedens vegne at underskrive dødsanmeldelsen. Ved kordegnens underskrift anføres »Efter sognepræstens bemyndigelse,« jf. ministeriets skrivelse af 22. december 1975.

Blanketten skal også benyttes i tilfælde, hvor liget ønskes overført til udlandet, jf. afsnit VII i Kirkeministeriets cirkulære af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding. I disse tilfælde skal begravelsesmyndighedens attestation for

dødsfaldets anmeldelse (formularen til anmelderen) medbringes ved henvendelse til embedslægen (i København stadslægen) om udstedelse af ligpas.

I medfør af bekendtgørelsens § 6, stk. 2, skal anmeldelsen vedlægges dødsattest og, så vidt muligt, afdødes dåbs- eller navneattest, og, såfremt afdøde var gift/registreret partner/separeret eller enke/enkemand, tillige vielsesattest/partnerskabsattest, samt ægtefælles/partners dåbs- eller navneattest. Er afdødes fødsel registreret i et sønderjysk personregister, vedlægges, foruden dåbsattest, en fødsels- og navneattest udstedt af personregisterføreren.

Den kirkebogsførende sognepræst træffer som begravelsesmyndighed på grundlag af anmeldelsen afgørelse med hensyn til, om lig skal begraves eller brændes, og om en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen (kirkelig begravelse), eller denne skal foregå uden medvirken af en præst (borgerlig begravelse). Når begravelsesmyndigheden har truffet endelig afgørelse, hvilket er tilfældet, når spørgsmålet ikke på grund af indsigelse forelægges skifteretten til afgørelse, se 10.3., er afgørelsen bindende for alle, herunder folkekirkens præster.

Havde afdøde bopæl her i landet, er sognepræsten på afdødes bopælssted begravelsesmyndighed. Havde afdøde ikke bopæl her i landet, er sognepræsten på dødsstedet begravelsesmyndighed. Er dødsfaldet sket i udlandet, og havde afdøde ikke bopæl her i landet, må begravelsesmyndighedens funktioner i mangel af særlige regler herom varetages af sognepræsten på det sted, hvor liget skal begraves eller brændes.

Der henvises til afsnit I i Kirkeministeriets cirkulære af 1. december 1975 om begravelse og ligbrænding.

Vedrører anmeldelsen et dødfødt barn, skal blanketten dødsanmeldelse og anmodning om begravelse eller ligbrænding benyttes. Anmeldelsen skal, foruden den i 5.1.3. krævede dokumentation vedrørende fødsel, være bilagt den til forældrene udleverede jordemoderanmeldelse og dødsattest. Dødfødslen registreres i ministerialbogen under fødte med nummer og med oplysning om dødfødsel i CPR-rubrikken, idet der ikke kan tildeles et dødfødt barn CPR-nummer.

Anmeldelsen afleveres eller sendes til ministerialbogsføreren på anmeldelsesstedet, jf. 10.1.2. Der henvises til Kirkeministeriets cirkulære nr. 241 af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

For så vidt angår ministerialbogstilførsel om dødsfald, hvor afdøde levede i et registreret partnerskab, eller hvor afdødes registrerede partner er afgang ved døden, anføres i anmærkningsrubrikken »Registreret partnerskab«, og der anføres i anmærkningsrubrikken tilsvarende oplysning vedrørende partneren som for en ægtefælle. Døds- og begravelsesattest for registreret partner skal anvendes, se 14.1.1.8 og 9. Der henvises i øvrigt til 1, a) og b) i vejledning nr. 148 af 6. juli 1990 om konsekvenser af lov om registreret partnerskab.

10.2. Begravelsesmyndighedens prøvelse af inhabilitet hos den dødsattestudstedende læge

Ifølge bestemmelsen i § 1 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 474 af 22. juni 1990 om lægers adgang til at konstatere dødens indtræden, foretage ligsyn, udstede dødsattest og foretage obduktion, må en læge ikke konstatere dødens indtræden, foretage ligsyn, obduktion eller udstede dødsattest, når den afdøde:

- 1) var lægens nuværende eller tidligere ægtefælle, registrerede partner, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn,
- 2) var lægens samlever, stedbarn eller plejebarn,
- 3) på dødstidspunktet tilhørte lægens husstand, eller når lægen i øvrigt havde et særligt tilknytningsforhold til afdøde.

Justitsministeriet har henstillet, at begravelsesmyndigheden har opmærksomheden henledt på de tilfælde, hvor det af dødsattesten eller de i øvrigt for begravelsesmyndigheden foreliggende oplysninger fremgår, at den dødsattestudstedende læge efter de nævnte bestemmelser er inhabil, eller der er grundlag for mistanke herom.

Justitsministeriet har endvidere henstillet, at begravelsesmyndigheden, hvis habilitetsreglerne er overtrådt, omgående foretager indberetning til politiet vedlagt dødsattesten, således at der kan afholdes retslægeligt ligsyn.

Der henvises til Kirkeministeriets cirkulære nr. 196 af 14. september 1990, vejledning om de af læger udstedte dødsattester.

10.3. Indsigelser mod begravelsesmyndighedens afgørelse

Begravelsesmyndigheden træffer afgørelse, om begravelse eller ligbrænding skal finde sted, og om en præst skal medvirke ved begravelseshandlingen (kirkelig begravelse), eller denne skal foregå uden medvirken af en præst (borgerlig begravelse) på grundlag af den af de anmeldelsespligtige underskrevne dødsanmeldelse/anmodning om begravelse eller ligbrænding samt eventuelle yderligere oplysninger om afdødes ønsker herom.

Der henvises til §§ 7 og 8 i lov nr. 346 af 26. juni 1975 om begravelse og ligbrænding. Begravelsesmyndigheden har pligt til at behandle de indsigelser, der fremsættes mod en truffet afgørelse. Hvis begravelsesmyndigheden tager indsigelsen til følge og ændrer sin afgørelse, skal der omgående gives besked herom til alle vedkommende.

Hvis begravelsesmyndigheden derimod ikke finder, at indsigelsen kan begrunde en ændring af afgørelsen, skal begravelsesmyndigheden hurtigst muligt selv forelægge sagen for den stedlige skifteret til afgørelse.

Skifteretten træffer afgørelse ved kendelse, der ikke kan kæres, jf. lovens § 9. Begravelsesmyndigheden skal give alle vedkommende meddelelse om afgørelsen.

KAPITEL 11

Registrering af kirkelige handlinger i folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger

11.1. Kirkelige handlinger med borgerlig gyldighed

11.1.1. Dåb

11.1.1.1. Historisk oversigt

I Dåbsforordningen af 30. maj 1828 § 18 blev det pålagt, at barnet ved dåben både skulle benævnes med fornavn og efternavn (familienavn). Denne regel er fortsat gældende, jf. 8.1.

Pligten til at døbe børn blev ophævet ved lov af 4. marts 1857, og der blev åbnet adgang for forældrene til at lade barnet navngive ved anmeldelse til ministerialbogen.

Ifølge § 1 i ministeriets cirkulære nr. 25 af 1. marts 1982 om navngivning ved anmeldelse til ministerialbogen skal barnet altid navngives til ministerialbogsføreren på fødselsregistreringsstedet, uanset om barnet er fraflyttet fødselsregistreringssognet inden navngivelsen.

Efter Danmarks kamp for Sønderjylland i 1864 måtte kongen af Danmark ved freden i Wien bl.a. afstå hertugdømmet Slesvig, der senere overgik helt til kongen af Preussen. Sønderjylland fik herefter som en del af Det tyske Kejserrige en borgerlig personregistrering i 1874. Folkekirkens ministerialbøger i Sønderjylland (Slesvig stift) har således indtil 1874 borgerlig gyldighed.

Efter Genforeningen i 1920 med den nordlige del af hertugdømmet Slesvig blev denne borgerlige personregistrering opretholdt i de sønderjyske landsdele i medfør af § 4 i lov nr. 258 af 28. juni 1920 om indførelse af dansk personret m.m. i de sønderjyske landsdele. Børn, der er fødselsregistreret i de sønderjyske landsdele, kan kun navngives til personregisterføreren på fødselsregistreringsstedet, jf. § 3 i Kirkeministeriets cirkulære nr. 25 af 1. marts 1982 om navngivning ved anmeldelse til ministerialbogen. Dette gælder uanset, om barnet er fraflyttet de sønderjyske landsdele uden at være navngivet. Dåb i de sønderjyske landsdele må først finde sted i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund, bort-

set fra nøddåb, når barnet er navngivet til personregistret, jf. Kirkeministeriets cirkulære nr. 26 af 1. marts 1982 om navngivning ved dåb i folkekirken og de anerkendte trossamfund, medmindre barnet er flyttet ud af de sønderjyske landsdele uden at være navngivet og døbes, se 11.1.1.2.

11.1.1.2. Dåbshandlinger med borgerlig gyldighed

Ifølge § 13 i lov nr. 193 af 29. april 1981 om personnavne kan navngivning ved dåb uden for de sønderjyske landsdele ske i folkekirken eller i et anerkendt trossamfund. Det er den kirkelige tradition i Danmark og gælder ikke ved dåb i udlandet.

Børn, hvis fødsel er registreret i folkekirkens ministerialbøger uden for de sønderjyske landsdele, og børn, hvis fødsel er registreret i et sønderjysk personregister, men som er flyttet ud af de sønderjyske landsdele uden at være navngivet, kan navngives ved dåb i folkekirken eller et anerkendt trossamfund, jf. nævnte cirkulære nr. 26 af 1. marts 1982 om navngivning ved dåb.

Er et barn fødselsregistreret i folkekirkens ministerialbøger uden for de sønderjyske landsdele, har en dåb, der er sket i de sønderjyske landsdele, borgerlig gyldighed. Dåbsattest må i et sådant tilfælde udstedes af ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet, da den sønderjyske dåbsattest ikke har borgerlig gyldighed, jf. § 23, pkt. j, i kirkebogsreformcirkulærskrivelserne.

Om adgangen til dåb i folkekirken og om den kristne dåb henvises til Preben Espersen: Kirkeret, Almindelig del, afsnittene 5.4.2.2.8. Medlemskab af folkekirken og 11.2. Medlemskabets stiftelse.

11.1.1.3. Dåbens registreringssted

En dåbshandling i folkekirken registreres altid i ministerialbøgerne for det sogn, hvor dåben er foretaget. Dåb i en kirke registreres således i ministerialbøgerne for det sogn, hvor kirken er beliggende. Hjemmedåb, dvs. dåbshandling uden for kirken, fx på et hospital, registreres i det sogn, hvor dåben har fundet sted.

Det er overladt til præsten at afgøre, om forudsætningerne for en hjemmedåb (nøddåb) er til stede.

Er hjemmedåb foretaget af andre end menighedens præster, skal forældrene anmelde hjemmedåben til den kirkebogsførende sognepræst i det sogn, hvor dåben har fundet sted (Kirkeministeriets skrivelse af 18. juni 1946).

Når en præst i en valg- eller døvemenighed får stillet en sognekirke til rådighed til foretagelse af dåb for medlemmer af menigheden, skal dåben registreres i vedkommende sognekirkes ministerialbøger efter almindelige regler, jf. Kirkeministeriets meddelelse af 18. maj 1993 angående registrering af dåb ved en

valg- eller døvemenighedspræst i en sognekirke, og dåbsattest udstedes efter sognekirkens ministerialbøger.

Dåb, der er foretaget i en valg- eller døvemenighedskirke, skal ikke anmeldes til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor valg- eller døvemenighedens kirke er beliggende, da dåben tilføres valg- eller døvemenighedens ministerialbog, og dåben skal tilbagemeldes til ministerialbogsføreren i barnets fødselsregistreringsogn, jf. kirkebogsreformcirkulæreskrivelsen § 3, nr. 4, Kirkelige handlinger, A Folkekirken, pkt. 2. Kun hvor fødslen er registreret i færøske/grønlandske ministerialbøger, i et sønderjysk eller udenlandsk personregister, skal dåben i valg- eller døvemenighedens kirke anmeldes til ministerialbogsføreren i det sogn, hvori dåben er foretaget, jf. cirkulæreskrivelse nr. 110 af 30. september 1988, afsnit 1.

Af dåbsfadderne, hvoraf der kan være op til 5, skal der ved dåben være mindst 3 til stede, da fadderne tillige er dåbsvidner. Ministeriet foretager derfor ikke sletelse af faddere eller indfører nye faddere efter dåben, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 27. januar 1983 til biskoppen over Århus stift. Er forældrene faddere, skal der være mindst 2 yderligere faddere (dåbsvidner). Ved fremstilling i kirken af et nøddøbt barn kan der indskrives faddere. Eventuelle vidner til nøddåben kan ikke forventes tillige at være faddere eller at opfylde fadderbetingelserne.

Dåb i et anerkendt trossamfund registreres i ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, i hvis område dåben har fundet sted. Er dåben foretaget på et sted, hvor trossamfundet ikke har en anerkendt menighed, sker tilførslen til ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, som efter forholdene må anses for det mest naturlige registreringssted, jf. kirkebogsreformcirkulæreskrivelsen, afsnit ad § 3, nr. 4, Kirkelige handlinger, pkt.B.

Dåben tilbagemeldes til ministerialbogsføreren i fødselsregistreringsognet, se 5.1.2.

11.1.1.4. Navngivelse ved dåben

Et unavngivet barn skal benævnes både med fornavn og efternavn ved dåben, se 8.1.

En person, der er navngivet inden dåben, skal i dåben benævnes med de samme navne, som personen er navngivet med i forvejen. En person, der fører et giftenavn (partnerskabsnavn), benævnes ved voksendåb med sit giftenavn (partnerskabsnavn). Efternavnsrubrikken i ministerialbogstilsførslen vedrørende dåben og i dåbsattesten udfyldes med personens eget efternavn, jf. 7.4.1., da giftenavnet (partnerskabsnavnet) fremgår af vielsesattesten (partnerskabsattesten).

Særregler om adgang til at tillægge nye fornavne i forbindelse med dåb blev

ophævet ved personnavneloven af 29. april 1981, jf. personnavnelovscirkulæret, afsnit IX, pkt. 1.

27. Efter dåben er der adgang til ved anmeldelse til ministerialbogen i dåbssognet at få tillagt yderligere navn og ændre navn i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7. Navneændring for personer, der er navngivet til et sønderjysk personregister, sker ved anmeldelse til personregisteret, jf. 11.1.1.1. Udlændingestyrelsen har i brev af 22. oktober 1997 meddelt, at en navneændring ved anmeldelse til ministerialbogen efter stedfunden dåb af personer registreret i udlændingestyrelsen vil blive registreret af Udlændingestyrelsen i kort eller pas. Ministerialbogsføreren skal underrette Udlændingestyrelsen om dåb og navneændring med dåbsattest.

11.1.2. Vielse

11.1.2.1. Betingelserne for kirkelig vielse

Ægteskab indgås ved kirkelig eller borgerlig vielse, jf. § 15, stk. 1, i Justitsministeriets lovbekendtgørelse nr. 148 af 8. marts 1991 af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Kirkelig vielse med borgerlig gyldighed kan således også indgås i de sønderjyske landsdele i folkekirken og i de anerkendte trossamfund.

Borgerlig vielse blev indført ved lov af 13. april 1851 om ægteskabs indgåelse uden for de anerkendte trossamfund eller mellem medlemmer af forskellige trossamfund. Ifølge lovens § 1 kunne ægteskab herefter med fuld borgerlig gyldighed indgås for den borgerlige øvrighed uden kirkelig vielse.

Medens adgangen til at blive borgerlig viet står åben for alle, jf. lovens § 18, stk. 1, kan kirkelig vielse inden for folkekirken og de anerkendte trossamfund kun finde sted, når en af parterne hører til folkekirken eller vedkommende anerkendte trossamfund, jf. lovens § 16, stk. 1, pkt. 1. og 2.

Prøvelse af ægteskabsbetingelserne foretages af borgmesteren, i København af en af borgmestrene efter magistratens bestemmelse. Prøvelsen foretages på det sted, hvor en af parterne bor. Har ingen af parterne bopæl her i landet, foretages prøvelsen på det sted, hvor en af parterne opholder sig, jf. § 13 i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 148 af 8. marts 1991 af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning.

Det vil fremgå af prøvelsesattesten, om ægtefællerne efter vielsen ønsker at føre samme efternavn, se 7.5.1. Ægtefællernes adresse fremgår af prøvelsesattesten.

Vielse skal foregå i overværelse af mindst 2 vidner, jf. § 20 i nævnte bekendtgørelse af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Vidneres navn og adresse skal derfor noteres i ministerialbogen, da vidnerne er en betingelse for ægteskabets gyldighed.

11.1.2.2. Vielsens registreringssted

Kirkelig vielse i folkekirken skal registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvori vielsen finder sted. Da kirkelig vielse normalt finder sted i en kirke, skal vielsen således registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvori kirken er beliggende. Vielsen registreres med nummer.

Ægtevielse i en valgmenighedskirke eller en døvemenighedskirke registreres i valg- eller døvemenighedens ministerialbog og anmeldes desuden til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor vielsen har fundet sted, jf. Kirkeministeriets cirkulærskrivelse nr. 110 af 30. september 1988 til valgmenighedspræsterne og kirkebogsreformcirkulærskrivelsen ad § 3, nr. 4.A. pkt. 2., således at ministerialbogsføreren kan indberette vielsen til folkeregistret, jf. 15.1.2.b.

En vielse, der efter biskoppens tilladelse finder sted uden for kirken, skal registreres i ministerialbøgerne for det sogn, hvor vielsen finder sted.

Ægtevielser i de anerkendte trossamfund tilføres ministerialbøgerne for den anerkendte menighed, i hvis område handlingen er foretaget.

Er ægtevielsen foretaget på et sted, hvor trossamfundet ikke har en anerkendt menighed, sker tilførslen til ministerialbøgerne for den menighed, som efter forholdene er det mest naturlige registreringssted, jf. kirkebogsreformcirkulærskrivelsen, ad § 3 nr. 4, Kirkelige handlinger, pkt. B.

11.2. Kirkelige handlinger i øvrigt

11.2.1. Fremstilling af hjemmedøbt barn

Et barn, der er blevet hjemmedøbt d.v.s. døbt uden for kirken, kan fremstilles i kirken til dåbens publikation.

Der er ikke adgang til ved fremstillingen at tillægge barnet andre navne end dem, der er tillagt barnet ved hjemmedåben. Såfremt der ønskes tillagt barnet andre navne, må det ske efter reglerne om navneændring, jf. kapitel 7.

Fremstilling i kirken tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvori kirken er beliggende. Er hjemmedåben foretaget i et andet sogn, tilbagemeldes fremstillingen til ministerialbøgerne for dette sogn, ligesom der foretages tilbagemelding til fødselsregistreringssognet, jf. 13.1.

11.2.2. Konfirmation

Konfirmation foregår i kirken og tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvori kirken er beliggende. Tilførslen sker til ministerialbogsskema Konfirmander, der både omfatter drenge og piger.

Det er en betingelse for at blive konfirmeret, at konfirmanden er døbt med den

kristne dåb. Sker der optagelse/genoptagelse i folkekirken i forbindelse med konfirmationen, skal ministerialbogsføreren i konfirmationssognet foretage tilbagemelding om optagelsen til førerne af de ministerialbøger i folkekirken, hvor den optagnes fødsel og dåb/navngivelse er registreret, jf. 13.1., samt afgive indberetning til folkeregistret om optagelse i folkekirken, se 15.1.2. pkt. c.

Ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet udsteder en (ny) fødsels- og dåbsattest til den optagne, se også kapitel 12.

Der henvises til afsnit ad § 3, nr. 3, 1.b. i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

11.2.3. Lysning til ægteskab og kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab

Ifølge § 14 i lov nr. 256 af 4. juni 1969, om ægteskabs indgåelse og opløsning kan der efter parternes ønske ske lysning ved kundgørelse fra prædikestolen. Den kirkelige lysning er ikke obligatorisk og har ingen retslig betydning. Der er adgang til kirkelig lysning, selvom parterne ønsker borgerlig vielse.

Borgerligt indgået ægteskab kan blive kirkeligt velsignet i kirken, når en af parterne hører til folkekirken, jf. adgang til kirkelig vielse i 11.1.2.1.

I tilslutning til ministerialbøgernes afdeling for ægtevielser er der mindst 3 blanke blade til særlige tilførsler. Disse blade anvendes til registrering af lysninger til ægteskab og kirkelig velsignelse af borgerligt indgåede ægteskaber. Ved tilførsel herom skal anføres parternes fulde navn, personnummer og fødselsregistreringssted. Desuden anføres i tilfælde af lysning sted og dato for denne og i tilfælde af kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab sted og dato for ægteskabets indgåelse og sted og dato for ægteskabets velsignelse samt præstens navn. Der henvises til ad § 7, pkt. 2, i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Tilførsel om lysning til ægteskab eller kirkelig velsignelse af et i udlandet indgået borgerligt ægteskab kan ikke danne grundlag for en anmeldelse til ministerialbogen om antagelse af giftenavn eller bortkastelse af samme.

11.2.4. Kirkelig begravelse

11.2.4.1. Begravelsen foregår fra en kirke

Som led i kirkebogsreformen pr. 1. januar 1988 blev det fastsat, at i alle tilfælde, hvor begravelsen foregår fra en kirke, d.v.s. bygning eller rum, der er indviet af biskoppen, skal begravelsen tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvor den kirke, hvori begravelsen har fundet sted, er beliggende. Der henvises til ad § 3, nr. 4, Kirkelige handlinger, A Folkekirken, nr. 1 i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Bestemmelsen imødekom et alment ønske om, at en begravelse fra en kirke altid tilføres kirkens ministerialbøger uanset, at dødsfaldet er registreret i et andet sogns ministerialbøger, og begravelseshandlingen derfor tilføres dødsregistreringssognets ministerialbøger, jf. pkt. 1. a. i ministeriets cirkulære nr. 207 af 15. november 1978 om tilførsel til folkekirkens ministerialbøger om begravelse. Afdøde har i mange tilfælde haft tilknytning til den kirke, hvor begravelsen finder sted.

Hvis dødsfaldet er registreret i færøske eller grønlandske ministerialbøger, hvortil begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet tilbagemeldes, eller er registreret i et sønderjysk personregister eller i udlandet, hvortil der ikke kan sendes meddelelse om begravelsen, jf. afsnit 1. pkt. b, c, og d i nævnte cirkulære af 15. november 1978, skal der ligeledes ske tilførsel til ministerialbøgerne for det sogn, hvor den kirke, hvori begravelseshandlingen har fundet sted, er beliggende, jf. kirkebogsreformen pr. 1. januar 1988.

Sker der jordpåkastelse i et andet sogn end det, hvori begravelseskirken er beliggende, skal jordpåkastelsen tilbagemeldes til ministerialbøgerne for begravelseskirken og dødsregistreringssognet og ikke tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvor jordpåkastelsen finder sted. I dette tilfælde foretages følgende notering i ministerialbogens jordpåkastelsesrubrik: Navnet på kirkegården, hvor jordpåkastelsen har fundet sted, efterfulgt af kirkens navn.

Tilbage melding undlades, hvor begravelsen er tilført dødsregistreringssognets ministerialbøger.

En begravelse fra en valgmenighedskirke eller en døvemenighedskirke tilføres menighedens ministerialbog, og begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet registreres i ministerialbøgerne i dødsregistreringssognet, herunder også i færøske eller grønlandske ministerialbøger.

Begravelseshandling fra et anerkendt trossamfunds kirke tilføres på samme måde menighedens ministerialbøger, og der gives tilbage melding om jordfæstelsesstedet til dødsregistreringssognet. Der foretages ikke notering i dødsregistreringssognets ministerialbøger (folkekirkens ministerialbøger) om en begravelseshandling, der er foretaget i et anerkendt trossamfund eller i andre trossamfund uden for folkekirken.

11.2.4.2. Begravelser i øvrigt

Hvis begravelsen ikke foregår fra en kirke, men fx fra et sygehus eller kirkegårdskapel, skal begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet alene tilføres ministerialbøgerne for det sogn i folkekirken uden for Færøerne og Grønland, hvor dødsfaldet er registreret, jf. pkt. 10.1, samt pkt. 1.a. i Kirkeministeriets cir-

kulære nr. 207 af 15. november 1978 om tilførsel til folkekirkens ministerialbøger om begravelse.

Såfremt dødsfald er registreret i færøske eller grønlandske ministerialbøger, i et sønderjysk personregister eller i udlandet, og begravelsen ikke foregår fra en kirke, skal begravelseshandlingen tilføres ministerialbøgerne for det sogn, hvor jordpåkastelsen finder sted, jf. pkt. b, c, og d, i nævnte cirkulære nr. 207 af 15. november 1978.

Der skal ske tilbagemelding om begravelseshandlingen og jordfæstelsesstedet til ministerialbøgerne på Færøerne og Grønland, hvorimod der ikke skal ske tilbagemelding til et sønderjysk personregister eller et udenlandsk register.

For begravelser uden for folkekirken foretages der notering om stedet for jordfæstelsen på grundlag af blanketten til dødsanmeldelse/anmodning om begravelse/ligbrænding.

Er afdøde brændt, foretages der notering herom, samt om anbringelsesstedet for asken på grundlag af dødsanmeldelsen.

11.2.4.3. Særligt om begravelse af dødfødte børn og aborter

Dødfødte skal anmeldes til ministerialbogen i moderens bopælssogn, eller når moderen ikke har bopæl i Danmark, til fødesognets ministerialbøger, og registreres under fødsler, hvor det i CPR-rubrikken anføres, at barnet er dødfødt, se 5.1.3. Dødfødte skal ikke indberettes til CPR.

Dødfødte børn kan ikke døbes eller navngives, men der kan i tilfælde, hvor forældrene fremsætter ønske herom, foretages tilførsel i anmærkningsrubrikken om det dødfødte barns kaldenavne, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 13. februar 1985. Kaldenavn er ikke en navngivning efter personnavneloven. I tilfælde, hvor sognepræsten efter forældrenes ønske foretager en kirkelig begravelse af det dødfødte barn, tilføres der ministerialbøgerne for begravelseskirken oplysninger om kaldenavn og begravelseshandlingen.

Det bemærkes, at det dødfødte barns kaldenavne alene registreres i ministerialbøgerne og ikke indberettes til CPR.

Aborter nedgraves på kirkegården, når der foreligger attest hertil fra lægen eller jordmoderen, se Kirkeministeriets cirkulære af 1. juli 1950 om nedgravning på kirkegårdene af dødfødte, for tidligt fødte fostre. Nedgravningen noteres alene i kirkegårdsprotokollen. Aborter registreres ikke i kirkebøgerne, se 4.1.

KAPITEL 12

Registrering af optagelse i/udtræden af folkekirken

Om medlemskab af folkekirken, dets stiftelse og ophør, henvises til Preben Espersen, Kirkeret, Almindelig del, kapitel 11, afsnit 1 til 5.

I det følgende gennemgås derfor alene registreringen i kirkebøgerne, jf. kirkebogsreformcirkulærskrivelsen, ad § 3 nr. 3.

12.1. Optagelse i folkekirken, der ikke sker ved dåb

- a) Er optagelsen sket ved præsten/en af præsterne på bopælsstedet, sker tilførsel til bopæls sognets ministerialbøger.
- b) Er optagelsen sket ved en anden præst i folkekirken, sker tilførsel til ministerialbøgerne for præstens sogn, og samtidig foretages der anmeldelse om optagelsen med oplysning om sognepræstens navn til ministerialbogsføreren på bopælsstedet til indførelse i dette sogns ministerialbøger.

Det påhviler ministerialbogsføreren på bopælsstedet at foretage tilbagemelding om optagelsen m.v. til førerne af de ministerialbøger i folkekirken, hvor den optages fødsel og navngivelse/dåb er registreret, samt at afgive indberetning om optagelsen til folkeregistret på blanket CPR-D8, se 15.1.2.c. Opmærksomheden henledes på, at der også skal foretages tilbagemelding i de tilfælde, hvor optagelse sker ved konfirmation i folkekirken, se 11.2.2.

Er der ikke tale om genoptagelse, hvor dåben er tilført folkekirkens ministerialbøger, skal anmeldelsen tillige indeholde oplysning om sted og dato for dåben uden for folkekirken, på grundlag af hvilken optagelsen er sket. Optagelse skal ikke tilbagemeldes til det trossamfund, som den optagne har tilhørt, Kirkeministeriets skrivelse af 14. juni 1955.

Spørgsmål om, hvorvidt en dåb uden for folkekirken er en kristen dåb, der kan danne grundlag for optagelse i folkekirken, afgøres af den kirkebogsførende sognepræst eventuelt efter forelæggelse for stiftets biskop, se 9, § 4 i bekendtgørelse nr. 57 af 24. januar 1992 om stiftelse og ophør af medlemskab af folkekirken.

Kirkeministeriet kan efter indstilling fra vedkommende biskop tiltræde optagelse i folkekirken af en person, som fx en kristen flygtning, som ikke er i stand til at fremskaffe den sædvanlige dokumentation (en dåbsattest) for sin kristne dåb, se Kirkeministeriets skrivelse af 2. maj 1996. Om attestation for optagelsen, se 12.3.

12.2. Udtrædelse af folkekirken

Udtrædelse sker ved anmeldelse, skriftligt, ~~ifg. kgl. anordning af 22. marts 1897,~~ eller ved fremmøde, til ministerialbogsføreren i det sogn, hvor den udtrædende bor, og registreres i dette sogns ministerialbøger. Der kan ikke forlanges personligt fremmøde, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 13. juni 1951, når den skriftlige anmeldelse indholder de nødvendige oplysninger. Kirkeministeriet har udarbejdet en formular til anmeldelse om udtrædelse af folkekirken (Ki 15), der udlæveres af kirkekontoret. Anmeldelsen skal vedlægges dåbsattest, eventuelt oplysning om hvor den pågældende er født og døbt, jf. § 6, stk. 3, i Kirkeministeriets bekendtgørelse nr. 57 af 24. januar 1992 om stiftelse og ophør af medlemskab af folkekirken. Om udtrædelsen afgives der tilbagemelding til ministerialbogsførerne i fødselsregistreringssognet og dåbssognet samt indberetning til folkeregistret på blanket CPR-D8, se 15.1.2. pkt. c. Udmeldelsen indberettes med den dato, hvor ministerialbogsføreren modtager anmeldelsen.

Medlemmer af folkekirken med bopæl i udlandet kan anmelde, at de udtræder af folkekirken. Anmeldelse om udtrædelsen sendes til sognepræsten i det sogn, hvor medlemmet senest havde bopæl, jf. § 6, stk. 2, i bekendtgørelsen. For personer med dansk personnummer, der har bopæl i udlandet, skal indberetning om udtrædelse sendes til folkeregistret i den kommune, hvor personen sidst havde bopæl. For personer uden dansk personnummer foretages ingen indberetning til folkeregistret.

Der foretages i begge tilfælde notering i ministerialbogen om udtrædelsen samt afgives tilbagemelding til fødselsregistreringssognet og dåbssognet.

Personer, der er døbt i et evangelisk-luthersk trossamfund i udlandet, og som derfor bliver registreret af folkeregistret som medlem af folkekirken ved at tage bopæl her i landet, har adgang til at blive registreret som udmeldt af folkekirken med virkning fra indrejsedatoen, når der inden 6 måneder efter tilmelding til folkeregistret (ajourføringsdatoen) sker udmeldelse til bopælssognets ministerialbogsfører, jf. § 3, stk. 1, i bekendtgørelsen. »Hændelsesdato« i CPR-D8 anføres med dato for den pågældendes indrejse i Danmark, jf. herved Kirkeministeriets meddelelse af 20. februar 1992.

Anmeldelse om udtrædelse af folkekirken skal altid ske til folkekirkens mini-

sterialbogsfører, der herefter indberetter udtrædelsen til folkeregistret, jf. 15.1.2.c, og Kirkeministeriets cirkulæreskrivelse nr. 157 af 19. maj 1992 om ophør af medlemskab af folkekirken. Hvis en person, der har udmeldt sig af en valgmenighed, vil udtræde af folkekirken, skal udmeldelsen anmeldes til ministerialbogsføreren, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 9. marts 1981.

Hvis en person, der ikke er døbt, ukorrekt er registreret i folkeregisteret som medlem af folkekirken (F), skal fejlen rettes af folkeregisteret. Ministerialbogsføreren skal derfor ikke foretage udmeldelse af folkekirken, da pågældende ikke er medlem, men henvise den pågældende til folkeregisteret i bopælskommunen for at få fejlen rettet, se Indenrigsministeriets skrivelse af 21. juli 1997. Ministerialbogsføreren kan dog bistå med oplysninger fra kirkebogen om manglende medlemskab og skaffe en ny navneattest for den pågældende.

12.3. Attest for optagelse i/udtræden af folkekirken

Ved optagelse/genoptagelse i folkekirken samt ved udtræden udsteder ministerialbogsføreren i fødselsregistreringssognet en (ny) fødsels- og dåbsattest til det optagne/udtrådte medlem.

For en i folkekirken døbt person, der er udtrådt af folkekirken og derefter genoptaget, udstedes ny dåbsattest hvori anmærkningsrubrikken ikke er udfyldt, se 14.1.1.2.

For personer, der er født og døbt i de sønderjyske landsdele, udstedes der en sønderjysk dåbsattest ved optagelsen/ respektiv ved udtræden.

Såfremt det optagne/udtrådte medlems fødsel og dåb ikke er registreret i folkekirkens ministerialbøger, udsteder sognepræsten i bopælssognet attestation for optagelse/genoptagelse i folkekirken, eller for udtrædelsen, jf. § 6, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 57 af 24. januar 1992 om medlemskab af folkekirken. Attestationen udstedes på embedspapir og underskrives af den kirkebogsførende sognepræst eller kordegnen efter bemyndigelse.

KAPITEL 13

Registrering efter Kirkeministeriets resolution

13.1. Konferering og tilbagemelding

Tilførsel i ministerialbøgerne anses efter dansk ret som gyldigt bevis for rigtigheden af de heri registrerede forhold. Det er derfor af afgørende betydning, at der ved konferering af hoved- og kontramministerialbogens tilførsler sikres overensstemmelse mellem tilførslerne om samme begivenhed. Er samme begivenhed tilført flere sognes ministerialbøger, fx fremstilling af et barn, der er hjemmedøbt i et andet sogn, og som er fødselsregistreret i et tredje sogn, skal ministerialbogsføreren tilbagemelde registreringer om navneændringer, rettelser m.m. til de andre sognes ministerialbogsførere, således at der er overensstemmelse mellem alle sognenes ministerialbøger.

Er kontramministerialbogen afleveret til landsarkivet, sendes meddelelsen til vedkommende landsarkiv med anmodning om notering i overensstemmelse med hovedministerialbogens tilførsler.

Den kirkebogsførende præst skal påse, at hovedministerialbøgerne og kontramministerialbøgerne konfereres med hinanden mindst hvert år. I sogne med over 1.500 indbyggere og i anerkendte menigheder med over 1.500 medlemmer skal konferering af ministerialbøgerne dog ske mindst hvert halve år. Efter stedfunden konferering forsyner den kirkebogsførende præst begge eksemplarer af ministerialbøgerne med påtegning herom. Valgmenighedspræsterne og døvepræsterne skal mindst hvert år foretage et kontrolgennemsyn af de skete ministerialbogstilførsler. Efter foretaget gennemsyn forsyner præsten ministerialbogen med påtegning herom, jf. § 11 i kirkebogsreformcirkulæret.

Foretages der supplerende tilførsel, rettelse eller notering af navneændring, faderskabsanerkendelse, adoption m.m., påhviler det ministerialbogsføreren samtidig at give tilbagemelding herom til de øvrige registreringssogne med alle de oplysninger, som er nødvendige for at foretage den supplerende tilførsel, rettelse eller notering på forskriftsmæssig og fyldestgørende måde, jf. § 10 i kirkebogsreformcirkulæret.

Tilbagemeldinger har i praksis først og fremmest betydning for så vidt angår ministerialbogstilsførsler om fødsler m.v. Det bemærkes herved, at der med hensyn til fødselstilsførsler også gælder pligt til at foretage tilbage melding mellem ministerialbogsførerne i folkekirken, herunder også grønlandske og færøske ministerialbøger, og de anerkendte trossamfund, jf. ad § 10, B, i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen. Der foretages ikke tilbage melding til udenlandske registre.

Der foretages kun tilbage melding til et sønderjysk personregister af dåbssognets ministerialbogsfører i de særlige tilfælde, hvor et i Sønderjylland fødselsregistreret barn flytter ud af de sønderjyske landsdele uden at være navngivet, og som derefter navngives ved dåb i folkekirken, se 11.1.1.2.

13.2. Berigtigelse og rettelser

Konstateres der en fejl i ministerialbøgerne, skal denne fejl søges rettet.

Fejl i ministerialbøgerne, der opdages under indskrivningen eller senest ved konfereringen, jf. 13.1. eller ved gennemsynet, kan berigtiges af ministerialbogsføreren under forudsætning af, at fejlen er klart dokumenteret, jf. § 12 i kirkebogsreformcirkulæret. På tilsvarende måde kan der ved en senere konferering foretages en tydeliggørelse eller supplerings af tilførslerne (bagatel fejl) efter den kirkebogsførende sognepræsts bestemmelse.

Tilførslerne om fødsel og dåb/navngivelse af personer, der har gennemgået en kønsskifteoperation, skal i henhold til Kirkeministeriets cirkulærskrivelse af 10. november 1976 om ændring af fødselstilsførsler som følge af kønsskifte ændres fra ministerialbogens afdeling for »fødte mandkøn« til tilførsel om »fødte kvindekøn« i ministerialbogen eller omvendt. I anmærkningsrubrikken noteres, at ændringen sker som følge af kønsskifte, og der henvises til den oprindelige tilførsel, som slettes med henvisning til det sted, hvortil tilførslen nu foretages. På det sted, hvor tilførslen efter køn og tidsfølgen hører hen, henvises til det sted, hvor tilførsel nu foretages. Ændring af samtlige fornavne fra drengefornavne til pigefornavne eller omvendt kan først ske, når kønsskifte har fundet sted, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 16. februar 1995. CPR-kontoret ændrer ikke sidste ciffer i cpr-nr. før kønsskiftet er gennemført.

For de nye ministerialbogsskemaer vil der alene ske rettelse af »M« til »K« eller omvendt under fødsler.

I alle andre tilfælde kan rettelser kun ske med tilladelse fra Kirkeministeriet, og sagen må derfor forelægges ministeriet, bilagt de ministerialbogsattester, øvrighedsbeviser og dokumenter i øvrigt, der er nødvendige for ministeriets behandling af sagen med henblik på, at ministeriet kan bemyndige den kirkebogsførende sognepræst til at rette ministerialbogstilsførslerne. Det er således

nødvendigt, at attester er nyudstedte. Fotokopier kan anvendes, se skrivelse af 6. august 1973.

Såfremt det gennem vedlæggelse af udskrift af hoved- og kontraministerialbogen for vedkommendes forældre dokumenteres, at vedkommendes navn er forkert stavet, bemyndiger Kirkeministeriet ministerialbogsføreren til at foretage en ansøgt rettelse. Det er herved en forudsætning, at der foreligger en skriftlig begæring fra den, hvis navn ønskes rettet, idet ministeriet ikke foranlediger rettelse for afdøde personer. Rettelse til bedstefaders efternavn, når faderens og sønnens navne er forkert stavede, forudsætter således, at faderen er i live og ønsker samme rettelse til sin faders navn. Er ansøgerens fader død, kan faderens navn ikke rettes, og ansøgeren, der korrekt har fået sin faders navn, må henvises til at søge om navnebevis til bedstefaderens efternavn, jf. personnavnelovens § 8, nr. 1. Det må herved forudsættes, at der ikke foreligger dokumenteret oplysninger om, at afdøde selv ønskede den omhandlede ændring af sit navn. Såfremt der foreligger dokumentation for, at afdøde havde fremsat ønske om en rettelse af sit navn, kan Kirkeministeriet som forvaltningsmyndighed foretage berigtigelse af den omhandlede fejlagtige tilføjelse, jf. herved skrivelse af 30. maj 1997 fra Folketingets ombudsmand.

Kirkeministeriet foretager ifølge fast praksis ikke rettelse af afdøde personers navne. Civilretsdirektoratet foretager heller ikke rettelse af afdøde personers navne i personregistre i Sønderjylland.

Såfremt en person således søger om rettelse af et mellemnavn eller et efternavn, idet henvises til at bedstefaderen har det ansøgte navn, medens ansøgerens fader har samme mellemnavn eller efternavn som ansøgeren, må ansøgerens fader først søge om navnerettelse. Herefter kan ansøgeren få det ansøgte navn efter sin fader ved anmeldelse.

Såfremt faderen ikke ønsker navneændring, eller han er død - uden at have ønsket navneændring i levende live - skal dette respekteres. Ansøgeren må henvises til navnebevis, jf. personnavnelovens § 8, stk. 1, hvorefter man ved navnebevis kan få bedsteforældres efternavn. Der er nemlig ikke sket en fejl ved navngivelsen af ansøgeren, der har fået navnet med samme stavemåde som sin fader. Tilsvarende henviser Justitsministeriet i sit cirkulære om navnebeviser til, at man ved navnebevis kan få sine bedsteforældres mellemnavn.

Er der derimod blevet tillagt en person et navn, som den pågældende ikke er berettiget til efter personnavneloven, fx uberettiget tillagt efternavn eller mellemnavn, jf. 7.3. og 7.4, må Kirkeministeriet forelægge sagen for Civilretsdirektoratet, under hvis forretningsområde personnavneloven hører, med henblik på om rettelse kan undlades. Såfremt Civilretsdirektoratet finder, at der bør ske ret-

telse, kan rettelsen, typisk slettelse af et uberettiget tillagt navn, finde sted uden samtykke fra den, hvis navn bringes i overensstemmelse med personnavneloven. Den pågældende skal dog forinden underrettes herom.

Ved ansøgning om rettelse af en fødselsdato må der vedlægges udskrift af vedkommende jordemoderprotokol og ved ansøgning om rettelse af dåbsdato erklæring fra dåbsvidnerne. Visse navnerettelser som fx af forskellige stavemåde af fornavne kan ske ved anmeldelse til ministerialbogen i overensstemmelse med personnavneloven, se kapitel 7.

Når ministeriet bemyndiger en ministerialbogsfører til at foretage en rettelse, skal der henvises til afgørelsens dato og journalnummer i anmærkningssubrikken. Ministeriets afgørelse og de medfølgende bilag opbevares i embedsarkivet i 30 år, se 3.5. Efter stedfunden rettelse udstedes en ny attest, se kapitel 14. Rettelse i attester er ikke gyldige, og ministeriet foretager annullation af en attest forsynet med rettelse, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 16. februar 1995.

Om rettelse af barnets navn som følge af en faderskabssag, se 8.2.

13.3. Tilførsel om begivenheder i udlandet m.m.

Der foretages i følge fast praksis ikke tilførsel til danske ministerialbøger om begivenheder, der finder sted i udlandet, medmindre det sker i forbindelse med registrering af en her i landet stedfunden begivenhed, som fx dåb i Danmark af en i udlandet født og navngiven person eller kirkelig begravelse af en i udlandet afdød person. Børn, der fødes i udlandet, skal navngives til det udenlandske civilregister. Der gælder ikke tilbagemelding til udlandet. Er barnet kommet unavngivet til Danmark, kan navngivning ske til det udenlandske register gennem Udenrigsministeriet, Konsularkontoret.

Personer, der ikke er registreret i danske ministerialbøger, og som, efter at have taget bopæl i Danmark, ønsker at få foretaget en navneforandring, henvises til overøvrigheden med henblik på at få udfærdiget et navnebevis, jf. personnavnelovens § 15, stk. 2.

Når en person, der er født og navngivet i udlandet, har taget bopæl i Danmark (domicil), og der udfærdiges en dansk myndighedsbeslutning for den pågældende, og myndighedsbeslutningen ikke kan noteres i det udenlandske register, kan Kirkeministeriet foranledige tilførsel til bopælssognets ministerialbøger om personens fødsel, navngivelse, dåb og om myndighedsbeslutningen. Når et ægtepar, der er bosiddende i Danmark, ved en dansk adoptionsbevilling adopterer et udenlandsk barn, som er født og døbt i udlandet, eller ikke ønskes døbt, har ministeriet i cirkulærskrivelse nr. 13. af 24 januar 1974 meddelt tilladelse til, at der foretages tilførsel om adoptivbarnet til ministerialbøgerne for det sogn, hvor

adoptanterne har bopæl på adoptionstidspunktet. Barnet indføres med navnet inden adoptionen og med de biologiske forældre, hvis disse kendes, hvorefter der foretages notering i overensstemmelse med den danske adoptionsbevilling.

Nævnte cirkulærskrivelse anvendes analogt ved en dansk adoptionsbevilling, hvor en dansk stedfader – eller eventuelt stedmoder – adopterer ægtefællens udenlandske særbarn, der ikke allerede er registreret i Danmark. Tilførslen sker ligeledes til ministerialbøgerne i adoptantens bopæls sogn på adoptionstidspunktet.

Såfremt der kun foreligger en udenlandsk adoptionsbevilling, er det ikke en gyldig adoption efter dansk ret, jf. 5.3.2., og ministerialbogsføreren kan ikke foretage tilførsel til bopæls sognets ministerialbøger, før der foreligger en godkendelse fra Kirkeministeriet, jf. 7.6. Har barnet efter den udenlandske adoptionsbevilling fået tillagt navn efter adoptionsansøgerne, kan barnet dog døbes med dette navn. Kirkebogens forældr rubrik skal udfyldes med de biologiske forældres navne, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 24. juni 1988. Når der foreligger en dansk adoptionsbevilling, indføres adoptanterne, jf. ovennævnte cirkulærskrivelse af 24. januar 1974.

Medlemmer af anerkendte trossamfund, der er født inden for trossamfundets anerkendelsesområde før ikrafttræden af lov om anmeldelser af fødsler og dødsfald pr. 1. januar 1968, er ikke fødselsregistreret i folkekirkens ministerialbøger. For sådanne personer kan der alene udstedes attester efter trossamfundets ministerialbøger, og der kan ikke anordnes tilførsel til folkekirkens ministerialbøger, hvis den pågældende optages i folkekirken, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 20. oktober 1941. Attestation for optagelsen i folkekirken udstedes af den kirkesogneførende sognepræst, se 12.3.

KAPITEL 14

Attester efter og oplysninger fra ministerialbøgerne

14.1. Attester og disses udfyldelse

14.1.1. Attester og legalisering

Attester efter folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger har borgerlig gyldighed og skal derfor udstedes på de af Kirkeministeriet godkendte attestblanketter. For folkekirken er attestens øverste venstre hjørne påtrykt DEN DANSKE FOLKEKIRKE og for de anerkendte trossamfund er attestens øverste venstre hjørne påstemplet trossamfundets navn og derunder ordene: Anerkendt trossamfund. Der henvises til § 23 i kirkebogsreformcirkulæret og ad § 23 i kirkebogsreformcirkulærskrivelsen.

Ministeriet legaliserer alene originale attester og udskrifter efter ministerialbøgerne (ikke fotokopier), der enten er underskrevet af den kirkebogsførende sognepræst eller af kordegnen, der er bemyndiget hertil af den kirkebogsførende sognepræst, jf. 2.3.1.

Attester, der skal legaliseres, må ikke være over 3 måneder gamle og skal udfærdiges på de efter 1. januar 1988 godkendte blanketter. Ved legaliseringen bekræfter Kirkeministeriet underskriftens rigtighed og attestens borgerlige gyldighed.

Det påhviler ministerialbogsføreren at indsende de attester, som ministeriet skal legalisere til brug i udlandet, med oplysning om rekvirentens adresse, og om attesten ønskes legaliseret på dansk, grønlandsk, engelsk, tysk, fransk, spansk, italiensk eller portugisisk.

Ved legalisationspåtegningen bekræfter ministeriet, at underskriften på attesten er ægte, at attesten har borgerlig gyldighed, samt at attestens indhold er i overensstemmelse med ministerialbøgerne, som alene ministerialbogsføreren har adgang til. Inden indsendelse til ministeriet skal ministerialbogsføreren derfor have sikret sig rekvirentens identitet og adkomst til attesten.

Attesten skal være nyudstedt (ikke over 3 måneder gammel) på den efter 1. januar 1988 godkendte attestblanket (ikke fotokopi eller lignende).

Attest forsynet med Kirkeministeriets legalisationspåtegning på det begærede sprog vil herefter blive sendt til den pågældende eller eventuelt til vedkommende ministerialbogsfører.

Der henvises til meddelelse af 23. januar 1998. Legalisering i Kirkeministeriet er gebyrfri. Ministerialbogsføreren skal vejlede rekvirenten om foranstående.

Ministeriet har godkendt 12 forskellige attestblanketter, der anvendes i følgende tilfælde:

1. Fødselsattest/folkekirken

Attesten udstedes kun for barn, der hverken er døbt eller navngivet.

2. Fødsels- og dåbsattest/folkekirken

Attesten udstedes for en person, der er døbt i folkekirken, eller som er optaget i folkekirken på grundlag af dåb i et kristent trossamfund.

Er der sket hjemmedåb uden efterfølgende fremstilling i kirken, udfyldes kirkerubrikken ikke, men i dåbsdatorubrikken anføres foruden dåbsdatoen registreringsstedet for hjemmedåben.

Anmærkningsrubrikken udfyldes kun, såfremt der i ministerialbogen er foretaget notering om optagelse i eller udtrædelse af folkekirken. Rubrikken udfyldes i så fald således: »Optaget i folkekirken den...(dato)« eller »Udtrådt af folkekirken den...(dato)«. Er en i folkekirken døbt person udtrådt og derefter genoptaget, udfyldes anmærkningsrubrikken ikke, men der udstedes ny attest.

En i folkekirken døbt person, der er udmeldt af folkekirken, kan ikke få udstedt en navneattest, da navngivelsen er sket ved dåben i folkekirken, og der ikke foretages slettelse af tilførslerne om den stedfundne dåb, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 30. marts 1979.

3. Fødsels-dåbsattest/de anerkendte trossamfund

Attesten udstedes for en person, der er døbt i et anerkendt trossamfund.

4. Fødsels-og navneattest/folkekirken

Attesten udstedes for en person, der er navngivet ved anmeldelse til folkekirkens eller et anerkendt trossamfunds ministerialbøger, eller som er navngivet ved dåb i et anerkendt trossamfund.

Er navngivelsen sket ved dåb i et anerkendt trossamfund, udfyldes rubrikkerne til oplysning om sted for navngivelsen og år og dag for navngivelsen ikke, men i anmærkningsrubrikken anføres dåbsdato og dåbssted.

5. Fødsels- og navneattest/de anerkendte trossamfund

Attesten udstedes for person, der er navngivet til et anerkendt trossamfunds ministerialbøger.

6 og 7. Vielsesattest/folkekirken og de anerkendte trossamfund

Rubrikken til angivelse af eget efternavn udfyldes kun, såfremt det aktuelle efternavn er et giftenavn.

Rubrikken vedrørende anvendelse af eget efternavn som mellemnavn foran giftenavn må kun benyttes (afkrydses), såfremt det aktuelle efternavn er et giftenavn.

8 og 9. Døds- og begravelsesattest/folkekirken

Attesten udstedes for afdød person, hvis dødsfald er registreret i folkekirken ministerialbøger, samt hvor afdødes begravelse foregår fra en kirke.

Rubrikken til angivelse af eget efternavn udfyldes kun, såfremt afdødes efternavn var et giftenavn/partnerskabsnavn.

Rubrikken til oplysning om år og dag for jordpåkastelsen udfyldes kun, såfremt afdøde er begravet ved en præst i folkekirken, jf. 11.2.4.1.

I rubrikken til oplysning om begravelsesstedet anføres navnet på den kirkegård, hvor kisten eller asken er jordfæstet, eller hvor asken er hensat i kolumbarium.

Rubrikkerne til oplysning om ægtefælle/registreret partner udfyldes kun, hvis afdøde var gift/registreret partner, separeret eller enke/enkemand.

10 og 11. Døds- og begravelsesattest/de anerkendte trossamfund

Attesten udstedes for en afdød person, der er begravet ved en præst i et anerkendt trossamfund.

Angående attestens udfyldelse henvises til bemærkningerne under pkt. 8 og 9.

Rubrikken til oplysning om år og dag for jordpåkastelsen udfyldes kun, såfremt afdøde er begravet ved en præst i et anerkendt trossamfund.

12. Dåbsattest i Sønderjylland/folkekirken

Attesten udstedes for person, der er fødselsregistreret i et sønderjysk personregister og døbt i folkekirken i Sønderjylland, jf. 11.1.1.1.

Angående attestens udfyldelse i øvrigt henvises til bemærkningerne ad pkt. 2.

Vedrører den foretagne dåb en person, der ikke er fødselsregistreret i et sønderjysk personregister, men i folkekirken ministerialbøger, skal attestudstedelse ske ved ministerialbogsføreren på fødselsregistreringsstedet, jf. 11.1.1.2., således at der udstedes en fødsels- og dåbsattest med borgerlig gyldighed.

14.1.2. Udfyldelse af navne- og forælderubrikken i dåbs- og navneattester

Attesternes rubrikker til navn og forældreforhold udfyldes i henhold til lovgivningen om personnavne, ægteskab, børns retsstilling m.m., jf. kapitel 5 til 11 i denne fremstilling.

I for- og mellemnavnerubrikken anføres fornavnene foran mellemnavnet/navnene.

I efternavnsrubrikken anføres alene efternavnet. Såfremt efternavnene er forbundet med en bindestreg (Holm-Jørgensen) eller ved et præfiks (Schaffalitzky de Muckadell) anføres det flerleddede efternavn fuldt ud i efternavnsrubrikken.

Som anført i kapitel 9 kan udlændinges efternavn bestå af flere navne uden bindestreg, som fx i dobbelte spanske og portugisiske efternavne, og det flerleddede efternavn anføres fuldt ud i efternavnsrubrikken.

Titler som fx baron/baronesse eller greve/grevinde er ikke en del af navnet og kan derfor ikke anføres i attesternes navnerubrik. Medlemmer af det danske kongehus er undtaget. Spørgsmål om anvendelse af titler hører under Adelskalenderen og Lenskontrollen, der begge administreres af Civilretsdirektoratet.

I forælderubrikken må alene anføres navnene på forældre eller adoptivforældre på grundlag af de pågældendes dåbs-, navne-, og vielsesattester. Det må ikke fremgå, om der er tale om adoptionsforhold.

På begæring kan forælderubrikken i attester for stedbørn, der i henhold til bestemmelserne i lov nr. 130 af 27. maj 1908 § 11 og lov nr. 131 af 7. maj 1937 § 2, stk. 3, fører stedfaderens efternavn, udfyldes med moderens navn efterfulgt af stedfaderens navn: »I henhold til lov nr. 130 af 27. maj 1908 § 11« eller »i henhold til lov nr. 131 af 7. maj 1937 § 2, stk. 3«.

Moderens navn anføres først, medmindre der fremsættes begæring om, at faderens navn skal anføres først.

Forældrenes ægteskabelige stilling anføres ikke, medmindre der for børn født i ægteskab fremsættes begæring herom, således at der mellem forældrenes navne anføres ordene »og ægtefælle«.

Forældrenes borgerlige stilling anføres kun på begæring.

For børn uden for ægteskab, hvortil faderskabet er fastslået, jf. 5.3., skal faderens navn anføres.

For børn født uden for ægteskab før den 1. januar 1938, anføres den udlagte barnefaders navn, såfremt barnet har fået tillagt hans efternavn, eller det af ministerialbogen utvetydigt fremgår, at han personlig, mundtligt eller skriftligt, over for ministerialbogsføreren har erkendt at være fader til barnet. Betegnelsen »udlagt barnefader« anføres ikke i attesten. I andre tilfælde end de nævnte udelades den udlagte barnefaders navn. Er barnet legitimeret ved bevilling eller lyst

i kuld og køn, tinglysning af faderskabsanerkendelse, tilføjes i forælderubrikken efter forældrenes navne henholdsvis: »i henhold til legitimationsbevilling af ... (dato)«, »i henhold til kuldlysning«.

For børn født uden for ægteskab efter den 31. december 1937 skal faderens navn anføres, når det af ministerialbogen fremgår, at faderskabet er fastslået ved faderens anerkendelse til en politiprotokol (i København overpræsidiets protokol) eller en retsbog, samt i tilfælde, hvor faderskabet ifølge ministerialbogens udvisende er fastslået ved dom eller ved anerkendelse overfor overøvrigheden (statsamtet/Københavns Overpræsidium).

I tilfælde, hvor faderskabet ikke er fastslået, anføres alene moderens navn i forælderubrikken.

Forældrenes navne anføres ved angivelse af for- og mellemnavne og efternavn i nævnte rækkefølge. Er det aktuelle efternavn et giftenavn, anføres tillige eget efternavn med ordet »født« foran. Angår attesten et barn i ægteskab, der er født før den 1. april 1982, anføres, med mindre andet fremgår af ministerialbogen, moderen med mandens efternavn som giftenavn. Der henvises til ministeriets cirkulære nr. 36 af 15. marts 1982 om udfyldelse af forælderubrikken i fødsels, døbs- og navneattester efter ministerialbøgerne.

Hvis en ægtefælle overfor vielsesmyndigheden har anmeldt, at vedkommende fører sit eget efternavn som adresseringsnavn foran giftenavnet (faktisk navnebrug se 7.5.1.), kan ægtefællens navn på begæring i forælderubrikken anføres i overensstemmelse hermed med for- og mellemnavn, adresseringsnavn (eget efternavn), giftenavn og eget efternavn med »født« foran. Adresseringsnavnet er ikke et mellemnavn i personnavnelovens forstand.

Har en ægtefælle som giftenavn erhvervet et navn, som den pågældende bærer som mellemnavn, anføres uden begæring den pågældendes navn i forælderubrikken med for- og mellemnavn, eget efternavn og giftenavn (der er identisk med mellemnavnet) med »gift« foran.

Attestrubrikker, der ikke udfyldes, forsynes med en stiplede linie. Såfremt således et adoptivforhold ophæves, uden at adoptivbarnet indtræder i retsforholdet til sin biologiske slægt, må forælderubrikken stå tom, alene udfyldt med en stiplede linie.

Attesterne bør udfærdiges på skrivemaskine med dokumentfast farvebånd, og de må ikke indeholde rettelser, se 13.2.

14.2. Attester og oplysninger fra ministerialbøgerne

Kirkebøger indeholder både oplysning om personlige forhold som fødselsdato, navn og navneændringer som helt private forhold som fx faderskabsanerkendelse, kønsskifte, adoption og trosforhold. Ministerialbogsførerne har derfor tavsheds-

pligt, jf. 3.3., og oplysningerne må ikke meddeles uvedkommende. Der henvises til Steffen Brunés, Præstens tavshedspligt, Præsteforeningens Blad nr. 16, 1994.

Ifølge § 26 i kirkebogsreformcirkulæret er de ministerialbøger, der beror hos ministerialbogsføreren, ikke offentligt tilgængelige. Private må ikke ved selvsyn gøre sig bekendt med indholdet af kirkebøgerne.

Det er uden betydning, at fristen for kirkebøgernes aflevering til landsarkivet er overskredet, jf. 3.4.

14.2.1. Adgang til at rekvirere oplysninger og attester fra ministerialbøgerne

Bestemmelser herom findes i §§ 27-29 i ovennævnte cirkulære. Enhver kan rekvirere oplysninger om personer, der er eller ville være fyldt 110 år på tidspunktet for rekvisitionen. For vielser regnes fristen fra den yngste af ægtefællernes fødsel.

For personer, der ikke er eller ville være fyldt 110 år, kan ifølge § 28 alene meddeles oplysning til de pkt. 1-6 nævnte rekvirenter, der må legitimere sig overfor ministerialbogsføreren, medmindre de er denne personlig bekendt.

14.2.1.1. En offentlig myndighed

En offentlig myndighed kan rekvirere oplysninger fra ministerialbøgerne om en person, selvom den pågældende er uvidende herom eller modsætter sig dette.

Offentlig myndighed omfatter danske statslige og kommunale myndigheder, samt naturligvis folkekirkens og de anerkendte trossamfunds ministerialbogsførere.

Offentlig myndighed omfatter også udenlandske offentlige myndigheder, fx ambassader i Danmark eller domstole i udlandet, indenfor EU-området, når oplysningen indhentes til offentlig brug.

Udenlandske offentlige myndigheder uden for EU-området må henvises til at indhente samtykke fra den, hvem tilførslen vedrører, jf. pkt. 3. Foreligger der ikke et sådant samtykke, bør sagen forelægges Kirkeministeriet med oplysning om formålet med begæringen og forholdene i det land, hvis offentlige myndighed har rekvireret attesten, herunder om hvordan de fortrolige oplysninger i praksis må antages at blive anvendt i det pågældende land. Det er i denne sammenhæng uden betydning, om den person, for hvem attest rekvireres, har dansk eller fremmed statsborgerret.

Slægtsforskere er ikke offentlig myndighed, se pkt. 6.

14.2.1.2. Begæring fra den, hvem tilførslen angår

For ugifte personer under 18 år kan begæringen tillige fremsættes af en af forældrene, uanset om vedkommende har forældremyndigheden. Er den, hvem tilførslen

angår, umyndig (under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne, jf. værgemålslovens § 6.), kan begæringen, foruden af forældrene fremsættes af værgen.

Er den pågældende afgået ved døden, kan begæringen fremsættes af ægtefælle/registreret partner, forældre eller efterkommere, der er over 18 år, samt af den, der som indehaver af forældremyndigheden over eller værge for efterkommere varetager disses interesser.

Som følge af offentlighedsloven må en begæring fra en umyndig efterkommes, når han/hun antages at være i besiddelse af den fornødne modenhed til at blive bekendt med indholdet af tilførslen. Der er ikke fastsat betingelser med hensyn til alder for at kunne få oplysning fra kirkebogen. Det afgørende er, om den umyndige er i besiddelse af en tilstrækkelig modenhed til at bedømme betydningen af de oplysninger, som kirkebogen indeholder. Kravet om modenhed skærpes, hvor rekvirenten er født uden for ægteskab eller er adopteret. Der er derfor adgang til at udbede sig en nærmere forklaring om, hvorfor der ønskes kendskab til tilførslen. Da den kriminelle lavalder er 15 år, og der afgives erklæring for offentlig myndighed, bør der være særlige grunde for at imødekomme ansøgning fra børn under denne alder.

Har ministerialbogsføreren inden begæringen modtaget henvendelse fra forældremyndighedens indehaver om, at den mindreårige ikke må gøres bekendt med tilførslen, må ministerialbogsføreren normalt være afskåret fra at meddele den umyndige de begærede oplysninger, jf. § 4 i offentlighedsloven.

Ved adoptionsforhold kan adoptivbarn gøre sig bekendt med, hvem der er dets biologiske forældre. De biologiske forældre er derimod afskåret fra oplysning vedrørende et barn, der er bortadopteret.

14.2.1.3. Begæring ifølge fuldmagt

Fremsendes begæring af en anden end den, hvem tilførslen angår, må der foreligge en skriftlig fuldmagt fra den, hvem tilførslen angår, eller fra en person, som efter de anførte regler er berettiget til at rekvirere oplysningerne.

Fuldmagten må nøje angive, hvilke attester, der kan rekvireres, og fuldmagtgivers identitet skal være dokumenteret.

14.2.1.4. Advokater ifølge beskikkelse eller bevilling

En advokat, der ved fremlæggelse af bevilling eller beskikkelse legitimerer sig som executor testamenti, medhjælper for skifteretten, eller som beskikket til udførelse af en offentlig eller beneficeret sag, samt en advokat, der skriftligt erklærer at have den fornødne bemyndigelse til at indhente attesten eller udskriften fra en med navn og adresse betegnet person, som er rette vedkommende, kan få meddelt de begærede oplysninger.

14.2.1.5. Retlig interesse

Den, der ønsker attester eller udskrifter til retlig brug, herunder navneforandring og navnerettelse, kan få meddelt de oplysninger, som er nødvendige for at få gennemført den ønskede navneændring eller navnerettelse.

Rekvirenten må overfor ministerialbogsføreren redegøre for, at han/hun har en retlig interesse i at erhverve de ønskede attester eller udskrifter, og dokumentere dette gennem vedlæggelse af dåbsattester, øvrighedsbevilling eller domsudskrifter.

Ved navnesager vil en ministerialbogsfører selv som offentlig myndighed kunne rekvirere oplysninger fra andre ministerialbogsførere til brug ved behandling af en sag om navnerettelse og dermed bistå rekvirenten.

I arvesager kan det være nødvendigt med en fuldstændig udskrift for at dokumentere, om et barn, født før den 1. januar 1938, er blevet legitimeret af den udlagte barnefader, der har tillagt barnet sit efternavn og giftet sig med moderen, eller om barnet alene er et stedbarn, der har fået sin stedfaders efternavn, se 14.1.2.

14.2.1.6. Tilladelse fra Kirkeministeriet

I tvivlstilfælde kan ministerialbogsførerne forelægge ansøgninger efter pkt. 1-5 til ministeriets afgørelse.

Ministeriet må således have forelagt en ansøgning fra bedsteforældre om en dåbsattest for barnebarnet til brug ved tegning af en forsikring for dette, når bedsteforældrene ikke har del i forældremyndigheden eller værgemålet over barnebarnet og i øvrigt ikke har rådighed over dets personlige forhold, se skrivelse af 17. september 1958.

Kirkeministeriet meddeler i ganske særlige tilfælde tilladelse til, at en forsker, som fx læge, historiker eller lignende, til brug ved videnskabelige undersøgelser indhenter oplysninger fra kirkebøgerne om enkelte data som fødsel, navn og forældre for bestemt angivne personer, når forskeren forud har fået tilladelse af Registertilsynet til at oprette et privat register. Rekvisitionen skal være vedlagt kopi af ministeriets tilladelse, der vil være begrænset til en periode af indtil 5 år.

Kirkeministeriet kræver, at der til brug ved rekvisitionen tilvejebringes en identifikation af de pågældende personer for ikke at pålægge ministerialbogsførerne et uoverskueligt arbejde.

Ministeriet kræver, at de indsamlede oplysninger behandles som fortrolige og kun anvendes i det angivne øjemed, og at de indsamlede oplysninger ikke indgår i videnskabelige publikationer eller på anden måde offentliggøres på en sådan måde, at der kan ske identifikation af bestemte personer, samt at oplysningerne destrueres efter en bestemt periode.

Det bemærkes, at de oplysninger, der registreres i et videnskabeligt institut, er omfattet af bestemmelserne i lov om private registre.

Ifølge praksis afslår ministeriet ansøgning fra private, herunder slægtsforskere, om oplysninger fra kirkebøgerne om nulevende personer, når der ikke foreligger samtykke fra de pågældende. I stedet henvises rekvirenten til de almindeligt gældende regler, som anført i pkt. 2-3, og til at rette henvendelse til landsarkiverne, jf. 14.2.2. En slægtsforsker er ikke en offentlig myndighed og må derfor have samtykke fra de personer, som han ønsker oplysning om. Såfremt en privat ønsker oplysning om adressen på en bestemt person, fx med henblik på at indhente samtykke, jf. pkt. 3, kan dette ske ved henvendelse til folkeregistret, når personens navn og fødselsdato oplyses.

14.2.2. Ministerialbøger på landsarkivet

Ministerialbøger, der er afleveret til landsarkivet, er almindeligt tilgængelige, når der er gået 50 år siden, de blev udskrevet. Døds- og begravelsesregistre er dog tilgængelige allerede 10 år efter, at de er udskrevet, jf. § 5 i Kulturministeriets cirkulære nr. 47 af 10. marts 1976 om attestudstedelse m.v. efter de i landsarkiverne opbevarede ministerialbøger, sønderjyske personregistre og borgerlige ægteskabsbøger samt om disses tilgængelighed.

Disse bestemmelser er af betydning for slægtsforskere, idet der på landsarkivernes læsesale via edb-skærme kan ske en granskning af de afleverede ministerialbøger, og ministerialbogsføreren må derfor henvise til landsarkiverne. Alle landets kirkebøger fra før 1891 er lagt på mikrofilm i Landsarkiverne og Rigsarkivet (Statens Arkiver).

Inden kontramministerialbøgerne afleveres til landsarkivet, jf. afsnit 3.4., skal de omhyggeligt konfereres med hovedministerialbøgerne for så vidt angår alle rettelser og supplerende tilførsler, der er foretaget i tiden efter den almindelige konferering, jf. 13.1.

Kontramministerialbøgerne, der afleveres til landsarkivet, skal være i nøje overensstemmelse med hovedministerialbøgerne, der opbevares i 100 år hos ministerialbogsføreren.

Landsarkiverne kræver betaling for udskrifter af de til landsarkivet afleverede kontramministerialbøger, hvorimod udskrifter af de til landsarkivet afleverede hovedministerialbøger er betalingsfri.

Hvis hoved- og kontramministerialbogen ikke er enslydende, anses efter praksis tilførslerne til hovedministerialbogen for at være de korrekte.

Ad pagina 97

Efter næstsidste afsnit tilføjes:
Kulturministeriet har tiltrådt betaling til Landsarkiverne for

udskrifter af kontramministerialbøgerne, jf. Kirkeministeriets skrivelse af 28. oktober 1999.

KAPITEL 15

Ministerialbogsførere og andre borgerlige myndigheder

15.1. Indberetning til andre borgerlige myndigheder

Som grundregistrerende myndighed skal folkekirkens ministerialbogsførere indrapportere fødsel, navn, vielse og dødsfald m.m. til andre borgerlige myndigheder.

Ifølge § 10 i kirkebogsreformcirkulæret påhviler det ministerialbogsføreren at afgive indberetning til følgende borgerlige myndigheder:

15.1.1. Sundhedsstyrelsen

Uden for Sønderjylland skal ministerialbogsførerne afgive månedlig indberetning om antallet af døde (dødfødte) ved benyttelse af Sundhedsstyrelsens blanket.

Månedlig indberetning sendes til Sundhedsstyrelsen 4. kt. (adresse: Amaliegade 13, Postboks 2020, 1012 København K), se Kirkeministeriets skrivelse af 20. februar 1997, pkt. 2.

Der skal ikke ske indberetning om fødte, da Sundhedsstyrelsen fra 1. januar 1991 har indført ny fødselsanmeldelse fra jordemoderen, jf. ministeriets meddelelse af 10. januar 1991.

15.1.2. Folkeregistrene

Som følge af Indenrigsministeriets modernisering af CPR-systemet er der i samarbejde med Kirkeministeriet udarbejdet blanketter til ministerialbogsførernes indberetning af FØDSEL-T1, NAVNGIVELSE-N2, NAVNEÆNDRING-N1, VIELSE-C2, OPTAGELSE I/UDTRÆDEN AF FOLKEKIRKEN-D8, og Dødsanmeldelse og anmodning om begravelse/ligbrænding. Der henvises til Kirkeministeriets meddelelse af 12. juni 1991 til ministerialbogsførerne i folkekirken og de anerkendte trossamfund om nye blanketter til indberetning til folkeregistrene.

Hver blanket er på bagsiden forsynet med en vejledning om dens brug.

Blanketterne skal udfyldes med skrivemaskine, og fristen for indberetning er 5 dage.

Folkeregistrene kan foruden de nuværende CPR-bogstaver anvende i alt 114 kombinationer af bogstaver og apostroffer. Der kan være uoverensstemmelser mellem CPR og ministerialbogen for så vidt angår stavemåden eller tilførsel af fornavn, mellemnavn og efternavn. Ministerialbogsføreren må derfor ikke anvende CPR-udskrifter som dokumentation for rette navne, men skal søge dokumentation herom fra ministerialbøgerne.

Der foretages kun indberetning for personer, der har dansk personnummer.

Inden personnummertildeling og folkeregistrering af udlændinge retter folkeregistret skriftlig henvendelse til udlændingemyndighederne ved uoverstemmelser mellem oplysningerne i opholdstilladelse/-bevis og anden dokumentation, som forevises.

Indberetning for personer, der har dansk personnummer, men som ikke har bopæl her i landet, sendes til folkeregistret i den kommune, hvor vedkommende sidst havde bopæl.

Oplysning om adresse, civilstand (ægteskab og skilsmisse), statsborgerskab, værgemål, udrejse samt medlemskab af folkekirken for personer med dansk personnummer kan ministerialbogsføreren som offentlig myndighed indhente fra ethvert folkeregister, da alle folkeregistre har direkte terminaladgang til CPR. Ministerialbogsførerne kan ikke selv rette direkte henvendelse til CPR.

a. Fødsel , CPR-T1

Folkekirken ministerialbogsførere uden for Sønderjylland afgiver indberetninger om anmeldte fødsler ved benyttelse af indberetningsblanket CPR-T1, når moderen har dansk personnummer.

For udenlandske mødre uden dansk personnummer, kan CPR-T1 sendes til Udlændingestyrelsen, der vedlægger fødselsindberetningen den pågældende udlændings sag.

Såfremt barnet er dødfødt, foretages ingen indberetning til folkeregistret, jf. 10.1.3.2.

Det er vigtigt, at barnets køn (M/K) angives korrekt, idet en senere korrektion destruerer det tillagte personnummer, og der for visse årgange kan være et begrænset antal ledige personnumre.

Hvis hospitalet, hvor barnet er født, har tildelt barnet et personnummer, fremgår det af den jordmoderanmeldelse, som ministerialbogsføreren modtager. Personnummeret (fødselsdato og løbenummer) skal derfor påføres indberetningsblanketten CPR-T1, før den sendes til folkeregisteret.

Ved flerfødsler angives rækkefølgen af fødslerne med talordene: én, to osv. i parentes i for- og mellemnavnsrubrikken. Ved flerfødsler af samme køn vil den

førstefødte af CPR få tillagt et lavere løbenummer end den næstfødte. Dødfødte børn indberettes ikke til CPR.

Folkekirkerubrikken skal udfyldes med bogstavet U, såfremt fødselsanmeldelsen også omfatter navngivelse af barnet. Sker navngivelsen ved hjemmedåb i folkekirken anføres bogstavet F. Ellers udfyldes rubrikken ikke.

Bane 2 i blanketten indeholder rubrikker om dåb m.m. til brug ved tilbage-melding, jf. 13.1.

b. Navngivelse CPR-N2, navneændring CPR-N1, og vielse CPR-C2

Ministerialbogsførerne i folkekirken og de anerkendte trossamfund afgiver indberetninger om navngivelse, navneændring/navnerettelse og vielse ved benyttelse af indberetningsblanketterne CPR-N2, CPR-N1 og CPR-C2. Blanket CPR-N2 anvendes, hvadenten navngivelsen er sket ved dåb eller ved anmeldelse.

Folkekirkerubrikken udfyldes med »F«, hvis barnet navngives ved dåb i folkekirken, med »M«, hvis barnet navngives ved dåb i en valgmenighed, eller »U«, hvis barnet navngives uden dåb i folkekirken.

Indberetningsblanket Navneændring CPR-N1 anvendes ikke ved ændring af eget efternavn for en person, der fører et giftenavn, når personen fortsat fører giftenavnet som efternavn, da CPR-systemet alene registrerer ændring af det efternavn, som personen fører. Det er tilstrækkeligt, at nyt eget efternavn registreres i ministerialbogen.

Såfremt kun en af ægtefællerne har dansk personnummer, sendes begge CPR-C2 blanketter til denne ægtefælles kommune.

I Sønderjylland anvendes blanket CPR-N2 ikke, og blanket CPR-N1 anvendes kun for så vidt angår antagelse og ændring af giftenavn. Foretages der i Sønderjylland dåb af et barn, der er fødselsregistreret i folkekirkens ministerialbøger, skal indberetning om navngivelsen og om eventuel senere navneændring derfor foretages af ministerialbogsføreren på fødselsregistreringsstedet.

Valgmenighedspræsterne og døvepræsterne skal ikke afgive de omhandlede indberetninger. Denne opgave påhviler folkekirkens ministerialbogsfører i det sogn, i hvis ministerialbøger fødslen eller vielsen er registreret, for dåb se 11.1.1.3. og for vielse se 11.1.2.2.

c. Optagelse i /udtræden af folkekirken CPR-D8

Folkekirkens ministerialbogsførere i og uden for Sønderjylland afgiver indberetninger om optagelser i og udtrædelser af folkekirken ved benyttelse af indberetningsblanket CPR-D8.

Blanketten anvendes af ministerialbogsførerne til indberetning af optagelse i eller udtræden af folkekirken for personer, der i forvejen er navngivet.

Når personer, der er døbt i et evangelisk-luthersk trossamfund i udlandet og derfor bliver registreret af folkeregisteret som medlem af folkekirken ved at tage bopæl her i landet, udmelder sig af folkekirken inden 6 måneder efter tilmelding til folkeregistret (ajourføringsdatoen som kan oplyses af folkeregistret), indberettes udmeldelsen med virkning fra indrejsedatoen, og rubrikken »Hændelsesdato« udfyldes med datoen for den pågældendes indrejse i Danmark, jf. meddelelse af 20. februar 1992.

Med hensyn til indberetning om optagelse bemærkes, at blanketten anvendes såvel i tilfælde, hvor navngivne personer, børn som voksne, optages ved dåb, som i tilfælde, hvor personer, der er døbt i et kristent trossamfund uden for folkekirken, optages i henhold til begæring herom eller ved konfirmation.

d. Dødsanmeldelse

Dødsfald indberettes til folkeregistret ved benyttelse af blanketsættet Dødsanmeldelse og anmodning om begravelse/ligbrænding.

Ved dødsfald i Sønderjylland omfatter blanketblad »Til folkeregistret« også indberetning til personregisteret, jf. 10.1.1.

15.1.3. Skifteretten og det sociale udvalg

Dødsfald indberettes til skifteretten og det sociale udvalg ved benyttelse af blanketsættet Dødsanmeldelse og anmodning om begravelse/ligbrænding.

Dette gælder også i Sønderjylland, jf. afsnit II, pkt. 6, nr. 1 og 3, i ministeriets cirkulære nr. 241 af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald.

15.2. Rigsarkivet

Rigsarkivet har overtaget det særlige register vedrørende dødsfald omfattende ca. 10.500 tyske soldater og ca. 18.000 tyske flygtninge, der kom her til landet i slutningen af 2. Verdenskrig, samt fødsler blandt de tyske flygtninge i Danmark, jf. Kongelig Anordning af 25. januar 1946 angående anmeldelse af fødsler og dødsfald m.v. blandt de her i landet værende udlændinge, der står under Flygtningeadministrationens forsg.

Anmodning om en sådan attest henvises til Rigsarkivet, og attestens gyldighed i Tyskland er afhængig af, at attesten tiltrædes af Evangelische Kirche der Union, Kirchenkanzlei, Jebenstrasse 3, Berlin, Tyskland.

Rigsarkivet opbevarer ministerialbøger fra det tidligere Dansk Vestindien.

15.3. Særkende for den kirkelige registrering

Den kirkelige registrering i Danmark har en lang tradition, som er værdsat af befolkningen.

En borger kan altid rette henvendelse til ministerialbogsføreren i sit bopælsogn og blive vejledt om reglerne for registrering. Såfremt borgeren er registreret i et andet sogns ministerialbøger, vil ministerialbogsføreren videregende sagen om attestekvisition eller anmeldelse om navneændring, vedlagt den til sagens ekspedition fornødne dokumentation, til ministerialbogsføreren i dette sogn, således at der kan udstedes attest eller foretages navneændring i ministerialbøgerne, jf. Kirkeministeriets cirkulære af 24. august 1984 om attestekvisition og anmeldelse til ministerialbogen.

Ministerialbogsføreren bistår borgeren ved tilvejebringelse af attester til brug ved anmeldelser af fødsler og dødsfald, jf. afsnit III i ministeriets cirkulære af 1. december 1977 om anmeldelse af fødsler og dødsfald og yder vejledning til forældrene om dåb/navngivelse eller til de efterladte om begravelse.

Attester efter og navneændring ved anmeldelse til ministerialbøgerne udfærdiges af ministerialbogsførerne, uden at der afkræves borgeren gebyr herfor. Dette gælder også ved anmeldelse til personregisterførerne i Sønderjylland.

Der er en tilknytning mellem sognets beboere og sognepræsten som følge af, at kirken varetager civilregistreringen. Dette gjorde kirkeminister Torben Rechendorff rede for i sit svar til kirkeudvalget den 5. juli 1990:

»En ændring af den nuværende ordning til en borgerlig personregistrering vil være en serviceforringelse for borgeren, idet der er færre kommunale registreringssteder end folkekirkelige ministerialbogsførere. Da flertallet af børn døbes i folkekirken, og folkekirkens præster medvirker ved langt de fleste begravelser, vil det være en yderligere ulempe for borgeren både at skulle henvende sig til kommunen/folkeregistret og til folkekirkens ministerialbogsførere angående barnedåb/kirkelig begravelse.

Hertil kommer, at folkekirken foruden de rent registreringsmæssige opgaver tillige varetager en mere personlig og individuel betjening af befolkningen, som fx ved anmeldelse af dødfødt barn eller ved begravelse af trafikdræbte.

Den tekniske og økonomiske vurdering, som blev foretaget i 1972, kan ikke umiddelbart anvendes på forholdene i 1990, idet folkekirken som nævnt i den forløbne tid har overtaget en væsentlig yderligere sagsbehandling ved registreringen.

Det er min opfattelse, at kirkebogssystemet bl. a. gennem sin stadige tilpasning og fornyelse har bevist sin fortsatte berettigelse, og at helt principielle og generelle kirkepolitiske hensyn taler mod væsentlige ændringer i dette system«.

Hertil kommer, at biskopper, provster, præster og kordegne gennem kurser og forslag til Kirkeministeriet bidrager til, at regler om kirkebogsregistreringen stadig tilpasses det nutidige samfund, uden at kirkebogsregistreringen mister sit særkende som beskyttet identitet, kirkeligt som borgerligt, for hvert enkelt menneske.

Litteraturhenvisning

Niels Bjerregaard:

Oplysning fra kirkebøger, Kordegnenes Blad, 1989 nr. 6.

Kirkebogsjura, Præsteforeningens Blad, 1991 nr. 41.

Provstens tilsyn med kirkebogsføringen, Præsteforeningens Blad, 1992 nr. 11.

Registrering af flygtninge og udlændinge i kirkebøgerne,

Præsteforeningens Blad, 1995 nr. 8 og

Kordegnenes Blad, 1995 nr. 1.

O. A. Borum:

Dansk Navneret, Familieretten I, 1948.

Steffen Brunés:

Præstens tavshedspligt, Præsteforeningens Blad 1994, nr. 16.

Svend Danielsen:

Hemmeligføddende kvinder, kuldlysning og legitimation,

Ugeskrift for Retsvæsen, 1980 nr. 5.

J. K. Dinesen:

Faderskabsproceduren, Juristen, 1993 nr. 1.

Preben Espersen:

Folkekirkens Styrelse, 1990.

Kirkeret, Almindelig Del, 1993.

Indenrigsministeriets betænkning nr. 649, 1972, om borgerlig personregistrering

Ib Lunøe:

Dansk Personnavneret, 1944.

Ingrid Lund-Andersen og Noe Munck:

Retsforholdet mellem forældre og børn, Familieret, 1996 4. udgave.

Anette Kronborg

Faderskab i international privat- og procesretligt perspektiv, Juristen nr. 2, 1997

Eva Villarsen Meldgaard:

Studier i Københavnske fornavne 1650-1950, Doktordisputats 1989.

Barnets fornavn.

Efternavnets historie.

Orla Møller:

Kirkebøgerne, 1949.

Johannes Pedersen:

Legitimation og notering herom, Kordegnenes Blad, 1976 nr. 5.

Borgerlig personregistrering-kirkebøger-kordegne,

Kordegnenes Blad, 1978 nr. 5.

August Roesen:

Dansk Kirkeret, 3 udgave 1976.

Svenné Schmidt:

International person-, og familie- og arveret, 1993.

Maria Topp:

Tillægelse af familienavn for personer født før 1. januar 1938, Kordegnenes Blad, 1957 nr. 1.

Kai Winther:

Vedrørende mellemlavne, Kordegnenes Blad, 1974 nr. 9.

Stikordsregister

(Der henvises til bogens afsnit fx 1.2.)

A

Aborter 4.1, 11.2.4.3.
Adelskalenderen 14.1.2.
Adoption 7.6, 13.3.
Adoptivbørn 6.1., 7.4.3.3.
Adresseringsmellempnavn 7.5.1, 8.1, 14.1.2.
Advokat 5.3.1, 14.2.1.4.
Afdøde, rettelser 13.2.
Aflevering af ministerialbøger 3.4.
Ambassade 14.2.1.1.
Anerkendelse af faderskab 5.3.1.
Anerkendt trossamfund 1.2, 11.1.1.3.
Anmærkningsrubrik 5.2.2, 6.4, 10.1.3.2, 13.2, 14.1.1.2.
Anmeldelsespligt, fødsler, dødsfald 1.3.
Arbejds-/opholdstilladelse 9.
Arkivalier 3.5.
Attester 14.1. og 2.
Autorisation af kirkebøger 2.3.2.

B

Baptistsamfund, Det danske 1.2.
Begravelsesmyndighed 10.1.1, 10.1.3.2, 10.2. og 3.
Berigtigelse 13.2.
Beskikkede advokater 14.2.1.4.
Biskoppens tilsyn 2.3.2.
Bopælsregistrering 1.3, 2.1.

Borgerlig begravelse 10.1.3.2, 10.3.
Bortkomst af ministerialbog 3.3.
Brandsikker boks 3.2.
Børn, uden for ægteskab 5.2.2., 8.2.

C

Centrale Personregister (CPR) 1.3.
Civilretsdirektoratet 2.3.3, 7.2.1, 13.2.
CPR-indberetningsblanketter 1.3, 12.1, 15.1.2.
CPR-nummer 10.1.3.2, 15.1.2 a.

D

Dansk Brandteknisk Institut 3.2.
Danske Lov 2-8-7, 1.2.
Datternavne 7.1, 7.3.1, 9.
Domicil 9.
Dødfundne 10.1.2.
Dødfødte 5.1.3, 10.1.3.2., 11.2.4.3., 15.1.2.a.
Døds- og begravelsesattest 14.1.1.8-11.
Dødsanmeldelse/anmodning om begravelse/ligbrænding 10.1.3.2., 10.3, 15.1.2 d.
Dødsfald, grundregistrering 2.1., 10 ff.
Dødsregistreringssogn 1.3, 11.2.4.1.
Døvemønstre 3.2, 11.1.1.3, 11.1.2.2, 11.2.4.1 og 2.
Dåb 11.1.1. ff.
Dåbsattest 11.1.1.2, 14.1.1.2.
Dåbsforordningen 7.1, 11.1.1.1.
Dåbsregistreringssogn 11.1.1.3.
Dåbsvidner 1.2, 11.1.1.3.

E

Efternavn, børn 8.2.
Efternavn, giftenavn 7.4.1.
Efternavn, stedforældre 7.4.3.4.
Eftersyn af kirkebøger 2.3.2.
Eget efternavn 7.4 ff.
Egne oplysninger i kirkebøgerne, adgang til, 14.2.1.2.
Embedslægen 10.1.3.2.
Embedsstempel 2.3.1.

F

- Faddere 11.1.1.3.
- Faderskab, til barn uden for ægteskab 5.3, 14.1.2.
- Faderskabsregistrering, ændring 8.2.
- Faktisk navnebrug 7.5.1.
- Fejl i ministerialbøgerne 13.2.
- Flerfødsler 15.1.2.a.
- Flygtninge 9.
- Folkeregister 5.1.2, 10.1.2, 10.1.3.2, 12.1 og 2, 15.1.2.
- Folkeregisterindberetning om navneændring 7.4.3, 15.1.2.b.
- Forbeholdte efternavne 7.2.2.
- Fornavn 7.2, 7.3.2.
- Forældremyndighed 6, 7.2.3, 7.3.1, 7.4.3, 14.2.1.2.
- Forældre rubrik 14.1.2.
- Fotokopier 13.2.
- Fremstilling af hjemmedøbt barn 11.2.1.
- Frimenighed, dåb i 8.1.
- Frist for navngivning 7.2.1, 8.1.
- Fritagelse for at oplyse faderskab 5.3.1.
- Fuldmagt til attestekvisition 14.2.1.3.
- Fælles forældremyndighed 6.2 ff.
- Færøerne 1.3, 5.1.1, 7.1, 7.2.1, 7.3.1, 8.3, 10.1.2, 11.2.4.1 og 2.
- Fødselsanstalten i Jylland 2.1.
- Fødselsattest 14.1.1.1.
- Fødselsindberetning 7.4.2 a.
- Fødselsregistreringssovn 1.3, 5.1.2, 8.1, 11.1.1.1 og 2.
- Fødselsregistreringssted for udlændinge 9.
- Fødsler, grundregistrering 2.1, 5.1.

G

- Gebyr for navnebevis 7.6.
- Giftnavn 7.4.1, 7.5 ff., 14.1.1.6, 14.1.2.
- Grundregistrering af fødsler og dødsfald 2.1.
- Grønland 1.3, 5.1.1, 7.2.1, 10.1.2, 11.2.4.1 og 2.

H

- Haakonskirken, Norske menighed 1.2.
- Hemmeligfødsende kvinder 2.2.

O

Offentlig myndighed, oplysning fra kirkebøgerne 14.2.1.1.

Offentlighedsloven 14.2.1.2.

Ombudsmand, Folketingets 7.3.2.3.

Opbevaring af arkivalier 3.5.

Opbevaring af ministerialbøger 3.2.

Opholdstilladelse 9.

Opkald 7.2.2.

Oplysning fra ministerialbøger 14.2 ff.

Opløsning af menighed 3.4., ~~11.2.2.~~

Optagelse i folkekirken ~~11.2.~~, 12.1 og 3, 14.1.1.2, 15.1.2 c.

Ortodokse russiske menighed 1.2.

Overøvrigheden 5.3.1, 7.6.

P

Pater est-reglen 5.2.1.

Paternitetserklæring 3.5.

Personlige oplysninger 3.3, 14.2.

Personregister, sønderjysk 7.2.1, 10.1.1, 11.1.1.1, 13.1.

Pligt til at anmelde dødsfald 10.1.3.

Pligt til at anmelde fødsel 5.1.3.

Privates adgang til kirkebøger 3.3, 14.2.

Provstens tilsyn 2.3.2.

Prøvelse af ægteskabsbetingelserne 11.1.2.1.

R

Registrerede partnere 7.4.3.4, 10.1.3.1 og 2, 14.1.1.8-11, 14.2.1.2.

Retlig interesse 14.2.1.5.

Retsstilling, lov om børns 5.2. og 3.

Rettelse i ministerialbøger 3.1, 13.2.

Rigsarkivet 3.1., 15.1.4.

Rigshospitalet 1.2.

Romersk-katolske trossamfund 1.2.

Rubrikker i kirkebogsskemaer 3.1.

S

Samtykke til oplysning fra ministerialbøger 14.2.1.6.

Sikring af ministerialbøger 3.3.

Skib, dødsfald i 10.1.2 og 3.
Skib, fødsel i 2.1, 5.1.3.
Skifteretten 10.1.3.2, 10.3, 15.1.3.
Skrivemaskine 14.1.2.
Slettelse af faddere 11.1.1.3.
Slægtsforskere 14.2.1.6.
Sociale udvalg 8.1, 10.1.3.2, 15.1.3.
Sogn som registreringssted 2.1.
St. Alban's English Church 1.2.
Statens Indkøb 3.1.
Statsamt 9.
Statsborgerskab 15.1.2.
Stedbørn 7.4.3.4, 14.1.2.
Stilling 5.3.1, 14.1.2.
Sundhedsstyrelsen 15.1.1.
Svenska Gustafsforamlingen 1.2.
Sverige 9.
Særlige tilførsler 11.2.3.
Sønderjylland 5.1.1, 7.2.1 og 2, 8.1, 10.1.1 og 2, 11.1.1.1 og 2, 11.2.4.1 og 2, 15.1.2 b.
Sønderjysk dåbsattest 11.1.1.2, 12.3, 14.1.1.12.

T

Tavshedspligt 3.3, 14.2.
Tilbage melding 7.6, 11.1.1.3, 11.2.4.1 og 2, 12.1 og 2, 13.1.
Tilgængelighed af kirkebøger 14.2 ff.
Titler 7.2.2, 14.1.2.
Tomme attestrubrikker 14.1.2.

U

Udenlandske afgørelser 7.6, 13.3.
Udenlandske navne 9.
Udfyldelse af attestrubrikker 14.1.2.
Udgifter til ministerialbøger 3.1.
Udlagt barnefader 14.1.2.
Udlandet, overførsel af lig til 10.1.3.2.
Udlandet, registrering af begivenheder i 5.1.1, 5.3.2, 7.6, 11.2.4.1 og 2, 12.2, 13.3.
Udlændinge 7.2.2, 9, 11.1.1.4.

Udlændingestyrelsen 9, 11.1.1.4, 15.1.2.a.
Udtræden af folkekirken 12.2 og 3, 14.1.1.2, 15.1.2 c.
Underskrift på attester 2.3.1, 14.1.1.
Underskriftsbemyndigelse til kordegne 2.3.1, 14.1.1.
Underskriftskort 2.3.1.

V

Valgmenigheder 3.2, 3.4, 11.1.1.3, 11.1.2.2, 11.2.4.1, 15.1.2 b.
Videnskabelige undersøgelser 14.2.1.6.
Vielser 4.2, 9, 11.1.2 ff.
Vielsesattest 14.1.1.6 og 7.
Vielsesbemyndigelse 4.2.
Vielsesvidner 11.1.2.1.
Værgemål 6.5, 14.2.1.2, 15.1.2.

Æ

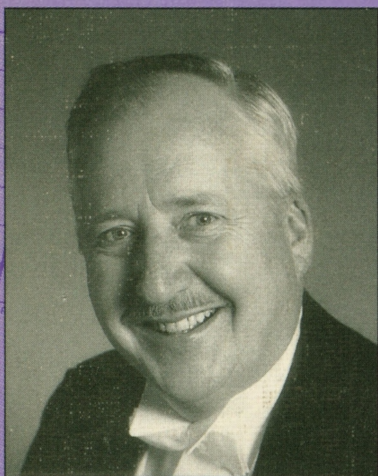
Ægtebørn 5.2.1, 8.2.
Ægtefælle 5.2.1 og 2, 7.5.1 og 2, 9, 10.1.3.1 og 2, 11.1.2.1, 14.1.2, 14.2.1.2.
Ægteskab, registrering af 11.1.2.2.
Ægteskabsvidner 1.2, 11.1.2.1.

Ø

Ødelæggelse af ministerialbog 3.2.

Å/AA

Å/Aa, skrivemåden 7.6.

Niels Bjerregaard f. 1939,
cand. jur. og konsulent i
registrerings- og valgspørgsmål
i Kirkeministeriet.

87-87441-14-3

DIS-Danmark

1 1

Danske Historie Online
Danske Slægtsforskernes Bibliotek